

Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „LEADER programa“ veiklos srities „Parengiamoji parama“ įgyvendinimo taisyklių, taikomų projektams, skirtiems 2023–2027 metų vietos plėtros strategijoms parengti, 3 priedas

(Kaimo vietovių VPS forma)

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

Vietos veiklos grupės pavadinimas:	Raseinių rajono vietos veiklos grupė „Raseinių krašto bendrija“
Vietos plėtros strategijos pavadinimas:	Raseinių vietos veiklos grupės „Raseinių krašto bendrija“ vietos plėtros 2023-2027 metų strategija
Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo laikotarpis:	2023-2027 m.
Ar keičiasi VPS įgyvendinimo teritorija lyginant su 2014-2020 m.?	☐ Taip ☒ Ne
Teminė VPS	☐ Taip ☒ Ne
VPS tema	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
VPS data:	2023-04-17
VPS versija:	1 versija patvirtinta visuotinio susirinkimo protokolu Nr. 1

TURINYS

I SKYRIUS: KAS MES ESAME? (VVG TERITORIJOS SITUACIJOS ANALIZĖ IR POREIKIAI)	4
1. VVG TERITORIJOS SITUACIJOS IR POREIKIŲ ANALIZĖ	4
1.1. Trumpas VVG pristatymas	4
1.2. Pagrindiniai VVG teritorijos duomenys	4
1.3. VVG teritorijos išskirtinumas ir identitetas	6
1.4. VVG teritorijos gyventojų nuomonė apie VVG teritorijos situaciją ir poreikius.....	7
1.5. VVG teritorijos socialinė situacija (įskaitant informaciją apie skurdo riziką ir socialinę atskirtį patiriančius asmenis ir (arba) jų grupes).....	8
1.6. VVG teritorijos ekonominė situacija.....	Error! Bookmark not defined.
1.7. VVG teritorijos socialinė infrastruktūra ir kultūros išteklių	20
1.8. VVG teritorijos gamtos išteklių analizė	25
1.9. Papildoma informacija.....	27
2. VVG TERITORIJOS STIPRYBĖS, SILPNYBĖS, GALIMYBĖS IR GRĖSMĖS (SSGG)	27
3. VVG TERITORIJOS POREIKIAI IR JŲ PAGRINDIMAS	29
3.1. VVG teritorijos poreikių sąrašas.....	29
3.2. VVG teritorijos poreikių pagrindimas.....	29
4. VPS TEMOS PAGRINDIMAS (PILDOMA TEMINĖMS VPS).....	31
5. VVG PRISTATYMAS IR VERTYBĖS, VVG TERITORIJOS VIZIJA IKI 2030 M. IR VVG MISIJA	31
5.1. Apibendrinta informacija apie VVG	31
5.2. Apibendrinta informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo sudėtį.....	31
5.3. Informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo kompetencijų įvairovės užtikrinimą	32
5.4. VVG vertybės.....	33
5.5. VVG teritorijos vizija iki 2030 m.	33
5.6. VVG misija.....	33
II SKYRIUS: KO MES SIEKIAME? (VPS TIKSLAI, RODIKLIAI IR SIEKIAMI POKYČIAI)	34
6. VVG TERITORIJAI AKTUALŪS BŽŪP TIKSLAI.....	34
7. KIEKYBINIAI VPS TIKSLAI	35
7.1. VPS produkto ir rezultato rodikliai iki 2029 m.....	35
7.2. Metinės rodiklių reikšmės	36
8. POKYČIAI, KURIŲ SIEKIAMA VVG TERITORIJOJE (KIEKYBINE IŠRAIŠKA)	37
9. APIBENDRINTA INFORMACIJA APIE VPS.....	43
III SKYRIUS: KAIP MES PASIEKSIME UŽSIBRĖŽTUS TIKSLUS? (VPS PRIEMONĖS, FINANSINIS PLANAS, ĮGYVENDINIMO ORGANIZAVIMAS IR VALDYMAS)	44
10. VPS PRIEMONĖS	44
10.1. VPS priemonių sąrašas.....	44
10.2. VPS priemonių sąsajos su BŽŪP tikslais	45
10.3. VPS priemonių sąsajos su VVG teritorijos poreikiais.....	45
10.4. VPS priemonių aprašymas	46
10.5. VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS).....	87
10.6. VPS priemonių rezultato rodikliai.....	87
11. PRELIMINARUS VPS ĮGYVENDINIMO PLANAS	88
12. VPS FINANSINIS PLANAS	91
12.1. VPS išlaidos pagal išlaidų kategorijas ir priemonių rūšis	91
12.2. Metinis VPS išlaidų planas	92
13. ES IR NACIONALINIŲ HORIZONTALIŲJŲ PRINCIPŲ IR PRIORITETŲ ĮGYVENDINIMAS	93
13.1. Subregioninės vietovės principas	93
13.2. „Iš apačios į viršų“ principas	94
13.3. Partnerystės principas.....	95
13.4. Bendradarbiavimo principas	96
13.5. Inovacijų principas	97
13.6. Jaunimas	98
13.7. Lyčių lygybė ir nediskriminavimas.....	99
14. VPS VIEŠINIMO IR VVG TERITORIJOS GYVENTOJŲ AKTYVUMO SKATINIMO VEIKSMAI	100
14.1. Informacija apie VPS viešinimą ir derinimą su visuomene VPS rengimo metu	100

14.2.	<i>VPS viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo strategija VPS įgyvendinimo metu .....</i>	<i>100</i>
15.	<i>VPS ĮGYVENDINIMO VIDAUS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO SISTEMA .....</i>	<i>102</i>
15.1.	<i>VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistemos apibūdinimas .....</i>	<i>102</i>
15.2.	<i>VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo funkcijos pagal subjektus.....</i>	<i>104</i>
IV DALIS: VPS PRIEDAI.....		106

I skyrius: Kas mes esame? (VVG teritorijos situacijos analizė ir poreikiai)

1. VVG teritorijos situacijos ir poreikių analizė

1.1. Trumpas VVG pristatymas

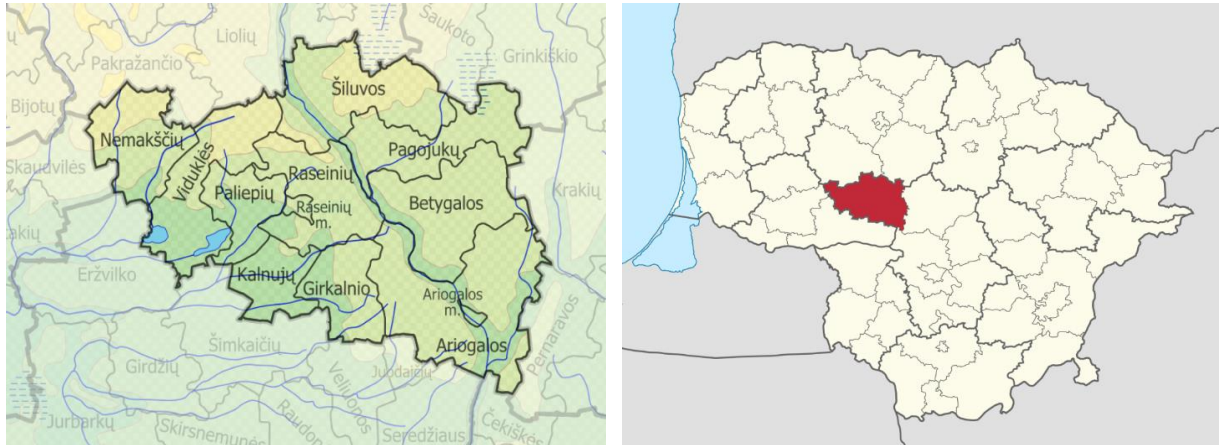
Suburta iniciatyvinė grupė (16 asmenų iš trijų skirtingų sektorių) 2004 m. liepos 5 d. pasirašė VVG steigimo sutartį, parengė įstatus ir tų pačių metų rugpjūčio 13 d. VĮ Registrų centre buvo užregistruota Raseinių rajono vietos veiklos grupė „Raseinių krašto bendrija“ (toliau -VVG). VVG apjungia vientisą Raseinių rajono savivaldybės kaimo gyvenamosios vietovės teritoriją ir gyventojus. VVG teritorija nepasikeitė nuo jos veiklos pradžios. VVG buveinė įsikūrusi adresu Vytauto Didžiojo g. 1, Raseiniai.

2008 m. VVG vienijo 38 narius, 2013 m. šis skaičius augo iki 66 narių, o 2015 m. VVG narių skaičius jau buvo 69. 2017 m. prie VVG prisijungė dar vienas narys ir jų skaičius augo iki 70, 2021 m. – 71 narys, o šiandien VVG turi 72 narius, kurie atstovauja tris skirtingus sektorius. 7 priklauso verslo sektoriui, 1 – vietos valdžios ir 64 – pilietinės visuomenės. VVG nariai atstovauja visų 11 rajono seniūnijų interesus. Didžioji dalis VVG narių dalyvauja jos veikloje nuo pat veiklos pradžios, todėl yra puikiai susipažinę su VVG veikla ir jos veiklą reglamentuojančiais teisės aktais, projektų rengimo ir įgyvendinimo reikalavimais, turi gebėjimų spręsti vietos problemas, yra iniciatyvūs, teikia siūlymus ir aktyviai dalyvauja VVG veikloje ir VPS įgyvendinime, bei naujo periodo VPS rengime.

Šiuo metu Raseinių VVG valdybą sudaro 11 narių, iš jų: 3 nariai atstovauja verslo (27,27 proc.), 3 nariai – vietos valdžios (27,27 proc.) ir 5 nariai – pilietinės visuomenės interesus (45,46 proc.). VVG valdyboje taip pat išlaikyta lyčių proporcija: 5 vyrai (45,46 proc.) ir 6 – moterys (54,54 proc.). Dalis VVG valdybos narių jos veikloje dalyvauja nuo įkūrimo, todėl yra puikiai susipažinę su VVG veikla ir jos veiklą reglamentuojančiais teisės aktais, projektų rengimo ir įgyvendinimo reikalavimais, turi gebėjimų spręsti vietos problemas, yra iniciatyvūs, teikia siūlymus ir aktyviai dalyvauja VVG veikloje ir VPS įgyvendinime, bei naujo periodo VPS rengime. Teikia savo išvalgas ir siūlymus dėl naujojo periodo poreikių ir prioritetų, analizuoja esamas galimybes spręsti vietos problemas, turi žinių ir gebėjimų vietos projektų atrankos procese, kuriame nuolat dalyvauja VVG valdyba taip pat aktyviai dalyvauja įvairiuose mokymuose, nuolat tobulinasi ir kelia savo kvalifikaciją, bei ugdo kompetencijas. Raseinių VVG valdybos nariai yra išklaušę šiuos kvalifikacijos tobulinimo mokymus: „LEADER metodo taikymas kaimo plėtros procese“, „Vietos veiklos grupių valdybos, įgyvendinant vietos plėtros strategiją, stiprinimas“, „Bandomosios integruotos kaimo plėtros strategijos rengimo ir įgyvendinimo ypatumai“, „Viešųjų ir privačiųjų interesų derinimas“, „Korupcijos samprata ir pasireiškimas Lietuvoje. Korupcijos rizikos viešuosiuose pirkimuose. Antikorupcinės aplinkos kūrimas“, „Interesų konfliktai“, „Korupcijos samprata“, „LEADER metodo taikymas kaimo plėtros procese“ ir t.t.

1.2. Pagrindiniai VVG teritorijos duomenys

Raseinių rajono savivaldybė yra Lietuvos vakarinėje dalyje arba pietrytinėje etnografinio Žemaitijos regiono dalyje, beveik pačiame Lietuvos centre. didžioji dalis yra Rytų Žemaičių plynaukštyje. Rajonas ribojasi rytuose su Kėdainių, pietuose Jurbarko ir rytuose su Kelmės, ir Radviliškio rajonais. Raseinių rajonas yra penktas pagal dydį iš visų Kauno apskrities rajonų [1]. Raseinių VVG atstovauja visam Raseinių rajonui, išskyrus rajono centrą – Raseinių miestą. Raseinių r. sav. plotas – 1 573 km², t.y. 19,45 proc. viso Kauno apskrities ir 2,4 proc. Lietuvos Respublikos ploto. Administraciniu požiūriu Raseinių rajonas suskirstytas į 12 seniūnijų: Ariogalos miesto, Ariogalos, Betygalos, Girkalnio, Kalnųjų, Nemakščių, Pagojukų, Paliepių, Raseinių miesto, Raseinių, Šiluvos, Viduklės [1] (žr. 1 pav.), 11 iš jų priklauso Raseinių VVG teritorijai išskyrus Raseinių miesto. VVG teritorija užima 1 556 km², arba 98,9 proc. Visos Raseinių r. sav. teritorijos.

1 pav. Raseinių rajono geografinė padėtis ir seniūnijų išsidėstymas

Pagal 2022 m. pateiktus Raseinių rajono seniūnijų duomenis, Raseinių VVG teritorijoje yra 781 gyvenamoji vietovė, kurios susiskirstytos taip: viensėdžiai (vienkiemiai) – 287; kaimai – 485; miesteliai – 8; miestai iki 6 tūkst. gyventojų – 1 (žr. 1.2.1. lentelė).

1.2.1. Lentelė. Raseinių VVG administracinis susiskirstymas pagal gyvenamąsias vietas, vnt. [2]

Seniūnija	Viensėdžiai (vienkiemiai)	Kaimai	Miesteliai	Miestai iki 6 tūkst. gyventojų
Girkalnio	38	10	1	-
Ariogalos miesto	-	-	-	1
Ariogalos	98	80	-	-
Betygalos	11	63	1	-
Kalnujų	3	13	1	-
Nemakščiai	93	64	1	-
Pajūjū	1	60	-	-
Paliepių	23	25	-	-
Raseinių	20	52	-	-
Šiluvos	-	73	3	-
Viduklės	-	45	1	-
Iš viso:	287	485	8	1

2021 m. gyventojų ir būstų surašymo duomenimis Raseinių r. sav. yra 2 miestai – Ariogala ir Raseiniai; 8 miesteliai – Betygala, Girkalnis, Kalnujai, Lyduvėnai, Nemakščiai, Šiluva, Viduklė ir Žaiginys; 590 kaimų. Pagal statistikos departamento duomenis, Raseinių r. sav. gyventojų tankis yra 19,8 km², šis rodiklis 2022 m. sumažėjo iki 19,5 km² [5].

Raseinių VVG teritorijos gyventojų pasiskirstymą pagal gyvenamąsias vietas galime matyti 1.2.2. lentelėje. Joje lyginami, turimi 2014 m. ir 2022 m. gyventojų skaičiaus pasiskirstymo pagal gyvenamąsias vietas, duomenys remiantis seniūnijų pateiktais duomenimis apie jų gyventojus. Iš turimų duomenų matyti, jog didžioji rajono gyventojų dalis gyvena gyv. vietovėse, kurių gyventojų skaičius nuo 201 iki 1000 gyventojų. [2]

1.2.2. Lentelė. Gyventojų pasiskirstymas pagal gyvenamąsias vietas 2014 m. ir 2022 m.

Seniūnija	Gyvenantys viensėdžiuose (vienkiemiuose)		Gyvenantys gyv. vietovėse iki 200 gyventojų (išskyrus viensėdžius)		Gyvenantys gyv. vietovėse nuo 201 iki 1000 gyventojų		Gyvenantys gyv. vietovėse nuo 1001 iki 2999 gyventojų		Gyvenantys gyv. vietovėse nuo 3000 iki 6000 gyventojų (išskyrus savivaldybių centrus)	
	2014 m.	2022 m.	2014 m.	2022 m.	2014 m.	2022 m.	2014 m.	2022 m.	2014 m.	2022 m.
Girkalnio	129	136	375	312	1244	1011	-	-	-	-
Ariogalos m.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ariogalos	122	98	1721	1502	1900	1363	-	-	-	-
Betygalos	10	11	1154	841	969	832	-	-	-	-
Kalnujų	36	30	595	486	435	370	-	-	-	-
Nemakščių	263	209	669	474	1008	866	-	-	-	-
Pagojukų	0	0	958	691	633	569	-	-	-	-
Paliepių	86	63	751	542	1139	1047	-	-	-	-
Raseinių	28	20		1478	1848	1550	-	-	-	-
Šiluvos	-	-	1180	1158	1217	833	-	-	-	-
Viduklės	146	116	722	728	1188	829	1651	1470	-	-
Iš viso:	820	683	6945	8212	11581	9270	1651	1470	-	-

Pagal 1.2.2, lentelę, VVG teritorijoje nuo 2014 metų iki 2022 metų gyvenančių gyv. vietovėse nuo 201 iki 1000 gyventojų skaičius sumažėjo 19,96 proc. Ryškiausias gyventojų skaičiaus pasiskirstymo pagal gyvenamąją vietovę sumažėjimas matomas Ariogalos miesto seniūnijoje, gyvenančių gyv. vietovėse nuo 201 iki 1000 gyventojų skaičius sumažėjo 28,26 proc., mažiausias pokytis matomas Pagojukų seniūnijoje, tik 10,11 proc. Tačiau lyginant su gyvenančiais gyv. vietovėse iki 200 gyventojų (išskyrus viensėdžius) skaičius padidėjo apie 18,24 proc. [2]

APIBENDRINIMAS:

- Raseinių rajonas yra penktas pagal dydį iš visų Kauno apskrities rajonų, Raseinių VVG plotas – 1 556 km² (R1);
- Gyventojų tankis 2022 m. Raseinių r. sav. buvo 19,5 km² (R2);
- Raseinių VVG teritorijoje yra 781 gyvenamoji vietovė, kurios susiskirstytos taip: viensėdžiai (vienkiemiai) – 287; kaimai – 485; miesteliai – 8; miestai iki 6 tūkst. gyventojų – 1 (R3);
- Didžioji dalis, t.y. 47,21 proc., gyventojų gyvena vietovėse, kurių gyventojų skaičius yra nuo 201 iki 1000 gyventojų (R4).

1.3. VVG teritorijos išskirtinumas ir identitetas

Raseinių rajono vietos veiklos grupės „Raseinių krašto bendrija“ teritorijos išskirtinumas ir idetitetas. Raseiniai yra beveik pačiame Lietuvos centre, bet tiksliau, vakarinėje arba pietrytinėje etnografinio Žemaitijos regiono dalyje, Kauno apskrities šiaurės vakarinėje dalyje. Rajone yra Tytuvėnų ir Dubysos regioninių parkų dalys. Dubysos regioniniame parke vienas iš lankomiausių pažintinių takų „Maironio kelias padubysiu“. Pažintinio tako maršrutas driekiasi per kvapą gniaužiančias regioninio parko vietas, kuriose įrengtos apžvalgos akstelės, taip pat ir lieptai per Lelyklą ir Luknę. Tako pradžia prasideda Kaulaukių kaime, 13 kilometrų takas veda iki pat Betygalos. Betygaloje yra piliakalniai, kurių infrastruktūra pritaikyta lankymui. Prabaudos upelio dešiniajame krante yra Raseinių piliakalnis. [4]

Didžiausia Raseinių upė – Dubysa, kurios plotas 2 033 km². Šią upę puikiai išnaudojama turizmo tikslais, ją labai mėgsta baidarių sporto atstovai. Rajono teritorijoje taip pat yra tokių upių kaip Mituva, Šešuvis, Šaltuona. Raseinių rajone yra du ežerai – Paežerio ir Meiliškio. [3]

Kone svarbiausias dvasinis centras Šiluva, šią vietą išgarsino Šv. Mergelės Marijos apsireiškimas. Šiluva garsi visoje Lietuvoje ir dėl Šilinių atlaidų.

Vienas pagrindinių Lyduvėnų akcentas, tai Lyduvėnų tiltas, pastatytas 1952 m., tai aukščiausias ir ilgiausias tiltas visoje Lietuvoje. Dabartinio tilto ilgis 599 metrai, plotis 4,5 metro, aukštis 42 metrai. Lyduvėniškių gyvavimo istorija tiesiogiai siejasi su šiuo tiltu, gyventojai pagal pravažiuojančius traukinius seniau spręsdavo apie laiką. Tiltą galima apžiūrėti, deja, tik iš apačios, tiltu eiti griežtai draudžiama, bet ateities planuose ketinama pritaikyti techninio aptarnavimo taką turistų lankymui. 2003 m. Raseinių miestas atšventė 750 metų jubiliejų, šia proga, Nepriklausomybės ginėjų aikštėje, buvo pastatytas miesto laikrodis. [4]

Raseinių VVG teritoriją kerta tarptautinės reikšmės transporto keliai kaip, A1 automagistralė Vilnius – Kaunas – Klaipėda ir A2 automagistralė Ryga – Šiauliai – Tauragė – Kaliningradas. Patogi geografinė padėtis palankiai veikia sėkmingą verslų vystymasi VVG teritorijoje. [3]

Miškingumu nepasižymintis kraštas medžioklės verslą iškeitė į žvejybą – daugelyje vietų įrengti dideli ir šiuo metu eksploatuojami žuvininkystės tvenkiniai. Raseinių r. sav. teritorijoje nėra stambių industrinių objektų, didžiąją teritorijos dalį užima dirbamos žemės ir ganyklos ir vyrauja kaimo verslai. Gyventojų struktūrinė sudėtis pagal gyvenamąją vietovę atskleidžia Raseinių r. sav. išskirtinumą, turintį agrarinės ir kaimo plėtros ypatumus [4].

Pakankamas turizmui patrauklių kultūros paveldo objektų skaičius: sakralinių, archeologinių, istorinių kultūros paveldo objektų ir išskirtiniai traukos objektai – Molavėnų piliakalniai, Poeto Maironio tėviškės sodyba, Šiluvos Švč. M. M. Gimimo bazilikos kompleksas, Lietuvos partizanų memorialas Kryžkalnyje, Kęstučio apygardos aukų memorialas, Lyduvėnų geležinkelio tiltas, Raseinių kalėjimo statinių kompleksas sudaro palankias sąlygas plėtoti turizmą [3].

VVG teritorijos išskirtinumą atskleidžia įspūdingi draustiniai ir kultūros paveldas, ypač Dubysos ir dalis Tytuvėnų regioninio parko, vaizdingas Dubysos slėnis gerai tinka pramoginiams tikslams ir pažintiniam turizmui, upė gali būti naudojama vandens turizmui.

Raseinių rajono savivaldybės prioritetas – piligriminis turizmas, kuris šiame krašte yra labai populiarus. Rajone esanti Šiluva išsiskiria dėmesio vertu piligriminio turizmo potencialu, papildančiu bei stiprinančiu rajono turizmo konkurencingumą. Šiandien Šiluva – vienas svarbiausių maldininkų traukos centrų Lietuvoje, traukia ne tik Lietuvos, bet ir kitų pasaulio kraštų krikščionis.

Atsižvelgiant į tai, kad Raseinių r. sav. išvystytas magistralinių ir vietinės reikšmės kelių, geležinkelio linijų tinklas, turtingas ištekliais kraštovaizdis, patogi geografinė padėtis, gilios kaimo tradicijos yra potencialios galimybės žemės ūkio, kaimo turizmo ir kitų verslų sėkmingam vystymui.

1.4. VVG teritorijos gyventojų nuomonė apie VVG teritorijos situaciją ir poreikius

Tik žinant rajono gyventojų poreikius ir problemas galima formuluoti Raseinių vietos veiklos grupės poreikius, prioritetus bei tikslus ateinančiam finansavimo periodui iki 2030 m. Vienas iš svarbiausių vietos plėtros strategijos rengimo etapų – gyventojų poreikių analizė, kurios metu siekiama išsiaiškinti esamą rajono socialinę-ekonominę situaciją bei gyventojų ir organizacijų problemas bei poreikius.

Raseinių VVG gyventojų poreikių analizę vykdė naudojant šiuos darbo metodus:

1. Susitikimai–mokymai; individualūs pokalbiai, susitikimai-diskusijos;
2. Anketinė rajono gyventojų apklausa;
3. Atskirų rajono savivaldybės skyrių ir seniūnijų apklausa;
4. VVG valdybos susirinkimai;
5. Viešai prieinamos statistinės informacijos, rajono strateginių ir kitų dokumentų analizė.

Susitikimai-mokymai. Buvo organizuoti 3 tokio pobūdžio renginiai, į kuriuos buvo kviečiami kaimo bendruomenių bei kitų nevyriausybinėse organizacijose atstovai ir vietos gyventojai, vietos verslininkai ir ūkininkai, bei vietos valdžios atstovai ir seniūnai. Mokymu metu buvo ne tik pristatytos VPS rengimo gairės, dalyviai supažindinti su naujo laikotarpio tikslais, prioritetais ir siektiniais rezultatais, bet ir vykdyta diskusija, kurios pagalba buvo siekiama išgirsti žmonių poreikius,

atlikti vietos gyventojų ir organizacijų poreikių SSGG analizę, generuoti galimas projektines idėjas naujame periode.

VVG taip pat nuolat vykdė įvairius susitikimus-diskusijas, individualius pokalbius seniūnijose su pavieniais gyventojais ir organizacijomis. Visų organizuotų renginių metu buvo siekiama išsiaiškinti vietos problemas bei nustatyti gyventojų poreikius, užtikrinant vietos interesų grupių bendradarbiavimą ir veikimą kartu bei numatant vietos išteklių, teritorijos išskirtinumo ir specifinių pranašumų panaudojimą teritorijos didesnės pridėtinės vertės kūrimui.

Atsižvelgiant į renginių metu gautą informaciją, bei siekiant į vietos plėtros strategijos rengimą įtraukti kuo daugiau rajono gyventojų, administracijos darbuotojai parengė anketą rajono gyventojų situacijos ir poreikių analizei atlikti.

Atliekant gyventojų anketinę apklausą buvo siekiama išsiaiškinti rajono gyventojų poreikius ir opiausias problemas, rajono socialinę-ekonominę situaciją. Anketą sudarė 22 klausimai, iš kurių 5 buvo skirti bendrai informacijai apie respondentą, likę – skirti išsiaiškinti: opiausias gyvenamosios vietovės problemas, kokioms paramos sritims gyventojai teiktų prioritetą laikotarpiui iki 2027 metų, atitinkamų paslaugų trūkumą gyvenamojoje vietoje, gyventojų nuomonę apie patraukliausias ekonomines veiklas ir bendruomeninį verslą bei kaimo jaunimo situaciją.

Vykdam šią anketinę apklausą buvo apklausti rajono gyventojai, kaimo bendruomenių ir kitų rajone veikiančių įstaigų bei organizacijų atstovai, jaunimas. Tyrimas buvo vykdomas 2022 m. spalio – 2023 m. kovo mėn. O apklausoje iš viso dalyvavo 163 įvairaus amžiaus respondentai (tyrimo rezultatų apibendrinimas pateikiamas, žr. Priedas Nr. 7).

Seniūnijoms buvo pateiktos anketos, kuriose buvo prašoma pateikti statistinę informaciją apie seniūnijų gyventojų skaičių, gyventojų pasiskirstymą pagal amžių ir gyvenamąsias vietas, apie gyventojus patiriančius ekonominius sunkumus ar socialinę atskirtį. Taip pat buvo paprašyta pateikti duomenis apie gyventojų užimtumą, smulkų ir vidutinį verslą, paslaugų sektorių, žemės ūkį, gamtos išteklius, kultūrą ir nevyriausybinės organizacijas veikiančias jų teritorijoje bei įvairias įstaigas ir organizacijas, veikiančias seniūnijos teritorijoje 2014 m. ir 2022 m.

Siekiant užtikrinti sklandų vietos plėtros strategijos rengimą buvo organizuojami reguliari VVG valdybos susirinkimai, kurių metu teikiami įvairūs siūlymai, vertinimai ir daromos įvairios vyraujančių gyventojų poreikių išvalgos. Atskirų susirinkimų metu buvo atlikta Raseinių rajono stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (SSGG) analizė, vadovaujantis atlikta anketine apklausa apibrėžti plėtros poreikiai. Taip pat panaudojant renginių metu gautą informaciją nustatyti VPS prioritetai, priemonės, bei numatytas finansinis planas (VVG valdybos susirinkimų protokolai pridedami žr. Priedas Nr. 8).

Visi duomenys, gauti kaimo gyventojams, seniūnijoms užpildžius anketas, suteikė žinių apie realią rajono situaciją, gyventojų problemas, poreikius ir lūkesčius, kurie bus analizuojami ir pateikiami šioje vietos plėtros strategijoje.

1.5. VVG teritorijos socialinė situacija (įskaitant informaciją apie skurdo riziką ir socialinę atskirtį patiriančius asmenis ir (arba) jų grupes)

Statisitkos departamento duomenimis Raseinių rajono gyventojų skaičius, kaip ir visoje Lietuvoje, mažėja kasmet. Remiantis statistikos departamento duomenimis 2014 m. Raseinių raj. gyveno 35 489 asmenys, lyginant šiuos skaičius su 2022 metais, kai Raseiniuose gyveno 30 620 asmenys, matome, kad gyventojų skaičius sumažėjo 13,72 proc. [5]

Didžioji dalis gyventojų gyvena kaimo vietovėse. 2014 metais net 56,63 proc. gyventojų gyveno kaimo vietovėse. Šis skaičius 2022 metais nežymiai sumažėjo ir sudarė 48,8 proc. Norint gauti kuo tikslesnius duomenis apie gyventojus buvo vertinami Raseinių rajono seniūnijų pateikti duomenys iš gyvenamosios deklaravimo informacinės sistemos. (žr. 1.5.1. Lentelė) [5]

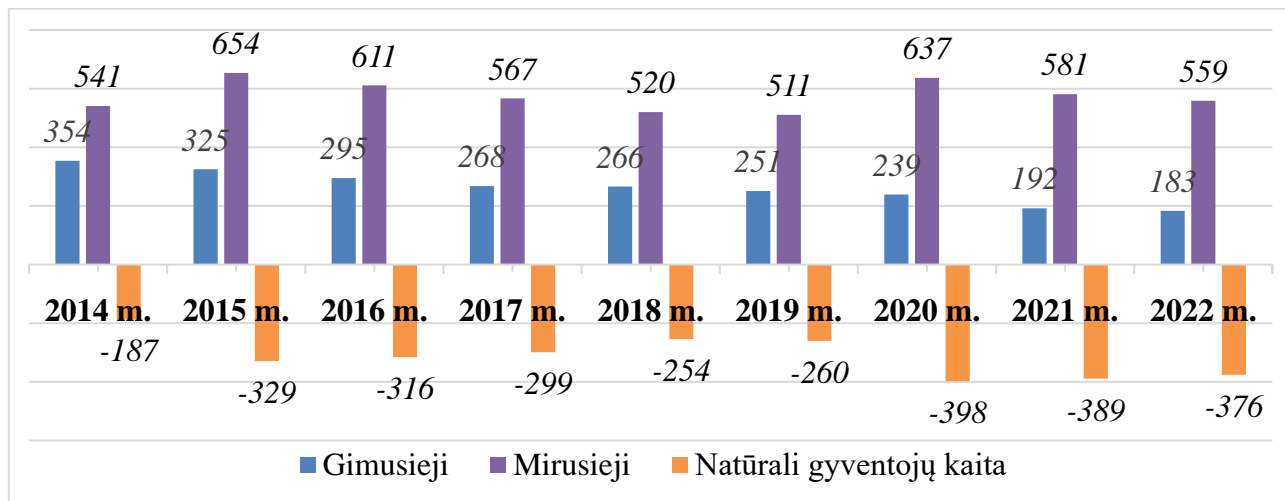

1.5.1 Lentelė. Gyventojų skaičius ir jo pokytis seniūnijose

Seniūnija	2014 m.			2022 m.			Pokytis
	Iš viso:	Vyrų:	Moterų:	Iš viso:	Vyrų:	Moterų:	Iš viso:
Ariogalos miesto	3048	1423	1625	2796	1299	1497	-252
Girkalnio	1748	822	926	1459	684	775	-289
Betygalos	2133	1048	1085	1684	830	854	-449
Kalnujų	1030	470	560	917	474	443	-113
Viduklės	3614	1721	1893	3080	1501	1579	-534
Ariogalos	3743	1854	1889	2963	1513	1450	-780
Pagojuku	1591	773	818	1260	625	635	-331
Raseinių	3349	1606	1743	3070	1521	1549	-279
Nemakščių	1940	936	1004	1549	745	804	-391
Šiluvos	2397	1146	1251	1991	948	1043	-406
Paliepių	1976	979	997	1652	849	803	-324
Iš viso:	26569	12778	13791	22421	10989	11432	-4148

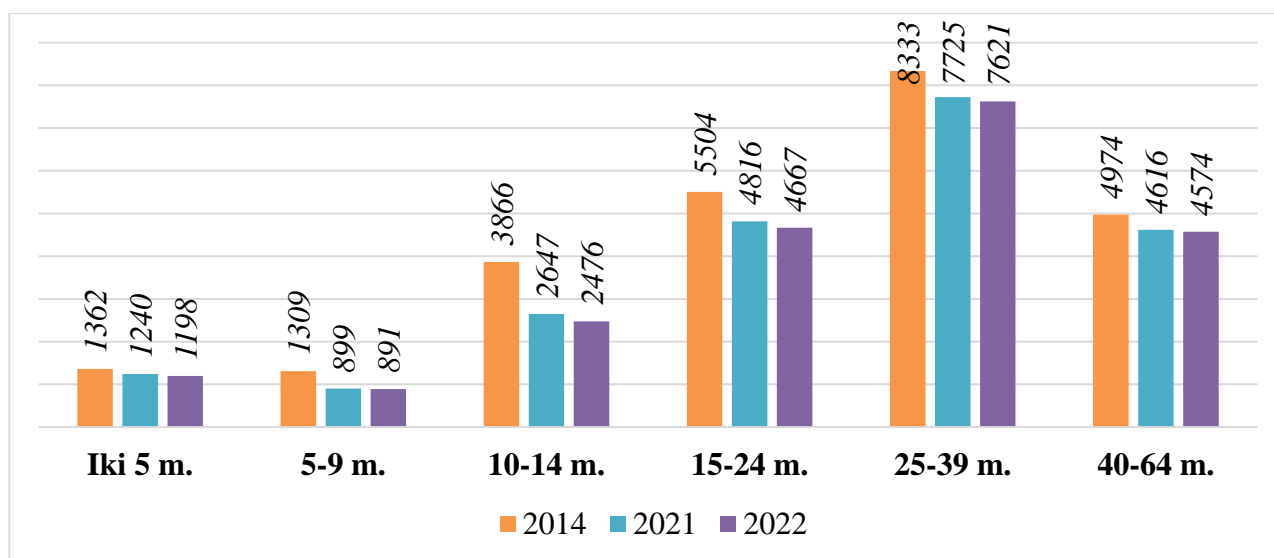
Lyginant 2014 m. ir 2022 m. turimus duomenis, nustatyta, kad rajono gyventojų skaičius sumažėjo 4 148 gyventojais. Ryškiausias gyventojų sumažėjimas matomas Ariogalos seniūnijoje, čia nuo 2014 m. iki 2022 m. gyventojų skaičius sumažėjo 780 gyventojų. Pagrindinė gyventojų skaičiaus mažėjimo priežastis yra neigiama gyventojų kaita. [5]

Statistikos departamento duomenimis [6] Raseinių rajone, įskaitant ir Raseinių miestą, nuo 2014 m. iki 2022 m. gimusiųjų skaičius atsilieka nuo mirusiųjų skaičiaus, vyksta spartus gyventojų senėjimas. Ryškiausia neigiama gyventojų kaita matoma 2020 m., tais pačiais metais žymiai pakilo ir mirusiųjų rodiklis. Nuo 2014 m. tolygiai mažėja gimusiųjų skaičius, per 9 metus gimusiųjų skaičius sumažėjo beveik dvigubai, net 48,31 proc. (žr. 2 pav.)

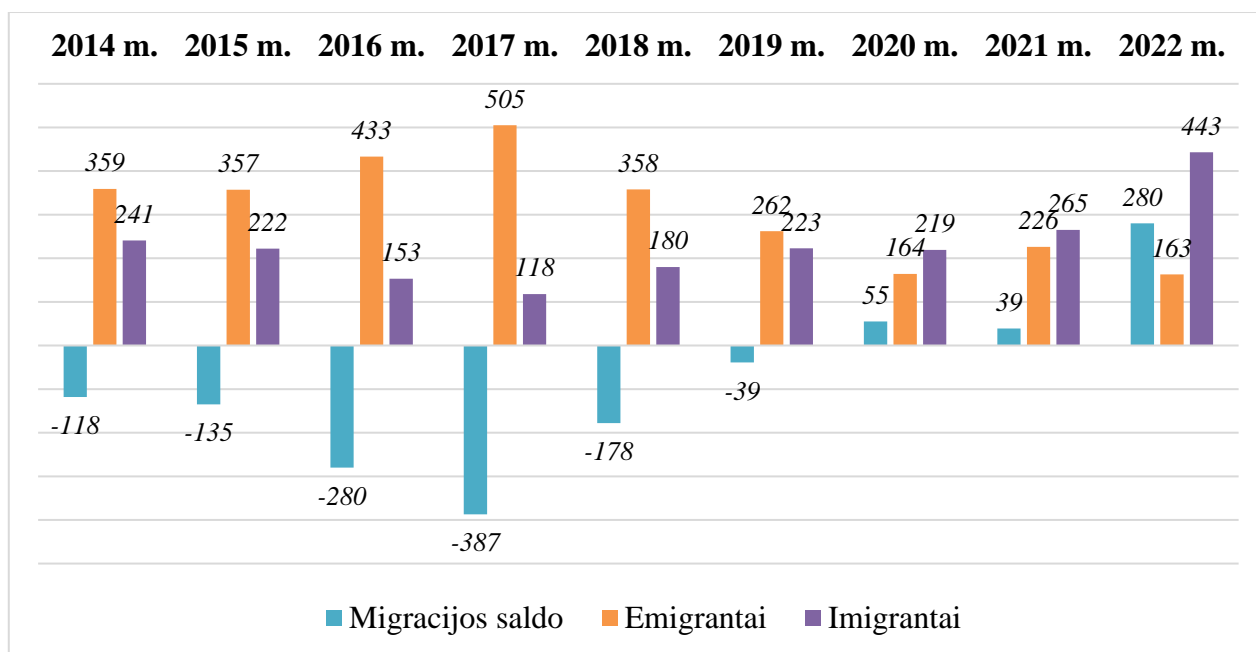
2 pav. Raseinių r. sav. (įskaitant miestą) natūrali gyventojų kaita 2014-2022 m. laikotarpis, gyv. sk.

Raseinių rajono gyventojų pasiskirstymas pagal amžių analizuojamas remiantis seniūnijų pateiktais duomenimis [2]. Lyginant turimus 2014 m., 2021 m. ir 2022 m. duomenis, galima pastebėti, kad visose amžiaus grupėse gyventojų skaičius sistemingai mažėja, ryškiausias neigiamas pokytis matomas 10-14 m. amžiaus grupėje. Didžioji gyventojų dalis yra 40-64 m. amžiaus, 2022 metais šios amžiaus grupės gyventojai sudarė 34,24 proc. visų rajono gyventojų. Mažiausiai pagal amžių gyventojų yra 5 m. amžiaus, ši grupė 2022 metais sudarė 3,74 proc. visų rajono gyventojų (žr. 3 pav.)

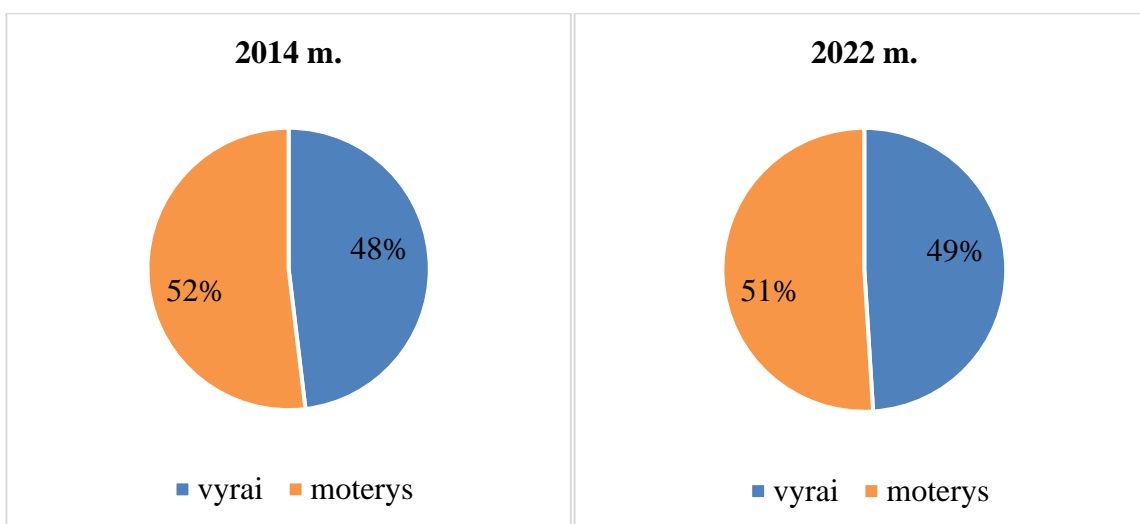
3 pav. Gyventojų pasiskirstymas pagal amžių VVG teritorijoje, 2014 m., 2021-2022 m.

Vertinat gyventojų skaičiaus pasikeitimus, svarbu atkreipti dėmesį į tarptautinės ir vidinės migracijos pokyčius. Statistikos departamento duomenimis [7] nuo 2014 m. migracijos saldo kito neigiamai ir 2017 m. skaičius drastiškai išaugo iki -387, tai reiškia, tais pačiais metais iš Raseinių r. sav., įskaitant ir miestą, išvyko 505 gyventojai, o imigravusių į Raseinių r. sav., įskaitant ir miestą, tik 118 gyventojų. Migracijos saldo pokytis pamažu keitėsi iki 2019 m., kai emigravusių gyventojų skaičius sumažėjo 48,12 proc. Padėtis pradėjo gerėti 2020 m., nes į Raseinių r. sav. imigravusių gyventojų buvo 25,11 proc., t.y. daugiau nei emigravusių. Panašios tendencijos išliko ir sekančiais metais, ryškiausias pokytis matomas 2022 m., kai imigravusių gyventojų skaičius buvo didesnis 63,21 proc. už emigravusiųjų. (žr. 4 pav.)

4 pav. Gyventojų tarptautinė ir vidinė migracija 2014-2022 m.

Pagal seniūnijų anketinius duomenis [2], galima pastebėti, kad gyventojų pasiskirstymas pagal lytį nuo 2014 m. iki 2022 m. pakito tik per 1 proc. Vyrų ir moterų skaičius VVG teritorijoje beveik toks pat. (žr. 5 pav.)

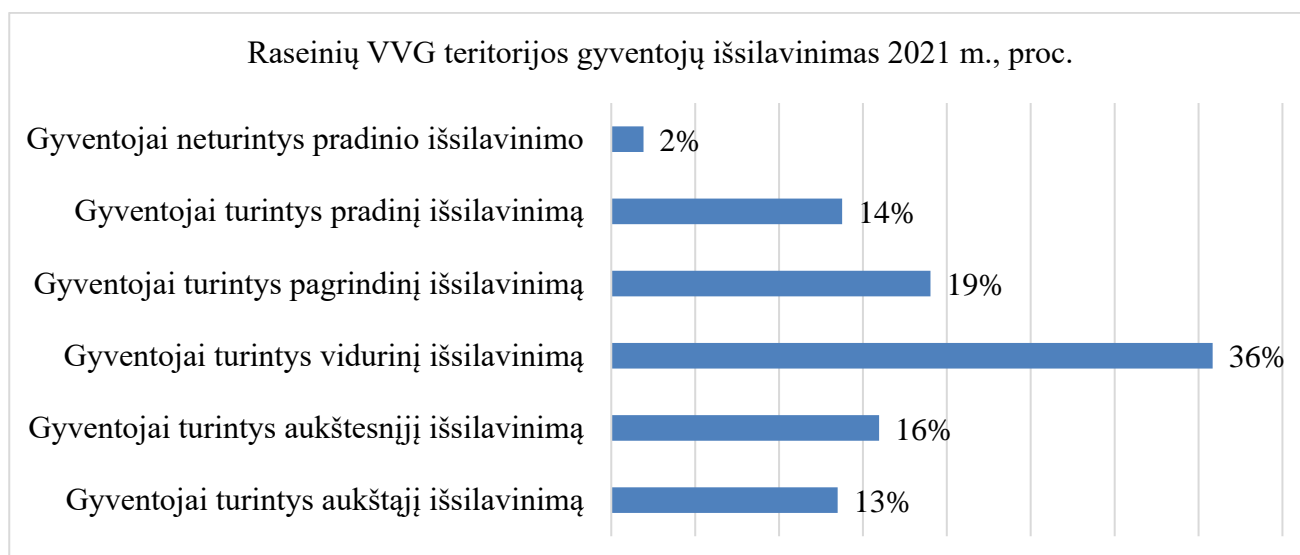

5 pav. Rajono gyventojų pasiskirstymas pagal lytį 2014 m. ir 2022 m

2021 m. gyventojų ir būstų surašymo duomenimis [8] Raseinių r. savivaldybėje, įskaitant ir Raseinių miestą, gyvenantys kitataučiai sudarė 1,46 proc. visų Raseinių r. gyventojų. 2021 m. gyveno 456 kitataučiai, iš kurių 34 – ukrainiečiai, 119 - rusai, 32 – lenkai, 19 – baltarusai, 33 – kitos tautybės ir 218 – nenurodytos tautybės. Statistiniai duomenys teikiami tik už 2021 metus, todėl lyginamoji analizė negali būti atlikta. [8]

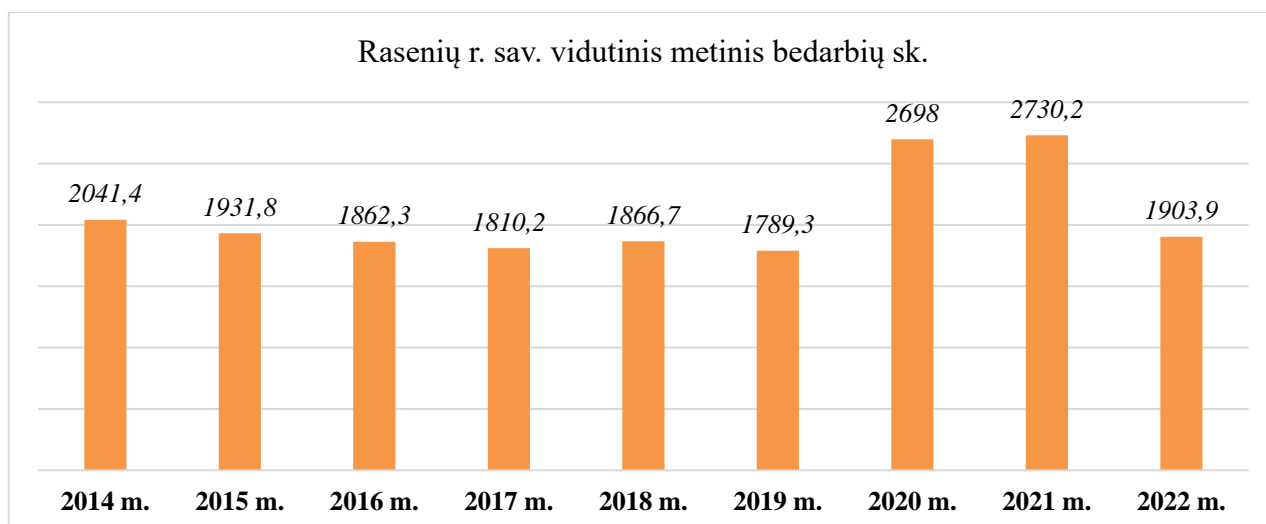
Pagal seniūnijų pateiktus duomenis 2022 m. apie 0,38 proc. gyventojų sudaro rusų tautybės gyventojai, apie 0,07 proc. ukrainiečių tautybės gyventojai, nenurodytos tautybės gyventojai sudaro maždaug 0,58 proc. [2].

2021 m. gyventojų ir būstų surašymo duomenimis [8] Raseinių VVG teritorijoje 36 proc. gyventojų turi vidurinį išsilavinimą (žr. 6 pav.). Aukštąjį išsilavinimą turi 16 proc., daugiausiai aukštąjį išsilavinimą turinčių gyventojų yra Ariogalos miesto seniūnijoje, mažiausiai aukštąjį išsilavinimą įgijusių yra Kalnujų seniūnijoje. Didžioji dalis rajono gyventojų turi vidurinį arba pagrindinį išsilavinimą.

6 pav. Raseinių VVG teritorijos gyventojų išsilavinimas 2021 m., proc.

Užimtumo tarnybos duomenimis nuo 2014 m. iki 2015 m. vidutinis metinis bedarbių skaičius sumažėjo per 5,37 proc. ir iki 2019 m. šis rodiklis smarkiai nekito. Nuo 2019 m. iki 2020 m. rodiklis padidėjo 50,79 proc., iki 2021 m. šis rodiklis laikėsi panašus ir sumažėjo tik 2022 m. kai vidutinis metinis bedarbių skaičius sumažėjo per 30,27 proc. [10]. Ryškius pasikeitimus nuo 2019 m. iki 2022 m. galimai lėmė korona viruso pandemija (žr. 7 pav.).

7 pav. Raseinių r. sav. vidutinis metinis bedarbių skaičius 2014-2022 m.

Pagal seniūnijų pateiktus duomenis apie socialinę atskirtį [2], matyti, kad nuo 2014 m. socialinės rizikos šeimų sumažėjo per 21,81 proc., 2022 m. socialinės rizikos šeimų Raseinių VVG teritorijoje buvo 147. Lyginant 2014 m. ir 2022 m. taip pat sumažėjo ir socialinės rizikos šeimose augančių vaikų, pokytis siekė 34,98 proc. Neigiamas pokytis matomas vienišų gyventojų socialinės atskirties rodiklyje, kai 2014 m. vienišų žmonių buvo 92, 2022 m. šių gyventojų padaugėjo iki 261 gyventojų. Kitose socialinę atskirtį patiriančių gyventojų grupėse matomas tokių gyventojų skaičiaus mažėjimas, t.y. mažėjo skurdą patiriančių asmenų, pašalpų gavėjų skaičius (žr. 1.5.2. Lentelė)

1.5.2. Lentelė. Gyventojai patiriantys socialinę atskirtį

Socialinė atskirtis	Gyventojų skaičius		
	2014 m.	2021 m.	2022 m.
Socialinės rizikos šeimos	188	158	147
Socialinės rizikos šeimose augantys vaikai	426	316	277
Skurdą patiriantys asmenys	2301	2112	1965
Pašalpų gavėjų skaičius	1617	1062	986
Neįgalūs	0	13	13
Sergantys priklausomybės ligomis	0	2	1
Vieniši	92	139	261
Socialinės globos ar rūpybos reikalaujantys	50	54	63

Anketinė kaimo gyventojų apklausa parodė, jog dauguma apklaustųjų mano, kad gyventojų senėjimas (14,7 proc.), gyventojų skaičiaus mažėjimas (11,9 proc.), mažos gyventojų pajamos (9,8 proc.) ir nedarbas (9 proc.) yra opiausios rajono problemos.

6,8 proc. apklaustųjų mano, kad opiausia rajono problema – paslaugų trūkumas, o 44,8 proc. respondentų mano, kad paslaugų (švietimo, kultūros, sporto, aplinkos tvarkymo ir pan.) gyventojams ir paslaugų socialiai pažeidžiamoms grupėms (bedarbiams, vaikams, vyresnio amžiaus žmonėms, neįgaliesiems ir pan.) (44,2 proc.) plėtra turėtų būti vienos iš prioritetinių krypčių teikiant ES paramą.

Dauguma, net 74,8 proc. nurodė, jog trūksta specialių paslaugų sodyboms, 69,9 proc. mano, kad jų rajone trūksta įvairių socialinių paslaugų teikimo, taip pat nesudėtingo pastatų remonto (58,3 proc.), buitinių paslaugų (55,8 proc.), aplinkos tvarkymo (55,2 proc.) ir vaikų priežiūros (54 proc.) paslaugų trūkumas.

Dauguma respondentų kaip svarbiausias priemones, kurios pagerintų kaimo jaunimo situaciją nurodė tai, jog turi būti finansuojamos jaunimo verslo iniciatyvos (22 proc.) ir didinamos laisvalaikio galimybės (19,4 proc.). Kita dalis apklaustųjų mano, kad turėtų būti sudarytos galimybės jauniems

žmonėms dirbti (16,4 proc.), jaunimas turi būti informuotas apie galimybes mokytis, kurti verslą ir pan. (14,6 proc.), o bendruomenė taip pat turėtų įtraukti jaunimą į savo veiklą (10,6 proc.).

Atsižvelgiant į visą turimą informaciją, gyventojų poreikius ir vietos plėtros strategijos biudžetą buvo apibrėžta VVG teritorijos vizija, kurios vienas iš aspektų – ekonomiškai stiprėjantis kraštas su išvystytais inovatyviais verslais, išplėta vietovės infrastruktūra, pritaikyta kultūros, turizmo ir vietos gyventojų poreikiams tenkinti.

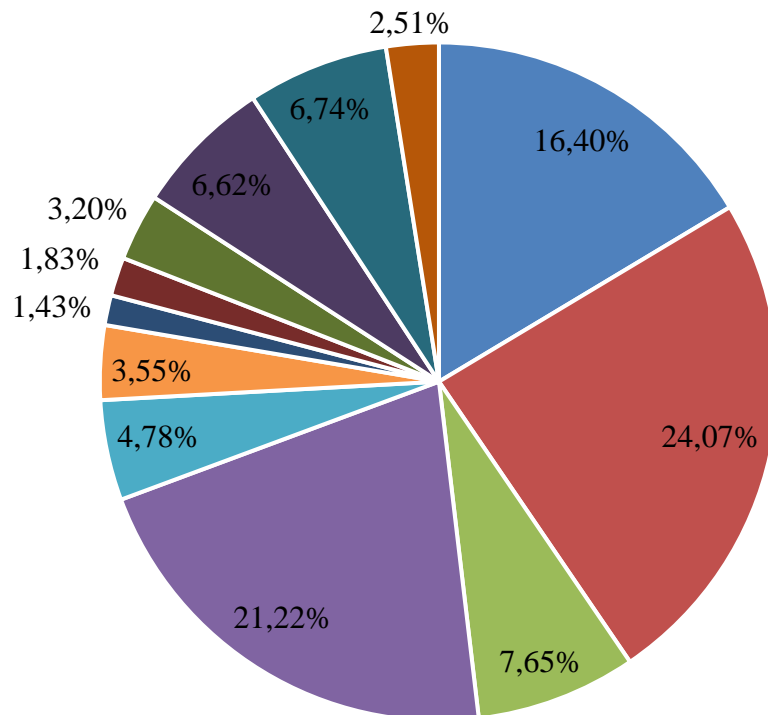
APIBENDRINIMAS:

- Lyginant 2014 m. ir 2022 m. duomenis, nustatyta, jog Raseinių VVG teritorijoje gyventojų skaičius sumažėjo 4 148 gyventojais, t.y. 15,61 proc. (R5);
- Natūrali gyventojų kaita, laikotarpyje nuo 2014 m. iki 2022 m., buvo neigiama (R6);
- Raseinių rajone 2022 m. vyrų dalis sudaro 49 proc., moterų dalis sudaro 51 proc., o didžioji gyventojų dalis – 25-39 m. (R7);
- Raseinių r. sav. gyvenantys kitataučiai sudarė 1,46 proc (R8);
- Didžioji dalis rajono gyventojų turi vidurinę (36 proc.) arba pagrindinę (19 proc.) išsilavinimą (R9);
- Vidutinis metinis bedarbių skaičius nuo 2014 m. iki 2022 m sumažėjo per 6,74 proc. (R10);
- Pašalpų gavėjų skaičius sumažėjo 39,02 proc. (R11);
- Socialinės globos ar rūpybos reikalaujančių asmenų skaičius padidėjo 26 proc. (R12).

1.6. VVG teritorijos ekonominė situacija

Išanalizavus 2021 m. gyventojų ir būstų surašymo duomenis [8], Raseinių VVG teritorijoje, 2021 m. žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės srityje užimtų gyventojų buvo tik 1 368 (16,4 proc.), didžioji dalis rajono gyventojų buvo užimti pramonės srityje, t.y. 2008 gyventojai arba 24,07 proc. Sekanti sritis, kurioje užimtų gyventojų skaičius buvo 1 770 (21,2 proc.) – didmeninė ir mažmeninė prekyba. Raseinių VVG teritorijoje mažiausiai užimtų gyventojų yra finansinė ir draudimo veiklos sritis, šioje srityje užimtų gyventojų yra 119 gyventojai, kurie sudaro 1,43 proc. (žr. 8. pav.)

Gyventojų užimtumas pagal sritis 2021 m.

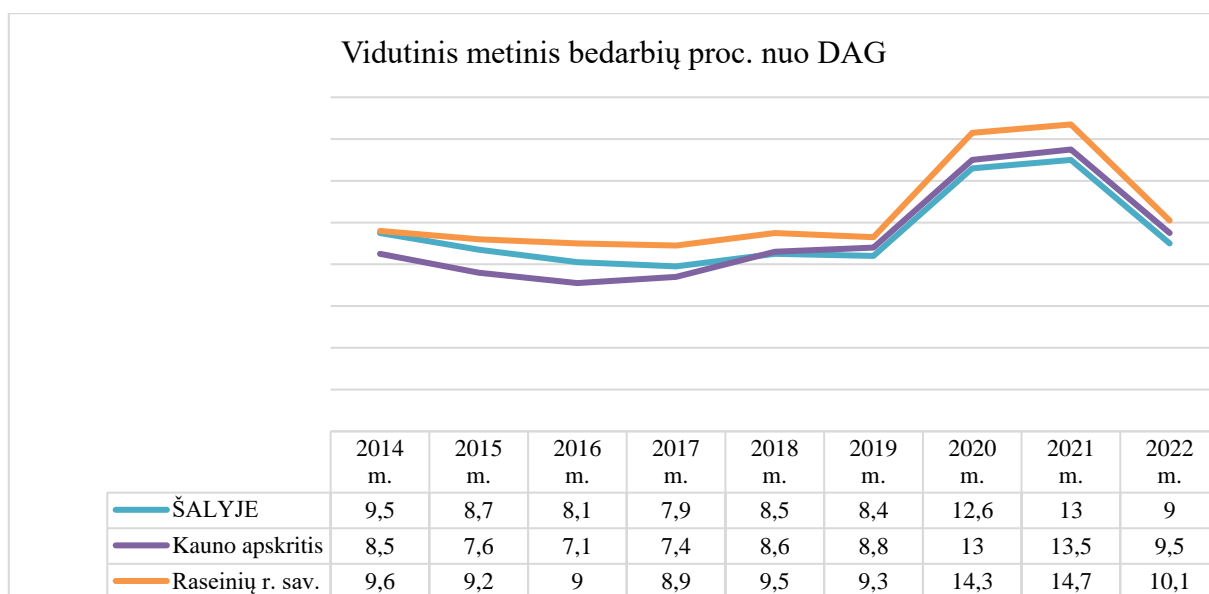

- Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė
- Pramonė
- Statyba
- Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas
- Transportas ir saugojimas
- Apgyvandinimo ir maitinimo paslaugų veikla; informacija ir ryšiai
- Finansinė ir draudimo veikla, nekilnojamojo turto operacijos
- Profesinė, mokslinė ir techninė veikla
- Administracinė ir aptarnavimo veikla
- Švietimas
- Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas
- Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla; kita aptarnavimo veikla

8 pav. Gyventojų užimtumas pagal sritis, 2021 m.

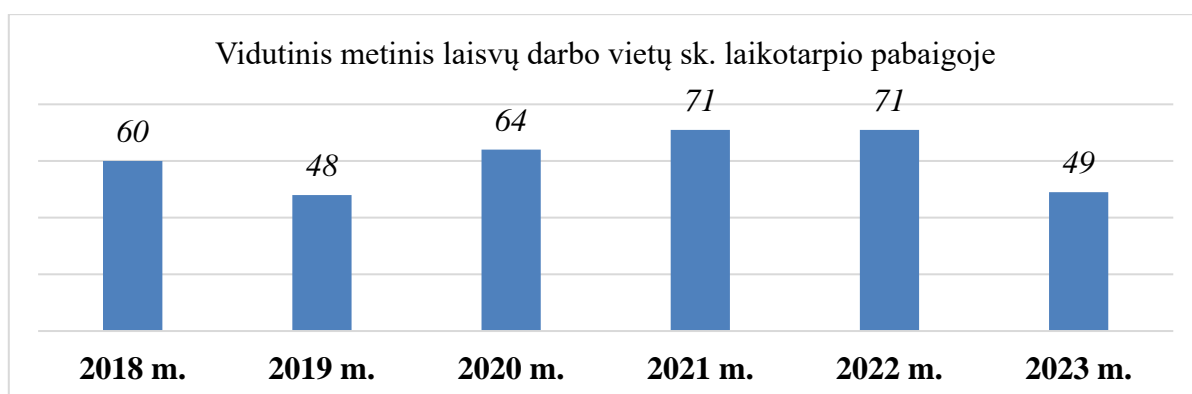
Užimtumo tarnybos duomenimis [10] iki 2019 m. Raseinių r. sav. įskaitant ir Raseinių miestą, nedarbo lygis laikėsi tolygus, apie 9 proc., lyginant su Šalies, rodiklis buvo šiek tiek didesnis. 2020 m. matomas ryškus nedarbo lygio augimas visoje Šalyje, įskaitant ir Raseinių r. sav., kur šis rodiklis kilo 5 proc. 2021 m. šis, pakilęs rodiklis, laikėsi aukštumoje, tam įtakos turėjo korona viruso pandemija. 2022 m. nedarbo lygis Raseinių r. sav. krito iki 10,1 proc., tačiau buvo kiek didesnis nei Šalies ar Kauno apskrities (žr. 9 pav.)

9 pav. Vidutinis metinis bedarbių proc. nuo DAG (nedarbo lygis)

Užimtumo tarnybos teikiamais statistiniais duomenimis [10] Raseinių rajono savivaldybėje, įskaitant ir Raseinių miestą, 2018 m. buvo 60 laisvų darbo vietų, šis skaičius 2019 sumažėjo 20 proc. iki 48 laisvų darbo vietų. Rodiklis nuo 2020 m. iki 2022 m. tolygiai augo, o nuo 2022 m. iki 2023 m. sumažėjo 30,99 proc. Iki 49 laisvų darbo vietų (žr. 10 pav.)

10 pav. Vidutinis metinis laisvų darbo vietų sk. laikotarpio pabaigoje, 2018-2023 m.

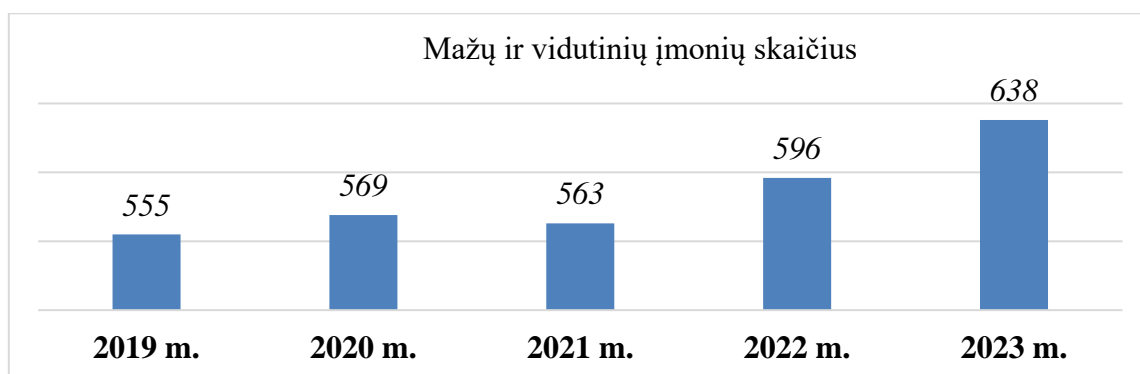
Raseinių r. sav. 2021 m. buvo įsisavinta virš 4 mln. investicinių projektų įgyvendinimui pagal įvairius finansavimo šaltinius. 2021 m. įsisavinta 3,99 mln. Eur mažiau nei 2020 m., 2021 m. – 4,68 mln., 2020 m. – 8,67 mln. Eur. (žr. 1.6.1 lentelė) [12].

1.6.1. Lentelė. Raseinių r. sav. 2021 m. ES ir kitų fondų įsisavintos lėšos.

Kodas	Pavadinimas	2021 m. išlaidų projektas	2021 m. skirtų lėšų planas	2021 m. kasinės išlaidos	Skirtų lėšų panaudojimo procentas
ES	Europos Sąjungos paramos lėšos	1 926 588,98	1 350 969,54	1 124 487,87	83,24 %
KPP	Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšos	1 419 436,40	1 244 500,00	1 173 926,55	94,33 %
P	Paskolos lėšos	1 708 838,99	1 562 670,00	1 531 146,25	97,98 %
SB	Savivaldybės biudžeto lėšos	70 300,00	110 658,93	89 555,02	80,93 %
SB(VB)	Savivaldybės gautos valstybės biudžeto lėšos	79 379,43	170 303,02	163 926,28	96,26 %

	investicijų projektams bendrai finansuoti				
SB(VIP)	Valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos lėšos iš valstybės investicijų programos	900 000,00	600 000,00	600 000,00	100,00 %
	Iš viso:	6 104 543,80	5 039 101,49	4 683 041,97	92,93 %

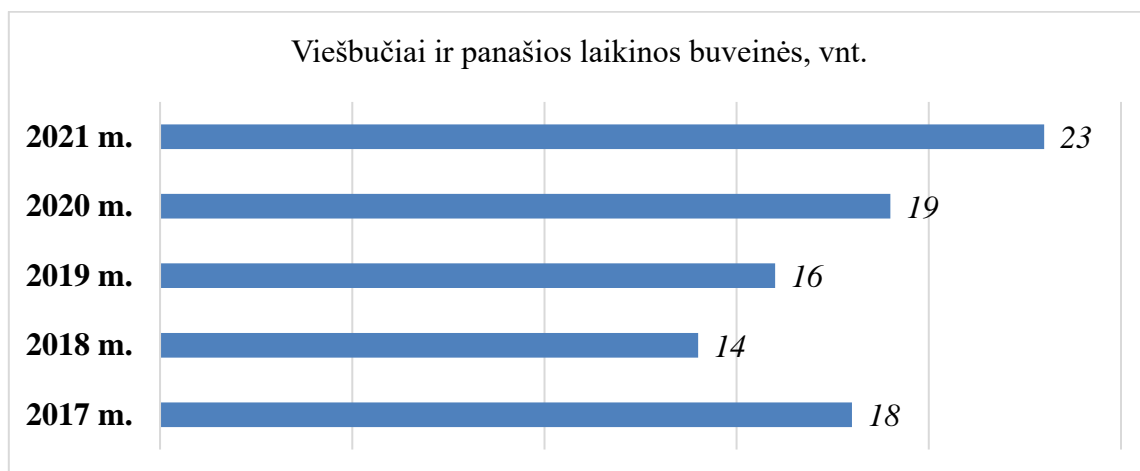
Remiantis statistikos departamento duomenimis [16], Raseinių r. sav., įskaitant ir Raseinių miestą, mažų ir vidutinių įmonių skaičius nuo 2019 m. iki 2023 m. paaugo per 14,95 proc. Per penkis metus mažų ir vidutinių įmonių skaičius augo tolygiai, 6 įmonėmis sumažėjo tik nuo 2020 m. iki 2021 m. Ryškiausias augimas buvo nuo 2022 m. iki 2023 m. kai skaičius per metus paaugo per 7,05 proc., (žr. 11 pav.).

11 pav. Mažų ir vidutinių įmonių skaičius metų pradžioje, 2019-2023 m.

Statistikos departamento duomenimis [13] 2019 m. Raseinių r. sav., įskaitant ir miestą, veikiančiose mažose ir vidutinėse įmonėse metų pradžioje buvo 4 940 darbuotojai. 2020 m. – 4 861 darbuotojas, 2021 m. – 4 721 darbuotojas, 2022 – 4 794 darbuotojai. Iš turimų duomenų matyti, kad darbuotojų skaičius kinta nuolat, o nuo 2021 m. nežymiai pakilo.

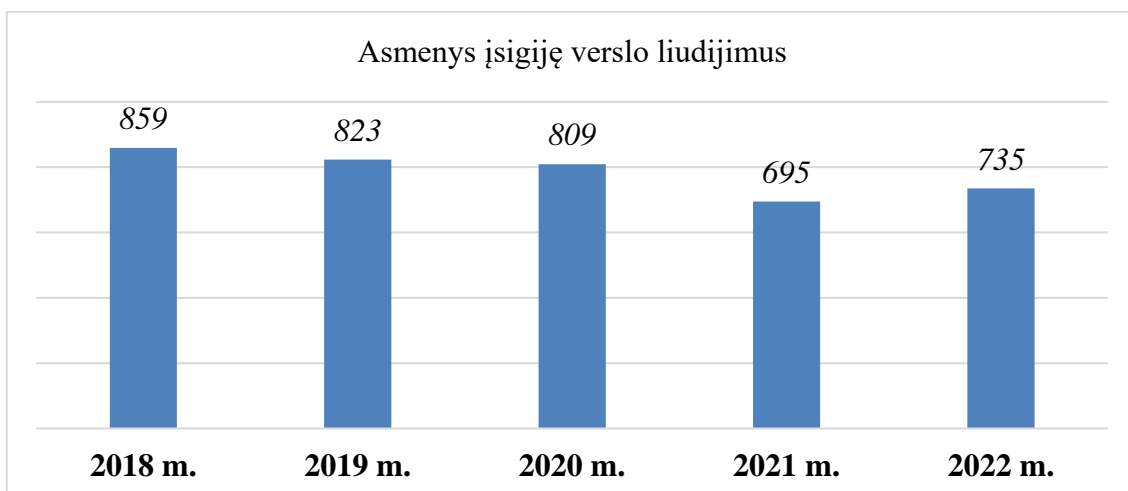
Statistikos departamento duomenimis [14] Raseinių r. sav., įskaitant ir Raseinių miestą, apgyvendinimo įstaigų skaičius nuo 2017 m. išaugo 5-omis įstaigomis arba 27,78 proc. Mažiausiai užfiksuota viešbučių ir panašių laikinų buveinių buvo 2018 m. 14 įstaigų. Nuo 2018 m. apgyvendinimo įstaigų skaičius stabiliai augo. (žr. 12 pav.)

12 pav. Apgyvendinimo įstaigų skaičius 2017-2021 m.

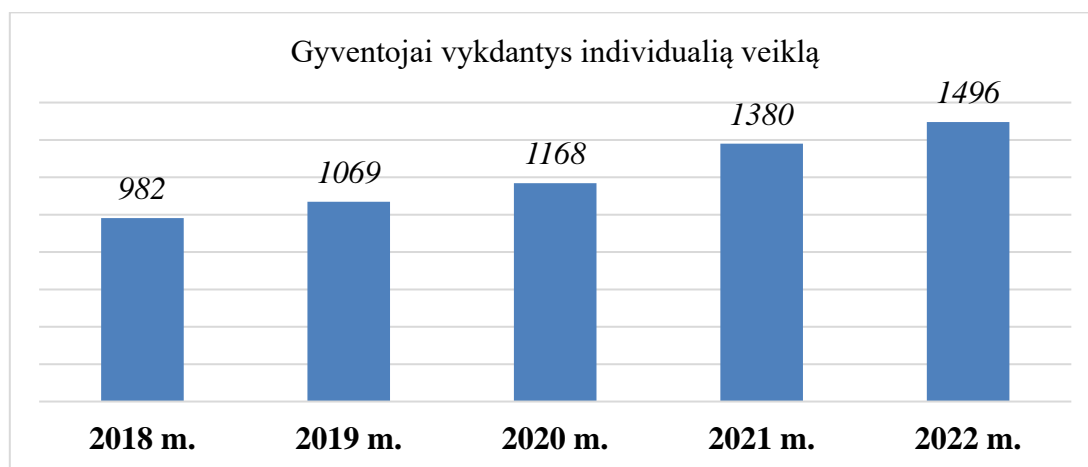
Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenimis [15] Raseinių r. sav., įskaitant miestą, nuo 2018 m. iki 2022 m. asmenų, įsigijusių verslo liudijimą skaičius sumažėjo 14,44 proc. Mažiausias

asmenų, įgijusių verslo liudijimą, skaičius buvo 2021 m., tik 695 (žr. 13 pav.). Lyginant 2021 m. ir 2022 m. tokių asmenų skaičius kilo nežymiai.

13 pav. Asmenų, įsigijusių verslo liudijimą, skaičius Raseinių r. sav., įskaitant miestą, 2018-2022 m.

Priešingai nei, asmenų, įsigijusių verslo liudijimą skaičius, gyventojų vykdančių individualią veiklą, skaičius nuosekliai didėjo. Nuo 2018 m. iki 2022 m. gyventojų vykdančių individualią veiklą skaičius išaugo per 52,34 proc. Aukščiausi rodikliai matomi 2022 m., kai rodiklis siekė 1 496 asm. (žr. 14 pav.) [15].

14 pav. Gyventojai, vykdančys individualią veiklą 2018-2022 m.

VVG duomenimis 2014-2022 m. per rajone buvo įgyvendinti 2 socialinio verslo projektai, orientuoti į vaikus ir jaunimą.

Apibendrinant pateiktą seniūnijų informaciją [2], galima teigti kad VVG teritorijoje netrūksta parduotuvių, beveik kiekviename kaimelyje yra bent po vieną. Komunaliniai ūkio darbai (gatvių/kelių valymas ir remontas, medžių šalinimas, pakelių šienavimas ir pan.) atliekami kokybiškai. Dėja, bet nemaža dalis kaimus jungančių kelių yra neasfaltuoti.

Raseinių rajono susisiekimas vyksta automobilių keliais ir geležinkelio keliais. Šį rajoną kerta tartautinės reikšmės transporto koridoriai, Vilnius-Kaunas-Klaipėda (Nr. A1 magistralinis kelias, ilgis 344 km.) ir Ryga-Šiauliai-Tauragė-Kaliningradas (Nr. A12 magistralinis kelias, ilgis 186 km), taip pat ilgesni keliai yra Kryžkalnis-Rietavas-Vėžaičiai (Nr. 197, ilgis 85 km), Ariogala-Raseiniai-Kryžkalnis (nr. 196, ilgis 69 km.), Raseiniai-Tytuvėnai-Radviliškis (Nr. 148, ilgis 63 km.). Nuo 2017 m. iki 2021 m. kelių su danga ilgis padidėjo per 0,4 proc., o žvyro kelių ilgis sumažėjo per 5,01 proc., galima teigti, kad kelių infrastruktūra Raseinių r. sav. tobulėja. Raseinių rajone yra vienas tankiausių

valstybinių kelių tinklas Kauno apskrityje. Raseinių Viduklės geležinkelio stotis jungiasi su tarptautinio geležinkelio Ryga – Tilžė, atšaka. Artimiausias oro uostas yra Karmėlavoje, Kauno rajone. [12]

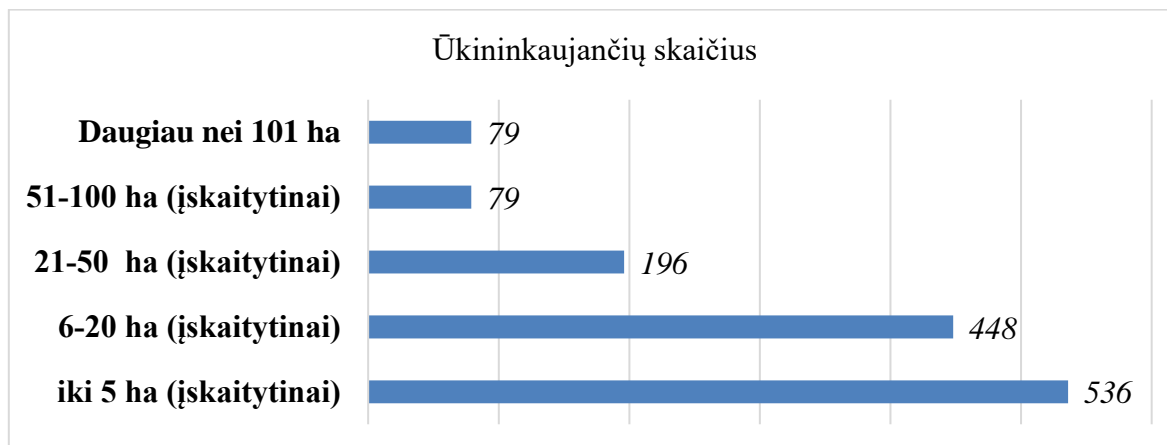
Viešojo susisiekimo paslaugas savivaldybėje teikia UAB „Raseinių autobusų parkas“. Pagrindinė bendrovės sritis yra, keleivių vežimas autobusais vietinio ir tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais. Papildomos veiklos: autobusų nuoma, krovinių transporto priemonių nuoma, bagažo saugojimas ir siuntų gabenimas, automobilių remontas, lengvųjų ir krovinių automobilių padangų montavimas. Remiantis UAB „Raseinių autobusų parkas“ 2020 metų veiklos ataskaita, 2020 m. bendrovė aptarnavo 18 vnt. – vietinio (miesto ir priemiesčio) reguliaraus susisiekimo maršrutų, 21 vnt. – specialiejujų moksleivių pavėžėjimo, 2 vnt. – tarp miestiniai [17].

Raseinių miesto ir rajono geriamojo vandens bei nuotekų tvarkytojas yra UAB „Raseinių vandenys“, bendras bendrovės balanse esančių vandentiekio tinklų ilgis 2021-12-31 dienai – 376,3 km. UAB „Raseinių vandenys“ taip pat eksploatuoja dar apie 45 km privačių gyvenamųjų valdų. Vandens ir nuotekų vartotojų skaičius 2021 m. duomenimis buvo 11 616, iš šio skaičiaus 11 030 buitinių vartotojų, 586 įmonės ir istaigos [18].

Centralizuotos šilumos tiekėjas Raseinių rajone UAB „Raseinių šilumos tinklai“. Šilumos tinklų ilgiai: Raseinių m. – 15 674 km; Arogalos m. – 5 162 km; Viduklės m. – 2 173 km; kiti Raseinių rajone – 957 km, iš viso 23 966 km [19] Bendrovė aptarnauja Raseinių ir Ariogalos miestų bei Viduklės miestelio gyventojus ir įmones. Rajono katilinės didžiąją dalį deginamo kuro sudaro biokuras (82 proc.) (2020 m.).

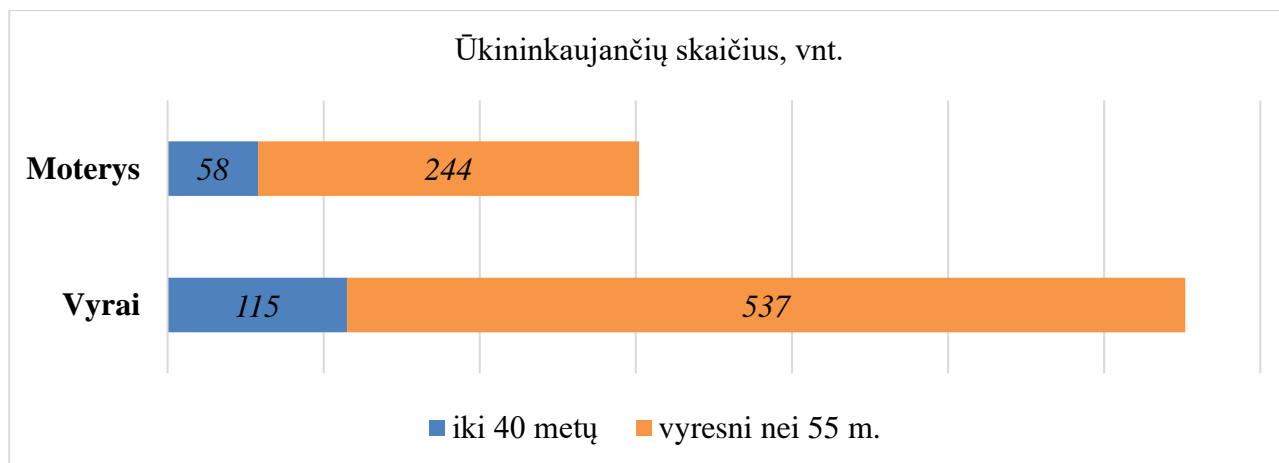
Komunalines paslaugas, tokias kaip – atliekų surinkimas, tvarkymas, šalinimas, kelių, gatvių ir teritorijų priežiūra, daugiabučių namų administravimas ir renovaciją, gatvių ir kelių priežiūrą atlieka UAB „Raseinių komunalinės paslaugos“. [4]

Seniūnijų pateiktais duomenimis [2], VVG teritorijoje buvo 1 338 ūkininkų ūkiai (2022 m.). Didžiąją dalį ūkininkų ūkių sudaro iki 5 ha dydžio ūkiai, t.y. 40,06 proc. visų ūkių. Ūkiai kurių dydis 6-20 ha (įskaitytinai) sudaro 33,48 proc. visų ūkių. Ūkiai, kurių dydis 21-50 ha (įskaitytinai) sudaro 14,65 proc. visų ūkių ir 51-100 ha (įskaitytinai) bei daugiau nei 101 ha sudaro po lygiai, t.y. 5,9 proc. visų ūkių (žr. 15 pav.)

15 pav. Ūkininkaujančių skaičius vnt. pagal ūkio dydį, 2022 m.

VVG teritorijoje ūkininkaujančių vyrų yra 53,68 proc., t.y. daugiau nei ūkininkaujančių moterų. Analizuojant seniūnijų pateiktus duomenis [2], taip pat pastebėta, kad didžioji dalis ūkininkaujančių yra vyresni nei 55 m., šioje amžiaus grupėje vyrai sudaro net 82,62 proc. ūkininkaujančių. Ūkininkaujančių moterų, kurios vyresnės nei 55 m., skaičius sudaro 80,79 proc. Lyginant ūkininkaujančius amžiaus grupėje iki 40 m., matyti, kad taip pat dominuoja vyrai, moterų, jaunųjų ūkininkų, yra dvigubai mažiau nei vyrų (žr. 16 pav.)

16 pav. Ūkininkaujančių skaičius pagal lytį ir amžių, 2022 m.

Analizuojant seniūnijų pateiktus duomenis [2] matyti, jog augalininkystės ūkiai užima didžiąją ūkių dalį, net 66,24 proc., kur kas mažiau yra mišrių ūkių, kurie sudaro 28,69 proc. visų ūkių. Nedidelė dalis yra gyvulininkystės ūkių, 3,12 proc., ekologiškai ūkininkauja tik 1,71 proc., mažiausiai yra ūkių užsiimančių žemės ūkio produktų perdirbimu ir realizavimu, tik 0,22 proc. visų ūkių (žr. 1.6.2. lentelė)

1.6.2. Lentelė. Ūkių skaičius pagal specializaciją, 2022 m.

Specializacija	Skaičius
Augalininkystė	891
Gyvulininkystė	42
Mišrus ūkis	386
Ekologiškai ūkininkaujantys	23
Užsiimantys žemės ūkio produktų perdirbimu ir realizavimu	3

Remiantis anketinės VVG teritorijos gyventojų apklausos rezultatais, didžioji dauguma, 57,7 proc. apklaustųjų nurodė, kad svarbiausia sritis, kuriai reikia teikti paramą – darbo vietų kūrimas, tačiau daugiau nei pusė, 52,1 proc., respondentų nesimtų smulkaus verslo, jei jo pradžia būtų suteikta ES parama ir tik 47,9 proc. – imtųsi.

28,2 proc. apklaustųjų mano, kad svarbu teikti paramą projektams, skirtiems naujovių skatinimui ir diegimui kaimo vietovėse. Taip pat, anot respondentų, svarbu skirti paramą projektams, kurie skirti vietos produkcijos perdirbimui ir realizavimui (33,1 proc.) bei sudarantiems palankesnes sąlygas pradėti veiklą ūkininkavimo sektoriuje, visų pirma, kartu kaitos žemės ūkio sektoriuje palengvinimui (31,9 proc.) ir taip skatinti darbo vietų kūrimą.

Atsižvelgiant į tai, kad 44,8 proc. respondentų mano, kad paslaugų (švietimo, kultūros, sporto, aplinkos tvarkymo ir pan.) gyventojams ir paslaugų socialiai pažeidžiamoms grupėms (bedarbiams, vaikams, vyresnio amžiaus žmonėms, neįgaliesiems ir pan.) (44,2 proc.) plėtra turėtų būti vienos iš prioritetinių kryptų teikiant ES paramą, jų buvo paklausta, ar pirktų šias paslaugas, jeigu jos būtų pradėtos teikti jų gyvenamojoje vietovėje. Net 90,8 proc. jų nurodė, kad pirktų ir tik 9,2 proc., kad nepirktų. Respondentų buvo pasiteirauta ar jie arba jų šeimos nariai prisidėtų savanorišku darbu, jei kaimo bendruomenė arba kita kuri nors nevyriausybinė organizacija organizuotų vietos gyventojams trūkstamas paslaugas. 86,5 proc. atsakė, kad „Taip“, o 13,5 proc. – „Ne“.

Siekiant išsiaiškinti respondentų nuomonę apie bendruomeninį verslą, jų buvo paklausta ar jie būtų linkę imtis bendruomeninio verslo iniciatyvų ir įgyvendinti bendruomeninį verslą skatinančius projektus. 55,2 proc. atsakė, kad „Taip, būtų įdomu“, 23,9 proc. rinkosi atsakymą „Nežinau“, 17,8 proc. respondentų tokių projektų neplanuoja, o 0,6 proc. respondentų jau šiuo metu įgyvendina tokio tipo projektus.

Respondentų taip pat buvo paprašyta nurodyti, kaip mano, kokios ekonominės veiklos galėtų imtis jų kaimo bendruomenė, jei tokios veiklos pradžia būtų skirta Europos Sąjungos parama. Didžioji dauguma, 24 proc., respondentų mano, kad tai galėtų būti įvairių paslaugų vietos gyventojams teikimas, 16,2 proc., apklaustųjų nuomone tai turėtų būti kulinarinio paveldo produktų gamyba ir pardavimas, o 14,6 proc. respondentų nuomone tai galėtų būti ūkininkų produkcijos realizavimas.

Atsižvelgiant į visą turimą informaciją, gyventojų poreikius ir vietos plėtros strategijos biudžetą buvo apibrėžta VVG teritorijos vizija – ekonomiškai stiprėjantis kraštas su išvystytais inovatyviais verslais, išplėtotą vietovės infrastruktūra, pritaikyta kultūros, turizmo ir vietos gyventojų poreikiams tenkinti, aktyviomis ir versliomis bendruomenėmis, kurios sugeba spręsti socialines ir ekonomines gyventojų problemas.

APIBENDRINIMAS:

- Raseinių VVG teritorijoje 2021 m. didžioji dalis gyventojų užimti pramonės srityje, t.y. 24,07 proc. (R13);
- 21,22 proc. gyventojų 2021 m. užsiėmė didmenine ir mažmenine prekyba (R14);
- Raseinių r. sav. nedarbo lygis yra kiek didesnis nei prieš pandemiją, ir 2022 m. buvo didesnis nei Šalies (R15);
- Laisvų darbo vietų skaičius nuo 2020 m. iki 2022 m. tolygiai augo, o nuo 2022 m. iki 2023 m. sumažėjo 30,99 proc. iki 49 laisvų darbo vietų (R16);
- Raseinių r. sav. 2021 m. įsisavinta 3,99 mln. Eur mažiau nei 2020 m., 2021 m. – 4,68 mln., 2020 m. – 8,67 mln. Eur. ES ir kitų fondų paramos (R17);
- Raseinių r. sav., įskaitant ir Raseinių miestą, mažų ir vidutinių įmonių skaičius nuo 2019 m. iki 2023 m. paaugo per 14,95 proc. (R18);
- Raseinių r. sav., įskaitant ir Raseinių miestą, apgyvendinimo įstaigų skaičius nuo 2017 m. išaugo 5-omis įstaigomis, ir 2021 m. buvo – 23 (R19);
- Raseinių r. sav., įskaitant miestą, nuo 2018 m. iki 2022 m. asmenų, įsigijusių verslo liudijimą, skaičius sumažėjo 14,44 proc. (R20);
- Nuo 2018 m. iki 2022 m. Raseinių r. sav. gyventojų vykdančių individualią veiklą skaičius išaugo per 52,34 proc. (R21);
- Veikiančių mažų ir vidutinių įmonių darbuotojų skaičius kinta nuolat, o nuo 2021 m. nežymiai pakilo (R22);
- Nuo 2017 m. iki 2021 m. kelių su danga ilgis padidėjo per 0,4 proc., o žvyro kelių ilgis sumažėjo per 5,01 proc. (R23);
- Didžiąją dalį rajono ūkių sudaro iki 5 ha dydžio ūkiai, t.y. 40,06 proc. visų ūkių (R24);
- Rajone ūkininkaujančių vyrų yra 53,68 proc. daugiau nei ūkininkaujančių moterų (R25);
- Didžioji dalis ūkininkaujančių yra vyresni nei 55 m. (R26);
- Augalininkystės ūkiai užima didžiąją ūkių dalį t.y. 66,24 proc., visų ūkių (R27);
- Mažiausiai yra ūkių užsiimančių žemės ūkio produktų perdirbimu ir realizavimu, tik 3 ūkiai (R28).

1.7. VVG teritorijos socialinė infrastruktūra ir kultūros ištekliai

Seniūnijų duomenimis [2], VVG teritorijoje veikia 58 kaimo bendruomenės (žr. 1.7.1. Lentelė). Remiantis seniūnijų pateiktais duomenimis kaimo bendruomenių narių skaičius 2021 m. buvo 5 572 asmenys, 2021 m. visuomeninė organizacija „Norgėlų kaimo bendruomenė“ turėjo daugiausiai narių, t.y. 315 asmenų. Ariogalos seniūnijoje yra daugiausiai, net 11 kaimo bendruomenių. Sekanti, pagal kaimo bendruomenių skaičių, yra Raseinių kaimiškoji sen. su 9 organizacijomis ir Betygalos sen. – 8 organizacijos. Pagal turimus duomenis organizacijų narių skaičius keičiasi nežymiai arba visai nesikeičia.

1.7.1. Lentelė. Kaimo bendruomenės pagal seniūnijas

Seniūnijos pavadinimas	Kaimo bendruomeninės organizacijos pavadinimas	Vnt.
Šiluvos sen.	Visuomeninė organizacija Šiluvos bendruomenė „Aušrinė“	5
	Žaiginio bendruomenė „Bitupis“	
	Katauskių kaimo bendruomenė	
	Kaimų bendruomenė „Lyduvėnai“	
	Kaimų bendruomenės „Savi namai“	
Raseinių sen.	Ramonų kaimo bendruomenė	9
	Asociacija „Kaimo svetainė“	
	Alėjų kaimo bendruomenė	
	Gintaro kaimų bendruomenė	
	Lenkelių kaimo bendruomenė	
	Visuomeninė organizacija „Norgėlų kaimo bendruomenė“	
	Visuomeninė organizacija „Gabšių kaimo bendruomenė“	
	Kaimų bendruomenė „Gruzdiškė“	
Raseinių rajono Mirklių kaimo bendruomenė		
Paliepių sen.	Kaimų bendruomenė „Sujainiai“	7
	Kaimų bendruomenė „Anžiliai“	
	Visuomeninė organizacija „Slabada“	
	Kaimų bendruomenė „Dumšiškių“	
	Gervinės kaimo bendruomenė	
	Visuomeninė organizacija Blinstrubiškių kaimo bendruomenė	
	Lakštučių kaimų bendruomenė	
Viduklės sen.	Kaimų bendruomenė „Viduklė“	4
	Gylių kaimo bendruomenė	
	Paupio kaimų bendruomenė	
	Visuomeninė organizacija Paupio bendruomenė „Paupys“	
Girkalnio sen.	Kaimų bendruomenė „Girkalnis“	3
	Kaimų bendruomenė „Biliūnai“	
	Pramedžiavos kaimų bendruomenė	
Pagojukų sen.	Akstinų kaimo bendruomenė	5
	Kaulakių kaimo bendruomenė	
	Skirmantiškės kaimo bendruomenė	
	Sargelių bendruomenės centras	
	Vosiliškio kaimo bendruomenė	
Kalnujų sen.	Pašaltuonio bendruomenė „Šaltuona“	5
	Kalnujų kaimo bendruomenė	
	Vengerskų kaimo bendruomenė	
	Bliūdžių kaimo bendruomenė	
	Palendrių kaimo bendruomenė	
Batygalos sen.	Kaimų bendruomenė „Berteškiai“	8
	Kaimų bendruomenė „Betygala“	
	Kaimų bendruomenė „Steponkaimis“	
	Kaimų bendruomenė „Žibuliai“	
	Visuomeninė organizacija Ilgižių krašto kaimų bendruomenė „Santaka“	
	Požečių kaimų bendruomenė	
	Kaimų bendruomenė „Saugailiai“	
	Batygalos kaimų bendruomenė „Židinyš“	
Ariogalos sen.	Gėluvos kaimo bendruomenė	11
	Kilupių kaimo bendruomenė	
	Kaimo bendruomenė „Palukštys“	
	Kaimų bendruomenė „Milašaičių Dubysa“	
	Milašaičių kaimo bendruomenė	
	Verėduvos kaimo bendruomenė	
	Visuomeninė organizacija kaimo bendruomenė „Gynėvė“	
	Visuomeninė organizacija kaimo bendruomenė „Paliepiei“	
	Visuomeninė organizacija kaimų bendruomenė „Butkiškės“	

	Visuomeninė organizacija kaimų bendruomenė „Pagraja“	
	Didžilių kaimo bendruomenė	
Nemakščių sen.	Balčių kaimo bendruomenė	5
	Užkalnių kaimo bendruomenė	
	VO Pašešuvio kaimo bendruomenė	
	Nemakščių bendruomenės santalka	
	Mažosios Viduklės kaimų bendruomenė	
	Iš viso:	58

Raseinių rajono vietos veiklos grupės duomenimis, iš viso per 2014-2022 m. laikotarpį Raseinių rajono bendruomenės įgyvendino 44 projektus, kurių bendra vertė 37 777,50 Eur.

Raseinių VVG teritorijoje 2021-2022 m. veikė 5 gimnazijos, 1 pagrindinė mokykla, 1 lopšelis-darželis [20]. Ryškiausias mokinių skaičiaus pasikeitimas nuo 2021 m. iki 2022 m. matomas Raseinių r. Betygalos Maironio gimnazijoje (žr. 1.7.2. Lentelė.), šioje mokykloje matomas didžiausias mokinių skaičiaus pokytis.

1.7.2. Lentelė. Vaikų/ mokinių skaičius ir skaičiaus pokytis 2021 m. - 2022 metais

Nr.	Mokyklos pavadinimas	Iš viso mokinių (vaikų) skaičius	Iš viso mokinių (vaikų) skaičius	Pokytis
		2021 m.	2022 m.	
1.	Ariogalos gimnazija	564	566	2
2.	Viduklės Simono Stanevičiaus gimnazija	386	378	-8
3.	Raseiniu r. Betygalos Maironio gimnazija	157	138	-19
4.	Nemakščių Martyno Mažvydo gimnazija	206	202	-4
5.	Šiluvos gimnazija	224	219	-5
6.	Girkalnio pagrindinė mokykla	158	162	4
7.	Ariogalos lopšelis-darželis	160	147	-13

Raseinių vietos veiklos grupės teritorijoje socialines paslaugas teikianti įstaiga yra 1. Raseinių r. Blinstrubiškių socialinės globos namai yra socialinės globos įstaiga, kuri teikia ilgalaikę (trumpalaikę) socialinę globą nesavarankiškiems ar iš dalies savarankiškiems pensinio amžiaus asmenims ir ir suaugusiems asmenims su negalia [4].

Didžiausias muziejus – Raseinių krašto istorijos muziejus, šis muziejus turi tris padalinius Simono Stanevičiaus sodyba-muziejus, Betygalos muziejus ir Pasandravio istorinis draustinis (poeto Maironio tėviškė). Raseinių r. pagrindinė Marcelijaus Martinaičio viešoji biblioteka turi 23 filialus visame Raseinių rajone. Raseinių rajono kultūros centras turi 27 filialus, kultūros centras apjungia meno kolektyvus Raseinių rajone. Veikiantys meno kolektyvai: dailės studija, folklorinis ansamblis „Degule“, tradicinės instrumentinės muzikos ansamblis „Dubysa“, mėgėjų teatras „Braižas“, mišrus choras „Šatrija“, tautinių šokių kolektyvas „Raskila“, vaikų ir jaunimo „Dainos studija“, gyvo garso studija „Bandom“, dainų ir šokių kolektyvas „Sugrižki, jaunyste“, moterų vokalinis tercetas ir „Raseinių TAU“ teatro studija [4]. Visos VVG teritorijos seniūnijos organizuoja kasmetines tradicines šventes. [2] (žr. 1.7.3. Lentelė)

Analizuojant statistikos duomenis, pastebima, kad nuo 2018 m. iki 2021 m. meno mėgėjų kolektyvų skaičius sumažėjo 22,41 proc., nuo 116 iki 90 meno mėgėjų kolektyvų. [21]

Remiantis seniūnijų pateiktais duomenimis [2], VVG teritorijoje yra 4 dantų priežiūros įstaigos, trys iš jų yra Ariogalos mieste ir viena Viduklės seniūnijoje, VVG teritorijoje taip pat yra šešios ambulatorijos ir viena liginė, Ariogalos mieste. Nėra nei vienos sanatorijos ar reabilitacijos įstaigos.

Raseinių r. savivaldybės visuomenės saugumą užtikrina Šiaulių apskrities vyriausiojo policijos komisariato Raseinių rajono policijos komisariato skyrius ir Raseinių priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba. Pagal pateiktus seniūnijų duomenis VVG teritorijoje yra 14 policijos rėmėjų ir 5 priešgaisrinės apsaugos postai [2].

Kūno kultūros ir sporto veiklą rajone koordinuoja Raseinių kūno kultūros ir sporto centras. Raseinių VVG teritorijoje veikia keturios sporto organizacijos: sporto klubas „Smeltė“, asociacija „Ariogalos tauras“, draugija „Ariogalos vienybė“, sporto klubas „Viduklėlė“ [4].

Raseinių rajono savivaldybėje yra devynios valstybės institucijos: Sodra, Valstybinio socialinio skyriaus draudimo fondo valdybos Šilalės skyriaus Raseinių poskyris; Registrų centras, Vidurio Lietuvos klientų aptarnavimo centro Raseinių padalinys; Kauno apskrities valstybinė mokesčių inspekcija, Raseinių poskyris; Raseinių meteorologijos stotis, Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos; Aplinkos apsaugos departamentas apie Aplinkos ministerijos, Raseinių aplinkos apsaugos inspekcija; Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos, Kaunos departamento Raseinių skyrius; LK KASP Dariaus ir Girėno apygardos 2-oji rinktinė, Raseinių 207 pėstininkų kuopa; Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos, Raseinių skyrius; Raseinių r. savivaldybės civilinės metrikacijos skyrius. Išvardintos valstybinės institucijos įsikūrusios Raseinių mieste [22].

Raseinių VVG teritorijoje veikia nemažai įvairių meno sričių kolektyvų, Nemakščiai kolektyvų savo seniūnijoje turi 7. VVG teritorijoje keturios seniūnijos neturi jokios meno kolektyvo: Paliepių, Raseinių, Šiluvos, Viduklės [2].

1.7.3. Lentelė. Raseinių VVG teritorijos mėgėjų meno kolektyvai. Tradiciniai renginiai.

Seniūnija	Kolektyvas	Tradiciniai renginiai
Girkalnis	Kaimo kapela „Gojus“	Kaimo kapelų šventė „Griežynė“; Joninės; Aitvarų šventė; Eglutės įžiebimo šventė.
Ariogalos miestas	Tautinių šokių kolektyvas „Sutartinis“; liaudiškos muzikos kapela „Šaltinėlis“; humoro grupė „Alsa“.	Tradicinis Tremtinių ir kalinių sąskrydis; Ariogalos miesto šventė „Mūsų laiką skaičiuoja Dubysa“; Sausio 13-osios laisvės gynėjų dienos paminėjimas; Vasario 16-osios Nepriklausomybės dienos šventė; Kovo 11-osios Nepriklausomybės Atkūrimo dienos šventė; Gedulo ir vilties dienos paminėjimas; Kaziuko mugė; Atvelykis.
Ariogala	Keramikos, tapybos darbai - dailininkas Gintaras Špokas; Dailės darbai – Elvyra Vaštakienė, Arūnas Balčius	Joninės; jaunimo vasaros sporto varžytuvės; lygiadieniai ant Kejėnų piliakalnio; Padubysio k. Arūno Kazlausko organizuojami kultūriniai renginiai (asociacija „Idėjų upė“).
Betygala	Moterų vokalinis ansamblis „Lelija“; Betygalos moterų vokalinis ansamblis	Šventosios Dvasios Atsiuntimo (Sekminės) Ugionių Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčioje; Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų (Žolinės) Ugionių Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčioje; Šv. Onos atleidai Betygalos Šv. Mikalojaus bažnyčia; Gitaros šventė; "Mano mamos dainos"; Žemčiūgų šventė; „Rudens darbų užbaigimo šventė“; „Liepų žydėjimo šventė“; „Kraštiečių šventė“; Joninės.
Kalnujai	Kalnujų kaimo kapela „Kalnuja“	„Šaltuona“ SIRPSTO šventė; "Vasara žolynų žieduose"; Kovo 11-tosios bėgimas seniūno taurei laimėti; Eglutės įžiebimo šventė.
Nemakščiai	liaudiškos muzikos kapela „Nemakščių vyrai“; Vokalinis moterų ansamblis; Eligijos ir Remigijaus duetas; jungtinis Nemakščių seniūnijos	Sausio 13-osios įvykių metinės ir Laisvės gynėjų dienos minėjimas; Lietuvos valstybės atkūrimo dienos minėjimas; Užgavėnės; Kovo 11-osios minėjimas; Atvelykio šventė; Respublikinė muzikuojančių šeimų šventė „Kai

	bendruomenių mišrus vokalinis ansamblis; Nemakščių kultūros centro moterų šokių kolektyvas; Folklorinių šokių ratelis; Laisvalaikio ir kūrybos studija „Vaikystės varšos“	širdy suskamba“; Tarptautinei vaikų gynimo dienai skirtas renginys; Gedulo ir Vilties diena; Vasaros palydų šventė; Rudens Lygiadienis ir Baltų vienybės diena; Kalėdų eglės įžiebimas Nemakščiuose.
Pagojukai	Moterų vokalinis ansamblis; Moterų vokalinis duetas; Solistė Audronė Grinienė	„Joninės“ ; Gyvo garso grupių festivalis „Liolingoe fiesta“; Seniūnijos bendruomenių popietė „Rudens taku“.
Paliepieiai	Nėra	Respublikinė šlagerių šventė „Skinsiu raudoną rožę“
Raseinių kaimiškoji	Nėra	Užgavėnės; Joninės; Žolinės.
Šiluva	Nėra	Šiluvos bendruomenė „Aušrinė“ -Joninės, Žaiginio bendruomenė „Bitupis“- „Pirmos pradalgės šventė“ (Antaninės), Katauskių kaimo bendruomenė- „Šv. Ona- duonos ponis“ (Oninės“), Lyduvėnų kaimų bendruomenė- Petrinės, Povilinės. Bendras bendruomenių renginys rudenį „Po rudens darbų“.
Viduklė	Nėra	Viduklės koldūnų šventė; Porciunkulės atlydai; Baltų vienybės dienos minėjimas.

Pagal pateiktus seniūnijų duomenis [2], pastebima, kad Raseinių vietos veiklos grupėje gausu tautinio paveldo, įskaitant tradicinius ir netradicinius amatus. Viduklės seniūnijoje gyvena du medžio drožėjai, išsaugota tradicinių koldūnų gamyba prasidėjusi dar Sibiro tremtyje. Nemakščiuose tausojamasis bitininkystės ir pirčių gamybos amatai. Batygaloje organizuojamos edukacinės programos tokios kaip „Arbatos kelias“ ir „Duonos kelias“.

2021 m. atliktos studijos „Tautinio paveldo produktų apsaugos, jų rinkos ir amatų plėtros 2012–2020 m. programos įgyvendinimo analizė, pamokos ir išvalgos ateičiai“ duomenimis Raseinių r. sav. 2020 m. buvo 11 tradicinių amatininkų ir 30 sertifikuotų tautinio paveldo produktų.

Pagal interneto svetainės www.tautinispaveldas.lt duomenis, Raseinių r. sav. yra 10 sertifikuotų amatininkų [23], iš kurių tik 3 veiklą vykdo VVG teritorijoje.

Statistikos departamento duomenimis [24] Raseinių r. nekilnojamųjų kultūros vertybių nuo 2021 m. iki 2022 m. sumažėjo nuo 354 vnt. iki 347 vnt. iš jų yra dvi vietovės, Raseinių rajono sav., Betygalos sen., Betygalos miestelis ir Šiluvos miestelis. Gėluvos kaime saugomas Gėluvos kapinynas, Nekamščių seniūnijoje saugomas Pužų piliakalnis.

Kilnojamųjų kultūros paveldo vertybių Raseinių rajono sav. yra 231 vnt., remiantis kultūros vertybių registro duomenimis [25], didžioji dalis saugomų kilnojamųjų vertybių yra bažnyčių paveikslai, skulptūros ir įvairios reklivijos. Kultūros paveldo paminklų per 2021 m. ir 2022 m. skaičius nepakito, 47 vnt.

Gyventojų poreikių tyrimas, parodė, kad kaimo žmonėms šalia ekonominių problemų sprendimo taip pat aktuali socialinė, kultūrinė aplinka. 52,8 proc. kaip pirmosios svarbos kaimo plėtros sritį įvardino viešosios infrastruktūros plėtrą, 46,6 proc. svarbios bendruomeniškumą skatinančios iniciatyvos, o 35 proc. sveikatinimo priemonių aktyvinimo kryptis (dviračiai, aktyvus sportas, sveika mityba). Tai sietina su bendruomenės narių nepakankamo aktyvumo problemos sprendimo aktualumu. Šią problemą 8,9 proc. apklaustų kaimo gyventojų vertino kaip vieną iš svarbiausių.

Dar viena ne mažiau opi rajono problema – bloga rajono infrastruktūra, kurią įvardijo 11,7 proc. respondentų, to pasekoje net 52,8 proc. jų mano, kad viešosios infrastruktūros (viešieji pastatai, viešosios erdvės, transporto infrastruktūra, vandentvarka ir pan.) plėtra turėtų būti prioritetas skiriant ES paramą. Respondentai taip pat kaip opiausias problemas išskyrė kaimo mokyklos, med. punkto, pašto, bibliotekos uždarymas – 8,7 proc. ir jaunų šeimų (6 proc.) problemas.

Atsižvelgiant į tai, kad būtina pradėti teikti įvairias paslaugas rajone, buvo siekiama išsiaiškinti problemas, kurios gali trukdyti bendruomenei organizuoti savo verslą ir/arba teikti savo

nariams būtinausias paslaugas. Dauguma respondentų, 26,2 proc., kaip pagrindinę problemą išskyrė tai, jog bendruomenė neturi kapitalo ūkinei veiklai vykdyti. 18,7 proc. respondentų mano, kad bendruomenėje daugelis nenori rizikuoti ir vengia atsakomybės, o 12,2 proc., respondentų nurodo, kad bendruomenei trūksta žinių ir paslaugų organizavimo patirties.

Atsižvelgiant į visą turimą informaciją, gyventojų poreikius ir vietos plėtros strategijos biudžetą buvo apibrėžta VVG teritorijos vizija, kurios vienas iš aspektų – išplėta vietovės infrastruktūra, pritaikyta kultūros, turizmo ir vietos gyventojų poreikiams tenkinti, aktyviomis ir versliomis bendruomenėmis, kurios sugeba spręsti socialines ir ekonomines gyventojų problemas.

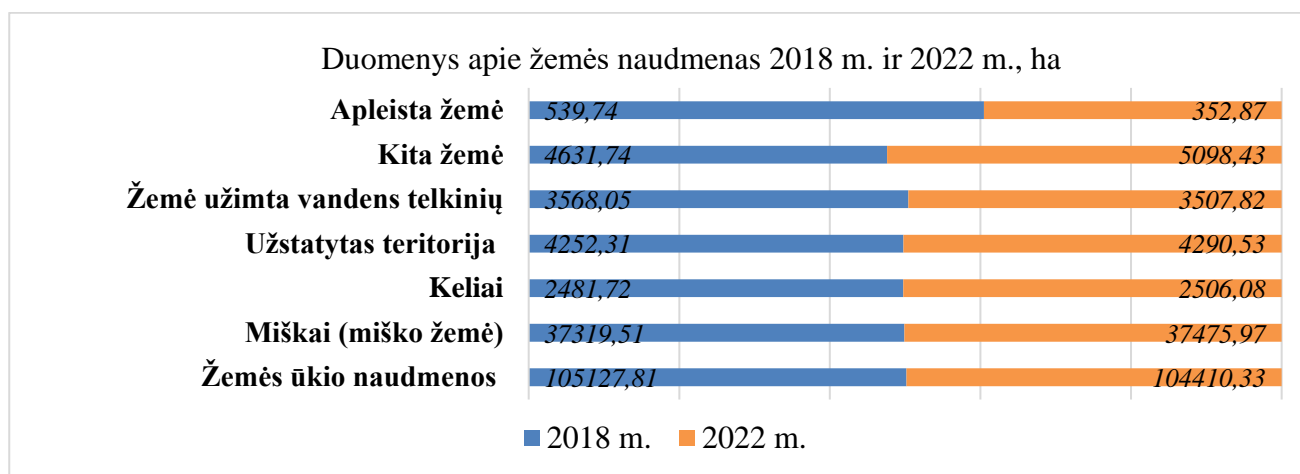
APIBENDRINIMAS:

- Raseinių rajone veikia 58 kaimo bendruomenės, kurios 2014-2022 m. laikotarpiu įgyvendino 44 projektus, kurių bendra vertė 37 777,50 Eur. (R29);
- Nuo 2021-2022 m. mokinių skaičius Raseinių rajono bendrojo ugdymo mokyklose sumažėjo 2,3 proc. (R30);
- Raseinių VVG teritorijoje socialines paslaugas teikianti įstaiga yra 1 (R31);
- Raseinių r. pagrindinė Marcelijaus Martinaičio viešoji biblioteka turi 23 filialus visame Raseinių rajone (R32);
- Raseinių rajono kultūros centras turi 27 filialus (R33);
- Raseinių VVG teritorijoje asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaiga yra 1 (R34);
- VVG teritorijoje yra 14 policijos rėmėjų ir 5 priešgaisrinės apsaugos postai (R35);
- Raseinių r. savivaldybėje nuo 2018 m. iki 2021 m. meno mėgėjų kolektyvų skaičius sumažėjo 22,41 proc. (R36);
- Kilnojamųjų kultūros paveldo vertybių Raseinių rajono sav. yra 231 vnt. (R37);
- Kultūros paveldo paminklų Raseinių r. sav. yra 47 vnt. (R38).

1.8. VVG teritorijos gamtos išteklių analizė

Pagal Nacionalinės žemės tarnybos duomenis [26], Raseinių r. sav., įskaitant ir miestą, bendras plotas 157 289,16 km² (2022 m.). Didžiąją dalį sudarė žemės ūkio naudmenos, t.y. 66,38 proc. 23,83 proc. užėmė miškai (miško žemė), mažiausią dalį užima keliai. Lyginant žemės ūkio naudmenų užimamą dalį su Kauno apskritimi, kuri yra 56,50 proc., matome, kad Raseinių r. sav. rodiklis procentaliai yra 9,88 proc. didesnis. (žr. 18 pav.)

Lyginant 2018 m. ir 2022 m. žemės ūkio naudmenų užimama dalis sumažėjo neįžymiai per 0,68 proc. Žemės ūkio naudmenas sudaro ariamoji žemė, sodai, pievos ir natūralios ganyklos.

18 pav. Duomenys apie žemės ūkio naudmenas (2018 m. - 2022 m.)

Mažiausią žemės naudmenų dalį užima apleista žemė, nuo 2018 m. iki 2022 m. apleistos žemės sumažėjo nuo 539,74 ha iki 352,87 ha, t.y. per 34,62 proc. Teigiamas pokytis matomas ir miško žemėje, nes nuo 2018 m. iki 2022 m. Raseinių r. sav. miško žemė padidėjo per 0,42 proc.

Raseinių VVG teritorijoje žemės ūkio naudmenų ploto dalis, kuriame ekologiškai ūkininkaujama, sudaro 384,71 ha, pagal pateiktus seniūnijų duomenis [2], t.y. 0,36 proc. visų žemės ūkio naudmenų.

Raseinių VVG teritorijoje yra Dubysos ir Tytuvėnų regioninių parkų dalis. Per teritoriją taip pat teka Šešuvis, Šaltuona, Mituva. Tyvuliuoja du ežerai – Meiliškio ir Paežerio bei 19 tvenkinių. Miškingumas nedidelis, nes dauguma žemių sukultūrintos [3]. Miškingumas Raseinių r. sav. nuo 2018 m. iki 2022 m. išliko toks pat, 24 proc., lyginant su Kauno apskritimi, kur miškingumas užima 29,8 proc., galima teigti, kad skirtumas nėra ryškus [27].

Valstybės saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos pateiktais duomenimis [28], Raseinių r. sav. saugomas Blinstrubiškio miško biosferos poligonas kurio plotas 2 215,31 ha, Raseinių r. užimamas plotas 2 215,18 ha. Raseinių r. yra saugomi 21 draustiniai, kurie Raseinių r. užima 10 020,829 ha ploto, saugomų parkų 2, Dubysos ir Tytuvėnų regioniniai parkai užimantys 12 230,221 ha plotą. Visose saugomose teritorijose sudarytos turizmui palankios erdvės.

Pats svarbiausias savivaldybės regioninis parkas yra Dubysos, regioninis parkas buvo įkurtas norit išsaugoti erozinio slėnio kraštovaizdį. Dubysos parko rekreacinė teritorija užima 956 ha, lankomiausios vietos: Bulavėnų, Lyduvėnų, Kalniškių, Padubysio miško, Luknės, Betygalos ir Plembergo – Tvenkinių. Visose išvardintose vietose įrengtos stovyklavietės [28].

Miškai savivaldybėje labai įvairūs medynų sudėtimi, todėl vertingi biologinės įvairovės požiūriu. Miškuose daugiausia beržynų, šiek tiek pasitaiko nedidelių skroblų, guobų, skirpstų ir liepų sąžalynų, o beveik pusę visų medynų sudaro eglynai. Pušynai didelių ištisinių plotų neužima. Valstybinius miškus valdo Raseinių miškų urėdija. Didžiausi savivaldybės miškai – Lapkalnio–Paliepių, Blinstrubiškių, Zvėgių–Graužų miškai.

Rajono kraštovaizdį galima apibūdinti kaip išskirtinį Lietuvoje. Raseinių rajono savivaldybės gamtinis arealas pasižymi subtiliu kontrastu tarp plačių, mažai apaugusių želdynais erdvių – lygumų – ir žaismingo reljefo, jaukaus mastelio upelių ir ypač Dubysos upės slėnių, apaugusių miškais ir gojeliais, inkrustuotų piliakalniais. Rajono teritorija su vaizdinga gamta tinkama rekreacijos ir turizmo vystymui.

VVG teritorijos išskirtinumą atskleidžia įspūdingi draustiniai ir kultūros paveldas, ypač Dubysos ir dalis Tytuvėnų regioninio parko, vaizdingas Dubysos slėnis gerai tinka pramoginiams tikslams ir pažintiniam turizmui, upė gali būti naudojama vandens turizmui.

Raseinių rajono savivaldybės prioritetas – piligriminis turizmas, kuris šiame krašte yra labai populiarus. Rajone esanti Šiluva išsiskiria dėmesio vertu piligriminio turizmo potencialu, papildančiu bei stiprinančiu rajono turizmo konkurencingumą. Šiandien Šiluva – vienas svarbiausių maldininkų traukos centrų Lietuvoje, traukia ne tik Lietuvos, bet ir kitų pasaulio kraštų krikščionis.

Pagal seniūnijų pateiktus duomenis, daugelyje vietovių nėra įsikūrusių vėjo jėgainių ar saulės jėgainių parkų. Daugiausiai saulės energijos gamintojų įsikūrę Kalnūjų seniūnijos teritorijoje, net 5.

Pagal 2021 m. tyrimus kuriuos atliko Vilniaus gedimino technikos universitetas, Raseinių rajono savivaldybės administracijos užsakymu buvo ištirti vandens telkiniai. Viena aktualiausių Raseinių rajono paviršinių vandenių kokybės problemų, kaip ir visoje šalyje, yra jų užterštumas biogeninėmis ir organinėmis medžiagomis. Pagrindiniai vandens taršos biogeninėmis medžiagomis šaltiniai yra pasklidoji tarša iš žemės ūkio teritorijų, ypač azoto ir fosforo trąšų naudojimas bei ūkio buities ir gamybinės nuotekos su kuriomis į vandens telkinius patenka tūkstančiai tonų teršalų. Vertinant gautus tyrimų rezultatus pagal cheminius kokybės elementų rodiklius (ištirpusį deguonį, BDS7, fosfatus, nitratus, amonį, bendrą fosforą ir bendrą azotą), tirtas upes galima priskirti šioms upių ekologinės būklės klasėms: gera – Dubysa už Ariogalos, Krioklė aukščiau Viduklės, vidutiniška – Vilkupis aukščiau Raseinių, Krioklė žemiau Viduklės, bloga – Vilkupis žemiau Raseinių, Raseika aukščiau Raseinių, labai bloga – Reizgupis žemiau Raseinių po nuotekų valymo įrenginių [29].

Raseinių rajono savivaldybėje yra tik maža dalis gretimame Radviliškio r. esančio Praviršulio tyrelio botaninio – zoologinio draustinio, įsteigto retų rūšių augalų, žvėrių ir paukščių apsaugai. Tačiau gamtiniu požiūriu ne mažiau vertingi pelkės pakraščiai, nepatenkantys į draustinio teritoriją. Ypač didelė botaninė vertybė yra Tendžiogalos pelkė. Tendžiogalos pelkėje auga raibosios,

baltijinės, gelsvažiedės gegūnės, paprastosios tuklės, mažosios ir vyriškosios gegužraibės, sibirinai vilkdalgiai, raktažolės pelenėlės, žasvažiedės blandys ir kai kurie kiti retieji augalai [29].

Rajono gyventojams taip pat svarbios jų gyvenamosios vietovės aplinkosauginės ir ekologinės problemos, 28,8 proc. respondentų nurodė, kad turėtų būti skatinama žiedinė bioekonomika, remiamas atsinaujinančiųjų energijos išteklių, šalutinių produktų, atliekų, liekanų ir kitų nemaistinių žaliavų tiekimo ir naudojimo palengvinimas bioekonomikos tikslais. Beveik ketvirtadalis, 22,1 proc., respondentų nurodė, kad pagrindinės paramos sritys turėtų būti susijusios su didelės gamtinės vertės ūkininkavimu ir kraštovaizdžiu būkle. 21,5 proc. apklaustųjų mano, kad taip pat turėtų būti remiama turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtra. Ne ką mažiau svarbu remti ir biologinės įvairovės atkūrimą, išsaugojimą ir didinimą – 16,6 proc

Atsižvelgiant į visą turimą informaciją, gyventojų poreikius ir vietos plėtros strategijos biudžetą buvo apibrėžta VVG teritorijos vizija, kurios vienas iš aspektų – išplėta vietovės infrastruktūra, pritaikyta kultūros, turizmo ir vietos gyventojų poreikiams tenkinti, aktyviomis ir versliomis bendruomenėmis, kurios sugeba spręsti socialines ir ekonomines gyventojų problemas.

APIBENDRINIMAS:

- Raseinių r. sav. žemės naudmenų 66,38 proc. dalies užima žemės ūkio naudmenos (R39);
- Raseinių r. sav. lyginant 2018 m. ir 2022 m. žemės ūkio naudmenų užimama dalis sumažėjo 0,68 proc. (R40);
- Raseinių r. sav. nuo 2018 m. iki 2022 m. apleistos žemės sumažėjo per 34,62 proc. (R41);
- Nuo 2018 m. iki 2022 m. Raseinių r. sav. miško žemė padidėjo per 0,42 proc. (R42);
- Raseinių VVG teritorijoje žemės ūkio naudmenų ploto dalis, kuriame ekologiškai ūkininkaujama, sudaro 384,71 ha, t.y. 0,36 proc. visų žemės ūkio naudmenų (R43);
- Kalnųjų seniūnijos teritorijoje yra 5 saulės energijos gamintojai (R44);
- Raseinių r. sav. yra saugomas 21 draustinis, kurie Raseinių r. užima 10 020,829 ha ploto (R45);
- Raseinių VVG teritorijoje yra Dubysos ir Tytuvėnų regioninių parkų dalis. Per teritoriją taip pat teka Šešuvis, Šaltuona, Mituva. Tyvuliuoja du ežerai – Meiliškio ir Paežerio bei 19 tvenkinių (R46);
- Visose saugomose teritorijose sudarytos turizmui palankios erdvės (R47);
- Raseinių rajono savivaldybės gamtinis arealas pasižymi subtiliu kontrastu tarp plačių, mažai apaugusių želdynais erdvių – lygumų – ir žaismingo reljefo, jaukaus mastelio upelių ir ypač Dubysos upės slėnių, apaugusių miškais ir gojeliais, inkrustuotų piliakalnių. Rajono teritorija su vaizdinga gamta tinkama rekreacijos ir turizmo vystymui (R48);
- Raseinių rajono savivaldybės prioritetas – piligriminis turizmas, kuris šiame krašte yra labai populiarus (R49).

1.9. Papildoma informacija

2. VVG teritorijos stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės (SSGG)

	Stiprybės	Teiginį pagrindžiančio situacijos analizės rodiklio Nr.	Susijusių VVG teritorijos poreikių skaičius

1 stiprybė	Didžioji dalis gyventojų gyvena gyvenamosiose vietovėse, kurių gyventojų skaičius nuo 201 iki 1000 gyventojų	R4	2
2 stiprybė	Didžioji dalis gyventojų - jauni, darbingi asmenys	R7	2
3 stiprybė	Teritorija geba įsisavinti ES paramą, gausu vietos bendruomenių, kurios aktyviai įgyvendina įvairius projektus	R17; R29	2
4 stiprybė	Vietos gyventojai linkę užsiimti verslu ir dirbti savarankiškai	R13; R18; R20; R21	1
5 stiprybė	Rajono teritorija yra turtinga unikalių gamtos išteklių, vaizdinga gamta tinkama rekreacijos ir turizmo vystymui	R37; R38; R45; R46; R47; R48	2
6 stiprybė	Teritorija palanki vystyti ūkininkavimo veiklą	R24; R27; R39; R40	1
	Silpnybės	Teiginį pagrindžiančio situacijos analizės rodiklio Nr.	
1 stiprybė	Nedarbo lygis didesnis nei Šalies	R15	2
2 stiprybė	Nepakankamas vietos gyventojų išsilavinimo lygis įtakoja darbo jėgos kvalifikacinius pokyčius	R9	1
3 stiprybė	Silpnai vystomos alternatyvios žemės ūkio veiklos (paslaugos)	R13; R15; R19	1
4 stiprybė	Jaunų ūkininkų trūkumas, vyrauja smulkūs, nespecializuoti ūkiai	R24; R27; R28	1
5 stiprybė	Augantis socialinių paslaugų poreikis, kuris nėra patenkinamas	R12; R31	2
	Galimybės	Teiginį pagrindžiančio rodiklio Nr. ar kitas informacijos šaltinis	
1 stiprybė	Panaudojant ES paramą, skatinti smulkaus ir vidutinio verslo plėtrą VVG teritorijoje, kuriant naujas darbo vietas, plėtojant teikiamas paslaugas	R7; R13; R15; R19	1
2 stiprybė	Turizmo, rekreacijos ir poilsio paslaugų plėtra dėl turimų unikalių kultūros ir gamtos išteklių	R37; R38; R45; R46; R47; R48	2
3 stiprybė	Atsižvelgiant į aktyvią NVO veiklą, panaudoti jų gebėjimus įvairių paslaugų ir socialinio verslo VVG teritorijoje vystymui	R17; R29	1
4 stiprybė	Socialinių paslaugų tinklo plėtra dėl poreikio būtinybės ir pasiūlos stokos	R12; R31	2
5 stiprybė	Žemės ūkio produktų ir realizavimo, ekologinio ūkininkavimo plėtra	R28; R43	1
	Grėsmės	Teiginį pagrindžiančio rodiklio Nr. ar kitas informacijos šaltinis	
1 stiprybė	Kvalifikuotos darbo jėgos emigracija, mažina VVG teritorijos ekonominį potencialą ir plėtrą	R5; R6	2
2 stiprybė	Padidėsiantis socialinės paramos poreikis dėl senstančių gyventojų	R12; R31	2

3 stiprybė	Padidėsiantis šeimos narių grįžimo į darbo rinką ribojimas dėl nepakankamo socialinių įstaigų skaičiaus	R31	1
4 stiprybė	Neaugantis turistų skaičius dėl paslaugų ir instruktūros trūkumo	R19; R13; R14	2

3. VVG teritorijos poreikiai ir jų pagrindimas

3.1. VVG teritorijos poreikių sąrašas

1	2
Poreikio numeris	Poreikis
1 poreikis	Skatinti ekonominę plėtrą, kuriant darbo vietas, plečiant paslaugų spektrą, diegiant inovacijas, skaitmeninimą; turizmui palankios aplinkos plėtojimas
2 poreikis	Skatinti NVO verslumo iniciatyvas ir kitas veiklas, kurios didintų gyventojų užimtumą, stiprintų materialinę bazę, skatintų socialinę įtraukti

3.2. VVG teritorijos poreikių pagrindimas

	1 poreikis
Poreikis	Skatinti ekonominę plėtrą, kuriant darbo vietas, plečiant paslaugų spektrą, diegiant inovacijas, skaitmeninimą; turizmui palankios aplinkos plėtojimas
Poreikio sąsaja su stiprybėmis ir (arba) galimybėmis	VVG teritorijoje gausu jaunų, darbingeriškų amžiaus gyventojų, kurie geba ir gali skatinti rajono ekonominę plėtrą kurdami naujas darbas ir taip prisideddami ne tik prie nedarbo lygio mažėjimo, bet ir plėsdami įvairių paslaugų spektrą, atliepdami rajono socialinį aspektą prisidėti prie socialinės įtraukties didinimo. Rajone gausu ūkių, kurie gali išnaudoti galimybes ir diegti inovacijas ir skaitmeninio technologijas, taip prisideddami prie rajono gerovės.
Poreikio sąsaja su silpnybėmis ir (arba) grėsmėmis	Netaikoma
Poreikio sąsaja su situacijos analizės rodikliais (poreikio dydžio, problemos masto, intervencijos poreikio kiekybinis pagrindimas)	R7 – didžioji dalis rajono gyventojų jauni asmenys, R11 – mažėjantis pašalpų gavėjų skaičius, R12 – didėjantis socialinės globos ar rūpybos reikalaujančių asmenų skaičius, R18 – augo mažų ir vidutinių įmonių skaičius, R20, R21 – auga savarankiškai dirbančių asmenų skaičius, R19 – nedidelis apgyvendinimo įstaigų skaičius, R24, R25, R25, R27 – vyrauja smulkūs, augalininkystės ūkiai, valdomi vyresnių nei 55 m. vyrų, R39 – didžioji dalis rajono ploto – žemės ūkio naudmenos.
Poreikio sąsaja su aukštesnio lygmens strateginiais dokumentais	0

Poreikio sąsaja su VVG teritorijos gyventojų nuomone	Taip, atsižvelgta. Įvertinti apklausos rezultatai, kurie atliepia šį poreiki (rezultatai pridedami VPS prieduose).
Poreikį tenkinančių VPS priemonių skaičius	4
Susijęs nacionalinis poreikis 1	g.3 . Skatinti verslų kūrimąsi kaime, žemės ūkio veiklos įvairinimą
Susijęs nacionalinis poreikis 2	h.5. Skatinti bioekonomikos verslus
Susijęs nacionalinis poreikis 3	h.4 . Modernizuoti kaimo vietoves didinant gyvenimo sąlygų jose patrauklumą
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.3 (skaitmeninės technologijos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Taip
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.37 (darbo vietos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.39 (kaimo verslai; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.41 (paslaugos ir infrastruktūra; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Ne
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.42 (socialinė įtrauktis; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Ne
	2 poreikis
Poreikis	Skatinti NVO verslumo iniciatyvas ir kitas veiklas, kurios didintų gyventojų užimtumą, stiprintų materialinę bazę, skatintų socialinę įtraukti
Poreikio sąsaja su stiprybėmis ir (arba) galimybėmis	VVG teritorijoje gausu NVO, kurios geba įgyvendinti įvairius projektus, kurti naujas paslaugas, skatinti vietos gyventojų užimtumą ir socialinę įtraukti, organizuojamos įvairias veiklas, stiprindamos savo materialinę bazę, bei prisidėdamos prie viešosios infrastruktūros kūrimo ir plėtros, panaudojant ją vietos gyventojų poreikiams tenkinti, bei užimtumui didinti.
Poreikio sąsaja su silpnybėmis ir (arba) grėsmėmis	Netaikoma
Poreikio sąsaja su situacijos analizės rodikliais (poreikio dydžio, problemos masto, intervencijos poreikio kiekybinis pagrindimas)	R29 – rajone gausu kaimo bendruomenių, kurios geba įgyvendinti įvairius projektus, R9 – didžioji gyventojų dalis turi vidurinį arba pradinį išsilavinimą, R36 – gausu meno mėgėjų kolektyvų, R13 – didžioji gyventojų dalis užimti pramonės srityje, R10 – mažėjantis bedarbių skaičius, R7 – didžioji dalis gyventojų – jauni asmenys.
Poreikio sąsaja su aukštesnio lygmens strateginiais dokumentais	0
Poreikio sąsaja su VVG teritorijos gyventojų nuomone	Taip, atsižvelgta. Įvertinti apklausos rezultatai, kurie atliepia šį poreiki (rezultatai pridedami VPS prieduose).
Poreikį tenkinančių VPS priemonių skaičius	5

Susijęs nacionalinis poreikis 1	h.1. Skatinti kaimo gyventojų ir kaimo bendruomenių verslo iniciatyvas
Susijęs nacionalinis poreikis 2	h.2. Didinti kaimo gyventojų užimtumą ir socialinę įtrauktį
Susijęs nacionalinis poreikis 3	h.4 . Modernizuoti kaimo vietoves didinant gyvenimo sąlygų jose patrauklumą
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.3 (skaitmeninės technologijos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Ne
Ar poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.37 (darbo vietos; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)?	Ne
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.39 (kaimo verslai; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Ne
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.41 (paslaugos ir infrastruktūra; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip
Poreikis siejasi su rezultato rodikliu R.42 (socialinė įtrauktis; pilnas rodiklio pavadinimas 6 lape)	Taip

4. VPS temos pagrindimas (pildoma teminėms VPS)

Netaikoma.

5. VVG pristatymas ir vertybės, VVG teritorijos vizija iki 2030 m. ir VVG misija

5.1. Apibendrinta informacija apie VVG

5.1.1. VVG įsteigimo data	2004-08-13
5.1.2. VVG būstinės adresas	Vytauto Didžiojo g. 1, Raseiniai
5.1.3. VVG narių skaičius	72 VVG narių sąrašas pateiktas 1 priede.
5.1.4. VVG kolegialaus valdymo organo narių skaičius	11 VVG kolegialaus valdymo organo narių sąrašas pateiktas 2 priede.
5.1.5. VPS administracijos darbuotojų ir etatų skaičius	Darbuotojų skaičius: 2 Etatų skaičius: 2 VPS administracijos darbuotojų sąrašas pateiktas 3 priede.
5.1.6. VVG pirmininkas	Irena Dapkuvienė
5.1.7. VVG kolegialaus valdymo organo pirmininkas	Loreta Sirvidienė
5.1.8. VPS administravimo vadovas	Irena Dapkuvienė

5.2. Apibendrinta informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo sudėtį

1	2	3
VVG kolegialaus valdymo organo narių skaičius, iš viso	11	(teikiant VPS)
Narių pasiskirstymas pagal sektorius:		
Sektorius, atstovaujami interesai	Narių skaičius	Narių dalis, proc.

Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	3	27,27
Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	3	27,27
Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	5	45,45
Kita	0	0,00
Iš viso:	11	100,00
Narių pasiskirstymas pagal lytį:		
Lytis	Narių skaičius	Narių dalis, proc.
Moterys	6	54,55
Vyrai	5	45,45
Iš viso:	11	100
Narių pasiskirstymas pagal amžių:		
Amžiaus grupė	Narių skaičius	Narių dalis, proc.
Asmenys iki 29 m. (imtinai)	2	18,18
Asmenys nuo 30 iki 40 m. (imtinai)	2	18,18
Asmenys nuo 41 m.	7	63,64
Iš viso:	11	100

5.3. Informacija apie VVG kolegialaus valdymo organo kompetencijų įvairovės užtikrinimą

VVG kolegialaus valdymo organo kompetencijų įvairovės užtikrinimo būdas(-ai)	Pasirinkto būdo pagrindimas ir detalizuojanti informacija
☐ VVG kolegialaus organo nariai turi mokslo ar ekspertinių žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse; ☐ VVG sudarė patariamąją novatorių darbo grupę, pasitelkdama mokslo ar ekspertinių žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse turinčius ekspertus; ☐ VVG sudarė bendradarbiavimo sutartį su mokslo įstaiga(-omis), turinčiomis žinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų srityse; ☒ Netaikoma.	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.

5.4. VVG vertybės

Pagrindinės vertybės, kuriomis VVG vadovaujasi savo veikloje:

Nešališkumas ir tolerancija. Priimant sprendimus, nesiekti savo interesų. Valdybos nariai privalo deklaruoti visus interesus dėl kurių gali kilti interesų konfliktas ir tinkamai nusišalinti nuo sprendimo priėmimo, jei to reikia. Svarbiausia laikytis principo, kad visi yra lygūs, vengti bet kokios diskriminacijos dėl lyties, šeimyninės padėties, lytinės orientacijos, religijos, amžiaus ar priklausymo vienai ar kitai politinei partijai, įvairiems socialiniams sluoksniams.

Bendradarbiavimas ir informavimas. Nesavanaudiškai dalintis patirtimi tarp VVG narių, bei su kitomis suinteresuotomis organizacijomis, kaimo gyventojais. Nuolat skleisti turimą aktualią informaciją. Užtikrinti perduodamos informacijos prieinamumo galimybes suinteresuotiems asmenims.

Skaidrumas, viešumas ir atskaitomybė. Viešinti visą informaciją, susijusia su VVG veikla ir VPS įgyvendinimu. Laikytis įstatuose ir darbo reglamentuose nustatytų įsipareigojimų. Visiems besidomintiems pateikti informaciją apie VVG tikslus, uždavinius, veiklos galimybes.

Aktyvumas ir dalyvavimas. Nuolat dalyvauti VVG veikloje: lankytis susirinkimuose, svarstant aktualius klausimus išsakyti savo nuomonę, teikti pasiūlymus problemoms spręsti, laiku ir kokybiškai vykdyti priimtus sprendimus. Nuolat formuoti teigiamą visuomenės nuomonę, stengiantis į viešąjį gyvenimą įtraukti kuo daugiau kaimo gyventojų, juos sudominus VVG veikla.

Atvirumas. Būti atvira naujiems nariams, priimti visus norinčius, kurie atitinka galiojančių įstatų ir kitų vidaus dokumentų reikalavimus. Nediskriminuojant nei vieno dėl lyties, šeimyninės padėties, lytinės orientacijos, religijos, amžiaus ar priklausymo vienai ar kitai politinei partijai, įvairiems socialiniams sluoksniams.

5.5. VVG teritorijos vizija iki 2030 m.

Raseinių VVG teritorija – ekonomiškai stiprėjantis kraštas su išvystytais inovatyviais verslais, išplėta vietovės infrastruktūra, pritaikyta kultūros, turizmo ir vietos gyventojų poreikiams tenkinti, aktyviomis ir versliomis bendruomenėmis, kurios sugeba spręsti socialines ir ekonomines gyventojų problemas.

5.6. VVG misija

VVG misija – bendrai veiklai telkti pilietinės visuomenės, valdžios ir verslo atstovus, siekiant įvairinti kaimo ekonomiką ir gerinti vietos gyventojų gyvenimo kokybę:

- aktyvinti kaimo gyventojų, ypač jaunimo, ir kitų tikslinių grupių dalyvavimą vietos problemų iškelimo ir sprendimo procesuose;
- plėtoti kaimo lyderių, bendruomenių narių, jaunimo kūrybingumą, inicijuojant kaimo plėtros pokyčius gyvenimo kokybės gerinimui;
- skatinti kaimo žmones, ypač jaunimą, kurti privačius inovatyvius verslus, didinant užimtumą rajone;
- sudaryti sąlygas socialinės atskirties žmonėms realizuoti savo gebėjimus ir aktyviai įsijungti į aktyvų visuomenės gyvenimą;
- užtikrinti LEADER metodo principų bei horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimą;
- profesionaliai atlikti VVG priskirtas funkcijas, didinti VVG narių kompetencijas.

II skyrius: Ko mes siekiame? (VPS tikslai, rodikliai ir siekiami pokyčiai)

6. VVG teritorijai aktualūs BŽŪP tikslai

1	2	3
	BŽŪP tikslas	Ar tikslas įgyvendinamas VVG teritorijoje
A	BIVP priemonei taikomi BŽŪP tikslai (privalomi)	
8 konkretus tikslas (h punktas)	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę	Taip
Kompleksinis tikslas	XCO. Modernizuoti sektorių skatinant žemės ūkio ir kaimo vietovių žinias, inovacijas ir skaitmeninimą bei dalijimąsi jomis, taip pat skatinant jų diegimą	Ne
B	BŽŪP tikslai, kurie VPS gali būti įgyvendinami horizontaliai (pasirenkami)	
4 konkretus tikslas (d punktas)	SO4. Prisidėti prie klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos, be kita ko, mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir didinant anglies dioksido sekvestraciją, taip pat plėtoti tvariąją energetiką	Ne
5 konkretus tikslas (e punktas)	SO5. Skatinti tvarų vystymąsi ir veiksmingą gamtos išteklių, pavyzdžiui, vandens, dirvožemio ir oro, valdymą, be kita ko, mažinant priklausomybę nuo cheminių medžiagų	Ne
6 konkretus tikslas (f punktas)	SO6. Prisidėti prie biologinės įvairovės nykimo sustabdymo ir sustabdymo, gerinti ekosistemų funkcijas ir išsaugoti buveines bei kraštovaizdžius	Ne
9 konkretus tikslas (i punktas)	SO9. Gerinti Sąjungos žemės ūkio atsaką į visuomenės poreikius, susijusius su maistu ir sveikata, mažinti maisto atliekų kiekį, gerinti gyvūnų gerovę ir kovoti su atsparumu antimikrobinėms medžiagoms	Ne
C	Kiti BŽŪP tikslai (neprivalomi)	
1 konkretus tikslas (a punktas)	SO1. Remti perspektyvias ūkių pajamas ir žemės ūkio sektoriaus atsparumą visoje Sąjungoje, siekiant didinti ilgalaikį aprūpinimą maistu ir žemės ūkio įvairovę, taip pat užtikrinti žemės ūkio gamybos ekonominį tvarumą Sąjungoje	Ne
2 konkretus tikslas (b punktas)	SO2. Labiau orientuotis į rinką ir didinti ūkių konkurencingumą tiek trumpuoju, tiek ilguoju laikotarpiu, be kita ko, daugiau dėmesio skiriant moksliniams tyrimams, technologijoms ir skaitmenizacijai	Ne
3 konkretus tikslas (c punktas)	SO3. Gerinti ūkininko padėtį vertės grandinėje	Ne
7 konkretus tikslas (g punktas)	SO7. Pritraukti jaunuosius ūkininkus ir kitus naujus ūkininkus, palaikyti jų veiklą ir palengvinti tvarią verslo plėtrą kaimo vietovėse	Ne

7. Kiekybiniai VPS tikslai

7.1. VPS produkto ir rezultato rodikliai iki 2029 m.

1	2	3
Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas	Kiekybinis tikslas iki 2029 m.
A	ES bendrieji rezultato rodikliai:	
R.3	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninems ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius	1
R.37	Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	12
R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kurių naudojamasi pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	9
R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius	862
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	159
B	ES bendrieji produkto rodikliai:	
L700	Vietos lygiu įgyvendintų projektų skaičius (apima vietos ir bendradarbiavimo projektus)	45
L710	Vietos lygiu įgyvendintų projektų, skirtų vietos lygmens inovacijoms, skaičius	2
C	Nacionaliniai bendrieji rezultato rodikliai:	
C.1	<i>Įgyvendinant vietos projektus sukurtų darbo vietų pasiskirstymas pagal lytį:</i>	0
N-R.37.1	Sukurtų darbo vietų skaičius moterims	0
N-R.37.2	Sukurtų darbo vietų skaičius vyrams	0
N-R.37.3	Sukurtų darbo vietų skaičius bet kurios lyties asmenims	0
C.2	<i>Įgyvendinant vietos projektus sukurtų darbo vietų pasiskirstymas pagal amžių:</i>	4
N-R.37.4	Sukurtų darbo vietų skaičius asmenims iki 40 m. (imtinai)	2
N-R.37.5	Sukurtų darbo vietų skaičius asmenims nuo 41 m.	2
N-R.37.6	Sukurtų darbo vietų skaičius bet kurio amžiaus asmenims	0
D	Nacionaliniai bendrieji produkto rodikliai:	
D.1	<i>Vietos projektų teritorinis pasiskirstymas (seniūnijos):</i>	
N-P.1	VVG teritorijos seniūnijų, kuriose įgyvendinami vietos projektai, skaičius (PLANUOJAMAS)	11
N-P.2	VVG teritorijos seniūnijų skaičius, iš viso	11
N-P.3	VVG teritorijos seniūnijų, kuriose įgyvendinami vietos projektai, dalis, proc.	100
D.2	<i>Vietos projektų teritorinis pasiskirstymas (gyvenamosios vietovės):</i>	
N-P.4	VVG teritorijos kaimo gyvenamųjų vietovių, kurių gyventojams sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius (PLANUOJAMAS)	25
N-P.5	VVG teritorijos kaimo gyvenamųjų vietovių skaičius, iš viso	781
N-P.6	VVG teritorijos kaimo gyvenamųjų vietovių, kurių gyventojams sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, dalis, proc.	3
E	VPS rodikliai (produkto, rezultato):	

1	2	3
Rodiklio kodas	Rodiklio pavadinimas	Kiekybinis tikslas iki 2029 m.
RASE-P.1		0
RASE-P.2		0
RASE-P.3		0
RASE-P.4		0
RASE-P.5		0
RASE-P.6		0
RASE-P.7		0
RASE-P.8		0
RASE-P.9		0
RASE-P.10		0

7.2. Metinės rodiklių reikšmės

1. ES bendrieji rezultato rodikliai:

1	2	3	4	5	6	7
Rodiklio kodas	Rodiklis	Iš viso	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.
R.3	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius	1	1	0	0	0
R.37	Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	12,00	3,50	3,50	2,50	2,50
R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kurių naudojamasi pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	9	2	3	2	2
R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojamasi BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius	862	324	384	82	72
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	159	45	73	22	19

2. VPS rodikliai (produkto, rezultato):

- Netaikoma
 Taikoma

8. Pokyčiai, kurių siekiama VVG teritorijoje (kiekybine išraiška)

1	2	3	4	5	6
VPS priemonės numeris	VPS turinio elementas	VPS priemonių pavadinimai, susiję poreikiai	Pokyčio rodiklio pradinė reikšmė	Pokyčio rodiklio pradinės reikšmės metai	Pokyčio rodiklio siekiama reikšmė 2029 m.
1 priemonė	Priemonės pavadinimas	Ekonominės rajono plėtros skatinimas, kuriant naujus verslus rajone	Ši priemonė prisideda prie VPS poreikio – skatinti ekonominę plėtrą, kuriant darbo vietas, plečiant paslaugų spektrą, diegiant inovacijas, skaitmeninimą; turizmui palankios aplinkos plėtojimas – tenkinimo, kadangi kuriant naujus verslus bus paskatinta ekonominė plėtra, sukurtos naujos darbo vietos, išplėstas teikiamų paslaugų spektras rajone, užtikrinta turizmui palankios aplinkos plėtra. Pokyčių kiekybiniai rodikliai pateikti 14-oje lentelėje.	2022	9,9
	Susijusių poreikių skaičius	1			
	Susijęs poreikis 1	1 poreikis. Skatinti ekonominę plėtrą, kuriant darbo vietas, plečiant paslaugų spektrą, diegiant inovacijas, skaitmeninimą; turizmui palankios aplinkos plėtojimas			
	Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3				
1 priemonė	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1	Sumažėjęs nedarbas rajone (Užimtumo tarnybos duomenys)	10,1		
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2				
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3				
2 priemonė	Priemonės pavadinimas	Ekonominės rajono plėtros skatinimas, plėtojant esamus rajono verslus	Ši priemonė prisideda prie VPS poreikio – skatinti ekonominę plėtrą, kuriant darbo vietas, plečiant paslaugų spektrą, diegiant inovacijas, skaitmeninimą – tenkinimo, kadangi plėtojant esamus verslus bus paskatinta ekonominė plėtra ir inovacijų diegimas, sukurtos naujos darbo vietos, išplėstas teikiamų paslaugų spektras rajone. Pokyčių kiekybiniai rodikliai pateikti 14-oje lentelėje.	2022	9,9
	Susijusių poreikių skaičius	1			
2 priemonė	Susijęs poreikis 1	1 poreikis. Skatinti ekonominę plėtrą, kuriant darbo vietas, plečiant			

1	2	3	4	5	6
VPS priemonės numeris	VPS turinio elementas	VPS priemonių pavadinimai, susiję poreikiai	Pokyčio rodiklio pradinė reikšmė	Pokyčio rodiklio pradinės reikšmės metai	Pokyčio rodiklio siekiama reikšmė 2029 m.
	Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3	paslaugų spektrą, diegiant inovacijas, skaitmeninimą; turizmui palankios aplinkos plėtojimas			
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3	Sumažėjęs nedarbas rajone (Užimtumo tarnybos duomenys)	10,1	2022	9,9
3 priemonė	Priemonės pavadinimas	Skaitmeninimo skaitinimas žemės ūkio sektoriuje	Ši priemonė prisideda prie VPS poreikio – skatinti ekonominę plėtrą, kuriant darbo vietas, plečiant paslaugų spektrą, diegiant inovacijas, skaitmeninimą – tenkinimo, kadangi skatinant žemės ūkio sektoriaus pokyčius bus paskatinta ir rajono ekonominė plėtra, skaitmeninimas ir inovacijų diegimas, sukurtos naujos darbo vietos. Pokyčių kiekybiniai rodikliai pateikti 14-oje lentelėje.		
	Susijusių poreikių skaičius	1			
	Susijęs poreikis 1	1 poreikis. Skatinti ekonominę plėtrą, kuriant darbo vietas, plečiant paslaugų spektrą, diegiant inovacijas, skaitmeninimą; turizmui palankios aplinkos plėtojimas			
	Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3				
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3	Sumažėjęs nedarbas rajone (Užimtumo tarnybos duomenys)	10,1	2022	9,9

1	2	3	4	5	6
VPS priemonės numeris	VPS turinio elementas	VPS priemonių pavadinimai, susiję poreikiai	Pokyčio rodiklio pradinė reikšmė	Pokyčio rodiklio pradinės reikšmės metai	Pokyčio rodiklio siekiama reikšmė 2029 m.
4 priemonė	Priemonės pavadinimas	NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra	Ši priemonė prisideda prie VPS poreikio – skatinti ekonominę plėtrą, kuriant darbo vietas, plečiant paslaugų spektrą, diegiant inovacijas, skaitmeninimą; turizmui palankios aplinkos plėtojimas – tenkinimo, kadangi kuriant naujus ar plečiant esamus socialinius verslus bus paskatinta ekonominė plėtra, sukurtos naujos darbo vietos, išplėstas teikiamų socialinių paslaugų spektras rajone. Pokyčių kiekybiniai rodikliai pateikti 14-oje lentelėje.	2021	1 proc.
	Susijusių poreikių skaičius	1			
	Susijęs poreikis 1	1 poreikis. Skatinti ekonominę plėtrą, kuriant darbo vietas, plečiant paslaugų spektrą, diegiant inovacijas, skaitmeninimą; turizmui palankios aplinkos plėtojimas			
	Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3				
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1	Gyventojų sk, kuriems pagerėjo sąlygos naudotis socialinės paslaugomis (Statistikos departamento duomenys apie gyv. sk.)	21105		
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3				
5 priemonė	Priemonės pavadinimas	Bendruomeninių verslumo iniciatyvų kūrimas ir plėtra	Ši priemonė prisideda prie VPS poreikio – skatinti NVO verslumo iniciatyvas ir kitas veiklas, kurios didintų gyventojų užimtumą, stiprintų materialinę bazę, skatintų socialinę įtraukti, kadangi kuriant verslumo iniciatyvas būtų prisidedama prie rajono gyventojų užimtumo, padidintas teikiamų paslaugų spektras, užtikrinta didesnė vietos gyventojų galimybė pasinaudoti paslaugomis. Taip kuriant teikiamą pokytį rajono socialiaame ir ekonominiame gyvenime.	2021	
	Susijusių poreikių skaičius	1			
	Susijęs poreikis 1	2 poreikis. Skatinti NVO verslumo iniciatyvas ir kitas veiklas, kurios didintų gyventojų užimtumą, stiprintų materialinę bazę, skatintų socialinę įtraukti			

1	2	3	4	5	6
VPS priemonės numeris	VPS turinio elementas	VPS priemonių pavadinimai, susiję poreikiai	Pokyčio rodiklio pradinė reikšmė	Pokyčio rodiklio pradinės reikšmės metai	Pokyčio rodiklio siekiama reikšmė 2029 m.
	Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3				
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3	Sukurtos bendruomenių verslumo iniciatyvos - ekonominės veiklos	0	2022	5
6 priemonė	D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą: Susijusių poreikių skaičius	Viešųjų paslaugų ir infrastruktūros prieinamumas vietos bendruomenei didinimas 1	Ši priemonė prisideda prie VPS poreikio – skatinti NVO verslumo iniciatyvas ir kitas veiklas, kurios didintų gyventojų užimtumą, stiprintų materialinę bazę, skatintų socialinę įtraukti – tenkinimo, kadangi kuriant didinant viešosios infrastruktūros prieinamumą būtų prisidedam prie rajono gyventojų užimtumo, padidintas teikiamų paslaugų spektras, užtikrinta didesnė vietos gyventojų galimybė pasinaudoti paslaugomis. Taip kuriant teikiamą pokytį rajono socialiaime ir ekonominiame gyvenime.		
	Susijęs poreikis 1 Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3	2 poreikis. Skatinti NVO verslumo iniciatyvas ir kitas veiklas, kurios didintų gyventojų užimtumą, stiprintų materialinę bazę, skatintų socialinę įtraukti			
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3	Jaunų asmenų (iki 40 m.) sk, kuriems pagerėjo sąlygos naudotis viešąją infrastruktūra (Seniūnijų duomenys apie gyv. sk. 0-40 m.)	16853	2022	3 proc.

1	2	3	4	5	6
VPS priemonės numeris	VPS turinio elementas	VPS priemonių pavadinimai, susiję poreikiai	Pokyčio rodiklio pradinė reikšmė	Pokyčio rodiklio pradinės reikšmės metai	Pokyčio rodiklio siekiama reikšmė 2029 m.
7 priemonė	Priemonės pavadinimas	NVO iniciatyvų skatinimas, kultūros tradicijų, amatų saugojimas ir sklaida	Ši priemonė prisideda prie VPS poreikio – skatinti NVO verslumo iniciatyvas ir kitas veiklas, kurios didintų gyventojų užimtumą, stiprintų materialinę bazę, skatintų socialinę įtraukti – tenkinimo, kadangi kuriant organizuojant įvairias kultūrinės, sportines ir kitas veiklas, būtų prisidedam prie rajono gyventojų užimtumo, padidintas teikiamų paslaugų spektras, kuriamas teikiamas pokyti rajono kultūriniam, socialiam ir visuomeniniam gyvenime.	2021	5 proc.
	Susijusių poreikių skaičius	1			
	Susijęs poreikis 1	2 poreikis. Skatinti NVO verslumo iniciatyvas ir kitas veiklas, kurios didintų gyventojų užimtumą, stiprintų materialinę bazę, skatintų socialinę įtraukti			
	Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3				
7 priemonė	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1	Gyventojų sk, kuriems įsitraukė į organizuojamas veiklas, renginius (Statistikos departamento duomenys apie gyv. sk.)	21105		
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2				
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3				
8 priemonė	Priemonės pavadinimas	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas	Ši priemonė prisideda prie VPS poreikio – skatinti NVO verslumo iniciatyvas ir kitas veiklas, kurios didintų gyventojų užimtumą, stiprintų materialinę bazę, skatintų socialinę įtraukti – tenkinimo, kadangi organizuojant mokymus ir gerosios patirties išvykas, būtų prisidedam prie rajono gyventojų užimtumo, įgyta žinių, kaip padidinti teikiamų paslaugų spektrą, kuriamas teikiamas pokyti rajono	2021	5 proc.
	Susijusių poreikių skaičius	1			
8 priemonė	Susijęs poreikis 1	2 poreikis. Skatinti NVO verslumo iniciatyvas ir kitas veiklas, kurios didintų gyventojų užimtumą,			

1	2	3	4	5	6
VPS priemonės numeris	VPS turinio elementas	VPS priemonių pavadinimai, susiję poreikiai	Pokyčio rodiklio pradinė reikšmė	Pokyčio rodiklio pradinės reikšmės metai	Pokyčio rodiklio siekiama reikšmė 2029 m.
	Susijęs poreikis 2 Susijęs poreikis 3	stiprintų materialinę bazę, skatintų socialinę įtraukti	kultūriniam, socialiam ir visuomeniniam gyvenimui.		
	Pokytį pagrindžiantis rodiklis 1 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 2 Pokytį pagrindžiantis rodiklis 3	Gyventojų sk, kuriems įsitraukė į organizuojamas veiklas, mokymus (Statistikos departamento duomenys apie gyv. sk.)	21105	2021	1 proc.

9. Apibendrinta informacija apie VPS

Parengta Vietos plėtros strategija (VPS) yra teminė VVG teritorijos poreikių skaičius	Ne 2
VVG teritorijai aktualių BŽŪP tikslų skaičius	1
VPS priemonių skaičius	9
Pagrindiniai rezultatai:	
Planuojama rodiklio reikšmė	
Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius	1
Dalis nuo visų ūkių VVG teritorijoje, proc.	0,03
Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	12
Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kurių naudojamasis pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	9
Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius	862
Dalis nuo visų VVG teritorijos gyventojų, proc.	4,08
Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	159
Dalis nuo visų VVG teritorijos gyventojų, proc.	0,75
Konteksto rodikliai:	
Pradinė rodiklio reikšmė	
Ūkių skaičius VVG teritorijoje	3 970
Gyventojų skaičius VVG teritorijoje	21 105

III skyrius: Kaip mes pasieksime užsibrėžtus tikslus? (VPS priemonės, finansinis planas, įgyvendinimo organizavimas ir valdymas)

10. VPS priemonės

10.1. VPS priemonių sąrašas

1	2	3	4	5
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Priemonės rūšis (iš sąrašo)	Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	Planuojama paramos suma priemonei, Eur
1 priemonė	Ekonominės rajono plėtros skatinimas, kuriant naujus verslus rajone	Ne žemės ūkio verslo pradžia	4	200 000,00
2 priemonė	Ekonominės rajono plėtros skatinimas, plėtojant esamus rajono verslus	Ne žemės ūkio verslo plėtra	4	250 000,00
3 priemonė	Skaitmeninimo skaitinimas žemės ūkio sektoriuje	Žemės ūkio verslas	1	80 000,00
4 priemonė	NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra	Socialinis verslas	1	50 058,40
5 priemonė	Bendruomeninių verslumo iniciatyvų kūrimas ir plėtra	Bendruomeninis verslas	6	300 000,00
6 priemonė	Viešųjų paslaugų ir infrastruktūros prieinamumas vietos bendruomenei didinimas	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (ne pelno)	2	100 000,00
7 priemonė	NVO iniciatyvų skatinimas, kultūros tradicijų, amatų saugojimas ir sklaida	Veiklos projektai	20	200 000,00
8 priemonė	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas	Mokymų projektai	6	95 400,00
9 priemonė	Teritorinio VVG bendradarbiavimo skatinimas	Teritorinis VVG bendradarbiavimas	1	20 000,00
	Visos VPS priemonės, iš viso		45	1 295 458,40
	VVG bendradarbiavimo projektams skirtos priemonės, iš viso		1	20 000,00
	Vietos projektams skirtos priemonės, iš viso		44	1 275 458,40

10.2. VPS priemonių sąsajos su BŽŪP tikslais

1	2	3	4	5
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Iš viso įgyvendina BŽŪP tikslų	8 konkretus tikslas (h)	Kompleksinis tikslas (k)
1 priemonė	Ekonominės rajono plėtros skatinimas, kuriant naujus verslus rajone	1	Taip	Ne
2 priemonė	Ekonominės rajono plėtros skatinimas, plėtojant esamus rajono verslus	1	Taip	Ne
3 priemonė	Skaitmeninimo skaitinimas žemės ūkio sektoriuje	1	Ne	Taip
4 priemonė	NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra	1	Taip	Ne
5 priemonė	Bendruomeninių verslumo iniciatyvų kūrimas ir plėtra	1	Taip	Ne
6 priemonė	Viešųjų paslaugų ir infrastruktūros prieinamumas vietos bendruomenei didinimas	1	Taip	Ne
7 priemonė	NVO iniciatyvų skatinimas, kultūros tradicijų, amatų saugojimas ir sklaida	1	Taip	Ne
8 priemonė	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas	1	Taip	Ne
9 priemonė	Teritorinio VVG bendradarbiavimo skatinimas	1	Taip	Ne

10.3. VPS priemonių sąsajos su VVG teritorijos poreikiais

1	2	3	4	5
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Iš viso tenkina poreikių	1 poreikis	2 poreikis
			Skatinti ekonominę plėtrą, kuriant darbo vietas, plečiant paslaugų spektrą, diegiant inovacijas, skaitmeninimą; turizmui palankios aplinkos plėtojimas	Skatinti NVO verslumo iniciatyvas ir kitas veiklas, kurios didintų gyventojų užimtumą, stiprintų materialinę bazę, skatintų socialinę įtraukti
1 priemonė	Ekonominės rajono plėtros skatinimas, kuriant naujus verslus rajone	1	Taip	Ne
2 priemonė	Ekonominės rajono plėtros skatinimas, plėtojant esamus rajono verslus	1	Taip	Ne
3 priemonė	Skaitmeninimo skaitinimas žemės ūkio sektoriuje	1	Taip	Ne

1	2	3	4	5
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Iš viso tenkina poreikių	1 poreikis	2 poreikis
			Skatinti ekonominę plėtrą, kuriant darbo vietas, plečiant paslaugų spektrą, diegiant inovacijas, skaitmeninimą; turizmui palankios aplinkos plėtojimas	Skatinti NVO verslumo iniciatyvas ir kitas veiklas, kurios didintų gyventojų užimtumą, stiprintų materialinę bazę, skatintų socialinę įtraukti
4 priemonė	NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra	1	Taip	Ne
5 priemonė	Bendruomeninių verslumo iniciatyvų kūrimas ir plėtra	1	Ne	Taip
6 priemonė	Viešųjų paslaugų ir infrastruktūros prieinamumas vietos bendruomenei didinimas	1	Ne	Taip
7 priemonė	NVO iniciatyvų skatinimas, kultūros tradicijų, amatų saugojimas ir sklaida	1	Ne	Taip
8 priemonė	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas	1	Ne	Taip
9 priemonė	Teritorinio VVG bendradarbiavimo skatinimas	1	Ne	Taip

10.4. VPS priemonių aprašymas

	1 priemonė
Priemonės pavadinimas	Ekonominės rajono plėtros skatinimas, kuriant naujus verslus rajone
Priemonės rūšis	Ne žemės ūkio verslo pradžia
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	1
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	1
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę

Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas – skatinti ekonominę rajono plėtrą, vietos verslo iniciatyvas ir naujų darbų vietų kūrimą. Priemonė siejasi su BŽŪP tikslu SO8, kadangi bus skatinama vietos plėtra kaimo vietovėse, bioekonomikos verslų kūrimą, bei gyventojų užimtumas. Be kita ko bus mažinamas rajono nedarbas ir atliepia į vietos gyventojų poreikius – kurti naujas darbo vietas. Šia priemone siekiama prisidėti prie rajono ekonominio augimo, naujų darbo vietų kūrimo (R.37), naujų verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos verslus, kūrimo (R.39). Taip pat sudaryti palankesnes sąlygas vietos gyventojams naudotis įvairiomis paslaugomis (R.41) VVG teritorija turi potencialo šiai priemonei įgyvendinti, nes didžioji dalis rajono gyventojų – jauni, darbingo amžiaus, kaimo vietovėse jaučiamas įvairių paslaugų trūkumas, o vietos gyventojai išreiškė poreikį kurti naujas darbo vietas, mažinant nedarbą.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Ši priemonė prisideda prie VPS poreikio – skatinti ekonominę plėtrą, kuriant darbo vietas, plečiant paslaugų spektrą, diegiant inovacijas, skaitmeninimą; turizmui palankios aplinkos plėtojimas – tenkinimo, kadangi kuriant naujus verslus bus paskatinta ekonominė plėtra, sukurtos naujos darbo vietos, išplėstas teikiamų paslaugų spektras rajone, užtikrinta turizmui palankios aplinkos plėtra. Pokyčių kiekybiniai rodikliai pateikti 14-oje lentelėje.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma

Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Parama teikiama kurti verslus įvairiai ne žemės ūkio veiklai, produktų gamybai, apdorojimui, perdirbimui, jų pardavimui, taip pat socialinių ir kitų paslaugų teikimui, įskaitant paslaugas žemės ūkiui; aktyvaus poilsio ir kitos turizmo organizavimo veiklos vykdymui.
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Fiziniai ir juridiniai asmenys: ūkininkas ar kitas fizinis asmuo, labai maža įmonė, maža įmonė
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	0
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	1. Parama teikiama ekonominei veiklai pradėti; 2. Pareiškėjo (fizinio asmens) nuolatinė gyvenamoji vietovė arba pareiškėjo (juridinio asmens) registracijos vieta turi būti VVG teritorijoje; 3. Kuriamos naujos darbo vietos.
Projektų atrankos principai	1. Didesnis naujai sukurtų darbo vietų skaičius; 2. Darbo vietos kuriamos jauniems (iki 40 metų) asmenims.
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	4
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietai projektui, Eur	50000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	iki 65 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	200 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	4
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Pagal maksimalią paramos sumą.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Nėra galimybės to padaryti, nes suplanuoti 4 VP, o seniūnijų yra - 11.

Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Netaikoma
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Netaikoma
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Žr. 10.22 p.
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Ne
R.37	Taip
R.39	Taip
R.41	Taip
R.42	Ne
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
RASE-P.1	Ne
RASE-P.2	Ne
RASE-P.3	Ne
RASE-P.4	Ne
RASE-P.5	Ne

RASE-P.6	Ne
RASE-P.7	Ne
RASE-P.8	Ne
RASE-P.9	Ne
RASE-P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Taip
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Ne
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Taip
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L806)	Taip
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip

Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Ne
	2 priemonė
Priemonės pavadinimas	Ekonominės rajono plėtros skatinimas, plėtojant esamus rajono verslus
Priemonės rūšis	Ne žemės ūkio verslo plėtra
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	1
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	1
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	

<p>Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)</p>	<p>Priemonės tikslas – skatinti ekonominę rajono plėtrą, vietos verslo iniciatyvas ir naujų darbų vietų kūrimąsi. Priemonė siejasi su BŽŪP tikslu SO8, kadangi bus skatinama vietos plėtra kaimo vietovėse, bioekonomikos verslų kūrimąsi, bei gyventojų užimtumas. Šia priemone siekiama prisidėti prie rajono ekonominio augimo, naujų darbo vietų kūrimo (R.37), naujų verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos verslus, kūrimo (R.39). Taip pat sudaryti palankesnes sąlygas vietos gyventojams naudotis įvairiomis paslaugomis (R.41) VVG teritorija turi potencialo šiai priemonei įgyvendinti, nes didžioji dalis rajono gyventojų – jauni, darbingo amžiaus, kaimo vietovėse jaučiamas įvairių paslaugų trūkumas, o vietos gyventojai išreiškė poreikį kurti naujas darbo vietas, mažinant nedarbą. Taip pat VVG teritorijoje ne mažai veiklą vykdančių privačių fizinių ir juridinių asmenų, kurie galėtų plėsti savo verslus ir prisidėti prie VPS tikslų ir rajono poreikių įgyvendinimo.</p>
<p>Pokytis, kurio siekiama VPS priemone</p>	<p>Ši priemonė prisideda prie VPS poreikio – skatinti ekonominę plėtrą, kuriant darbo vietas, plečiant paslaugų spektrą, diegiant inovacijas, skaitmeninimą – tenkinimo, kadangi plėtojant esamus verslus bus paskatinta ekonominė plėtra ir inovacijų diegimas, sukurtos naujos darbo vietos, išplėstas teikiamų paslaugų spektras rajone. Pokyčių kiekybiniai rodikliai pateikti 14-oje lentelėje.</p>
<p>Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)</p>	<p>Netaikoma</p>
<p>Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)</p>	<p>Netaikoma</p>
<p>Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)</p>	<p>Netaikoma</p>
<p>Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)</p>	<p>Netaikoma</p>
<p>B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:</p>	
<p>Pagal priemonę remiamos veiklos</p>	<p>Parama teikiama įvairių ne žemės ūkio verslų plėtrai, produktų gamybai, apdorojimui, perdirbimui, jų pardavimui, taip pat paslaugų teikimui, įskaitant paslaugas žemės ūkiui; taip pat inovacijų diegimui ir bioekonomikos principų diegimui versle</p>

Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Fiziniai ir juridiniai asmenys: ūkininkas ar kitas fizinis asmuo, labai maža įmonė, maža įmonė
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	0
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	1. Parama teikiama ekonominei veiklai plėtoti; 2. Pareiškėjo (fizinio asmens) nuolatinė gyvenamoji vietovė arba pareiškėjo (juridinio asmens) registracijos vieta turi būti VVG teritorijoje; 3. Kuriamos naujos darbo vietos.
Projektų atrankos principai	1. Didesnis naujai sukurtų darbo vietų skaičius; 2. Versle įgyvendinami žiedinės bioekonomikos principai; 3. Projekto veiklomis (rezultatais) kuriamos inovacijos teritorijos ir (arba) rajono lygmeniu.
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	4
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietai projektui, Eur	62500
Paramos lyginamoji dalis, proc.	iki 65 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	250 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	4
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Pagal maksimalią paramos sumą.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Nėra galimybės to padaryti, nes suplanuoti 4 VP, o seniūnijų yra - 11.
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Netaikoma
Inovacijų principas:	

Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Žr. 10.22 p. Skaičius apskaičiuotas įvertinus ankstesnio laikotarpio patirtį.
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	2
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Ne
R.37	Taip
R.39	Taip
R.41	Taip
R.42	Ne
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
RASE-P.1	Ne
RASE-P.2	Ne
RASE-P.3	Ne
RASE-P.4	Ne
RASE-P.5	Ne
RASE-P.6	Ne
RASE-P.7	Ne
RASE-P.8	Ne
RASE-P.9	Ne

RASE-P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Taip
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Ne
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Taip
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L806)	Taip
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Ne
	3 priemonė

Priemonės pavadinimas	Skaitmeninimo skaitinimas žemės ūkio sektoriuje
Priemonės rūšis	Žemės ūkio verslas
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	1
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	1
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas – skatinant inovacijų diegimą ir investicijas į skaitmenizavimą, žemės ūkio sektoriaus modernizavimą rajone. Priemonės įgyvendinimas skatins produkcijos iš vietos žaliavų gaminimą, ūkyje užaugintos produkcijos perdirbimą, inovacijų, skaitmeninimo, naujų technologijų, bei procesų diegimą, siekiant sukurti geresnės kokybės produktus. Priemonė siejasi su BŽŪP tikslu SO8, kadangi bus skatinama vietos plėtra kaimo vietovėse, inovacijų diegimas ūkiuose, bei gyventojų užimtumas Šia priemone siekiama prisidėti prie rajono ŽŪ sektoriaus skaitmeninimo (R3) ir ekonominio augimo, naujų darbo vietų kūrimo (R.37). VVG teritorija turi potencialo šiai priemonei įgyvendinti, nes didžioji dalis rajono gyventojų – jauni, darbingo amžiaus, 66,38 proc. teritorijos sudaro žemės ūkio naudmenos, o rajone veikia beveik 4 000 įvairios specializacijos ir dydžių ūkiai.

Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Ši priemonė prisideda prie VPS poreikio – skatinti ekonominę plėtrą, kuriant darbo vietas, plečiant paslaugų spektrą, diegiant inovacijas, skaitmeninimą – tenkinimo, kadangi skatinant žemės ūkio sektoriaus pokyčius bus paskatinta ir rajono ekonominė plėtra, skaitmeninimas ir inovacijų diegimas, sukurtos naujos darbo vietos. Pokyčių kiekybiniai rodikliai pateikti 14-oje lentelėje.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Parama teikiama įvairių žemės ūkio verslų kūrimui ir plėtrai, produktų gamybai, apdorojimui, perdirbimui, jų pardavimui, taip pat inovacijų diegimui ir ūkių skaitmeninimui
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Ūkininkai, įregistravę ūkį ir žemės ūkio valdą savo vardu
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	0
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	1. Pareiškėjas yra registruotas ir veiklą vykdo VVG teritorijoje; 2. Įgyvendinus projektą bus sukurta naujų darbo vietų; 3. Paraiškos pateikimo metu pareiškėjas ūkininkas (fizinis asmuo) įregistravęs žemės ūkio valdą ir ūkį savo vardu);
Projektų atrankos principai	1. parama skirta investicijoms į ŽŪ skaitmeninimą; 2. Paraišką teikia fizinis asmuo jaunesnis kaip 40 metų 3. Investuojama į žemės ūkio produkcijos perdirbimą ir rinkodarą
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	1
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietoje projektui, Eur	80000

Paramos lyginamoji dalis, proc.	iki 65 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	80 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	1
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Pagal maksimalią paramos sumą.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Nėra galimybės to padaryti, nes suplanuotas 1 VP, o seniūnijų yra - 11.
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Pareiškėjai turės galimybę pasirinkti ar projektą įgyvendinti su partneriais ir ne, papildomų atrankos balų už tai skirti neplanuojama
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Žr. 10.22 p. Skaičius apskaičiuotas įvertinus ankstesnio laikotarpio patirtį.
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Žr. 10.22 p.
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	

SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Taip
R.37	Taip
R.39	Ne
R.41	Ne
R.42	Ne
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
RASE-P.1	Ne
RASE-P.2	Ne
RASE-P.3	Ne
RASE-P.4	Ne
RASE-P.5	Ne
RASE-P.6	Ne
RASE-P.7	Ne
RASE-P.8	Ne
RASE-P.9	Ne
RASE-P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Taip
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Taip
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne

Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Ne
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Taip
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Ne
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Ne
	4 priemonė
Priemonės pavadinimas	NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra
Priemonės rūšis	Socialinis verslas
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	1
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	1
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne

Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	<p>Priemonės tikslas – įvairinti socialinių paslaugų teikimą vietos gyventojams, prisidėti prie rajono socialinių problemų sprendimo, kuriant ir plėtojant socialinį verslą. Bus siekiama kurti ir plėtoti vietos gyventojams reikalingas socialinės pagalbos paslaugas. Priemonė siejasi su BŽŪP tikslu SO8, kadangi bus skatinamas užimtumas, prisidedama prie socialinės įtraukties ir vietos plėtros kaimo vietovėse.</p> <p>Šia priemone siekiama prisidėti prie rajono ekonominės plėtros, naujų darbo vietų kūrimo (R.37), naujų verslo šakų kūrimo ir plėtros (R.39). Taip pat sudaryti palankesnes sąlygas vietos gyventojams naudotis įvairiomis paslaugomis (R.41) ir skatinti socialinę įtrauktį (R.42) rajone. VVG teritorija turi potencialo šiai priemonei įgyvendinti, nes keičiasi gyventojų socialiniai poreikiai, vis didesnam gyventojų skaičiui, ypač senjorams, socialiai atskirtiems žmonėms, reikalinga priežiūra namuose ir įvairių papildomų socialinių paslaugų teikimas</p>
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Ši priemonė prisideda prie VPS poreikio – skatinti ekonominę plėtrą, kuriant darbo vietas, plečiant paslaugų spektrą, diegiant inovacijas, skaitmeninimą; turizmui palankios aplinkos plėtojimas – tenkinimo, kadangi kuriant naujus ar plečiant esamus socialinius verslus bus paskatinta ekonominė plėtra, sukurtos naujos darbo vietos, išplėstas teikiamų socialinių paslaugų spektras rajone. Pokyčių kiekybiniai rodikliai pateikti 14-oje lentelėje.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	

Pagal priemonę remiamos veiklos	Parama teikiama socialinio verslo kūrimui ir plėtrai, atsižvelgiant į konkrečioje vietovėje iškilusius gyventojų socialinius poreikius. Pagal priemonę bus remiamos veiklos sritys: vaikų priežiūra, paslaugos senjorams, pagalba socialiai atskirtiems žmonėms, įvairios kitos socialinės paslaugos.
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Juridiniai asmenys - NVO, VŠĮ
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	VVG teritorijos gyventojai: vaikai, senjorai, socialiai atskirti žmonės, kuriems bus teikiamos viešosios paslaugos, NVO
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	1. Parama teikiama ekonominei veiklai kurti ir plėtoti, kuria siekiama socialinio poveikio; 2. Pareiškėjas yra registruotas ir veiklą vykdo VVG teritorijoje; 3. Pareiškėjo steigimo dokumentuose numatyti veiklos tikslai susiję su projekte numatyta vykdyti veikla (-omis)
Projektų atrankos principai	1. Didesnis potencialių naudos gavėjų skaičius 2. Projektas įgyvendinamas partnerystėje su kitomis organizacijomis 3. Didesnis sukurtų naujų darbo vietų skaičius
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	1
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	50058,4
Paramos lyginamoji dalis, proc.	iki 95 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	50 058,40
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	1
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Pagal maksimalią paramos sumą.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Nėra galimybės to padaryti, nes suplanuotas 1 VP, o seniūnijų yra - 11.
Partnerystės principas:	

Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Pareiškėjai turės galimybę pasirinkti ar projektą įgyvendinti su partneriais ir ne, numatyti papildomi atrankos balai
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Netaikoma
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Ne
R.37	Taip
R.39	Taip
R.41	Taip
R.42	Taip
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
RASE-P.1	Ne
RASE-P.2	Ne
RASE-P.3	Ne
RASE-P.4	Ne

RASE-P.5	Ne
RASE-P.6	Ne
RASE-P.7	Ne
RASE-P.8	Ne
RASE-P.9	Ne
RASE-P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Taip
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Ne
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Taip
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne

Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Taip
	5 priemonė
Priemonės pavadinimas	Bendruomeninių verslumo iniciatyvų kūrimas ir plėtra
Priemonės rūšis	Bendruomeninis verslas
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	1
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	1
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	

<p>Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)</p>	<p>Priemonės tikslas – skatinti NVO verslumo iniciatyvas ir kitas veiklas (švietimas, edukacijos), kurios stiprintų jų materialinę bazę, prisidėtų prie vietos gyventojų užimtumo ir socialinės įtraukties skaitinimo, kuriant galimas ekonominės veiklos iniciatyvas. Priemonė siejasi su BŽŪP tikslu SO8, kadangi bus skatinamas užimtumas, prisidedama prie socialinės įtraukties ir vietos plėtros kaimo vietovėse.</p> <p>Šia priemone siekiama sudaryti palankesnes sąlygas vietos gyventojams naudotis įvairiomis paslaugomis (R.41) ir skatinti socialinę įtrauktį (R.42) rajone. VVG teritorija turi potencialo šiai priemonei įgyvendinti, nes rajone gausu aktyvių kaimo bendruomenių, kurios prisideda prie rajono žmonių problemų sprendimo, turi gebėjimų įgyvendinti projektus, todėl jų gebėjimai galėtų būti išnaudoti kuriant verslumo iniciatyvas ir skatinant vietos gyventojų užimtumą, galimybę įsidarbinti ir pan.</p>
<p>Pokytis, kurio siekiama VPS priemone</p>	<p>Ši priemonė prisideda prie VPS poreikio – skatinti NVO verslumo iniciatyvas ir kitas veiklas, kurios didintų gyventojų užimtumą, stiprintų materialinę bazę, skatintų socialinę įtrauktį, kadangi kuriant verslumo iniciatyvas būtų prisidedama prie rajono gyventojų užimtumo, padidintas teikiamų paslaugų spektras, užtikrinta didesnė vietos gyventojų galimybė pasinaudoti paslaugomis. Taip kuriant teikiamą pokytį rajono socialiaame ir ekonominiame gyvenime.</p>
<p>Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)</p>	<p>Netaikoma</p>
<p>Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)</p>	<p>Netaikoma</p>
<p>Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)</p>	<p>Netaikoma</p>
<p>Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)</p>	<p>Netaikoma</p>
<p>B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:</p>	
<p>Pagal priemonę remiamos veiklos</p>	<p>Priemonė orientuota į socialinius pokyčius rajone, sukuriant palankias sąlygas bendruomeniniam ir kitam pelno nesiekiančių organizacijų verslumui vystytis. Remiami bendruomenių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslumą ir vietos gyventojų užimtumą skatinantys vietos projektai.</p>

Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Juridiniai asmenys - NVO, VŠĮ
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	VVG teritorijos gyventojai: vaikai, senjorai, socialiai atskirti žmonės, kuriems bus teikiamos viešosios paslaugos, NVO, turistai
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	1. Pareiškėjas registruotas ir veiklą vykdo VVG teritorijoje; 2. Naudos gavėjai – VVG teritorijos gyventojai 3. Parama teikiama ekonominei veiklai skatinti
Projektų atrankos principai	1. Didesnis potencialių naudos gavėjų skaičius 2. Projektas įgyvendinamas partnerystėje su kitomis organizacijomis 3. Projekto rezultatai skirti ne tik 1 teritorijos, kurioje įgyvendinamas projektas, gyventojų poreikiams tenkinti
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	4
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietoje projektui, Eur	50000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	iki 95 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	300 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	6
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Pagal maksimalią paramos sumą.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Nėra galimybės to padaryti, nes suplanuoti 4 VP, o seniūnijų yra - 11.
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Pareiškėjai turės galimybę pasirinkti ar projektą įgyvendinti su partneriais ir ne, numatyti papildomi atrankos balai
Inovacijų principas:	

Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Netaikoma
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Ne
R.37	Ne
R.39	Ne
R.41	Taip
R.42	Taip
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
RASE-P.1	Ne
RASE-P.2	Ne
RASE-P.3	Ne
RASE-P.4	Ne
RASE-P.5	Ne
RASE-P.6	Ne
RASE-P.7	Ne
RASE-P.8	Ne
RASE-P.9	Ne
RASE-P.10	Ne

F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Ne
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Taip
	6 priemonė

Priemonės pavadinimas	Viešųjų paslaugų ir infrastruktūros prieinamumas vietos bendruomenei didinimas
Priemonės rūšis	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (ne pelno)
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	1
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	1
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	<p>Priemonės tikslas - įgyvendinant švietimo, kultūros, sporto, socialinės įtraukties, bei fizinio aktyvumo iniciatyvas, kurti prieinamą viešąją, socialinę infrastruktūrą, tenkinančią įvairių vietos gyventojų ir organizacijų poreikius. Priemonė siejasi su BŽŪP tikslu SO8, kadangi bus skatinamas užimtumas, prisidedama prie socialinės įtraukties ir vietos plėtros kaimo vietovėse, sukuriant didesnę viešųjų, socialinių paslaugų įvairovę kaimo vietovėse. Šia priemone siekiama sudaryti palankesnes sąlygas vietos gyventojams naudotis įvairiomis paslaugomis ir infrastruktūra (R.41), bei skatinti socialinę įtrauktį (R.42) rajone.</p> <p>VVG teritorija turi potencialo šiai priemonei įgyvendinti, nes rajone gausu viešosios infrastruktūros, kuri galėtų dar labiau prisidėti prie rajono socialinių pokyčių įgyvendinimo. Apklausos metu daugiau nei puse (52,8 proc.) vietos gyventojų nurodė, kad reikalinga finansuoti viešosios infrastruktūros plėtrą.</p>

Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Ši priemonė prisideda prie VPS poreikio – skatinti NVO verslumo iniciatyvas ir kitas veiklas, kurios didintų gyventojų užimtumą, stiprintų materialinę bazę, skatintų socialinę įtraukti – tenkinimo, kadangi kuriant didinant viešosios infrastruktūros prieinamumą būtų prisidedam prie rajono gyventojų užimtumo, padidintas teikiamų paslaugų spektras, užtikrinta didesnė vietos gyventojų galimybė pasinaudoti paslaugomis. Taip kuriant teikiamą pokyti rajono socialiaame ir ekonominiame gyvenime.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Finansuojami projektai, skirti viešųjų, socialinių paslaugų (socialinių, švietimo, kultūros, sporto ir kt.) įvairovės kaimo vietovėse didinimui, modernizavimui, prieinamumo didinimui.
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Viešieji juridiniai asmenys; asociacijos; biudžetinės įstaigos
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	VVG teritorijos gyventojai: vaikai, senjorai, socialiai atskirti žmonės, kuriems bus teikiamos viešosios paslaugos, NVO, turistai
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	1. Remiama veikla turi būti vykdoma VVG teritorijos vietovėje 2. Kuriama nauja paslauga kurios nėra toje teritorijoje
Projektų atrankos principai	1. Didesnis potencialių naudos gavėjų skaičius 2. Projektas įgyvendinamas partnerystėje su kitomis organizacijomis 3. Projekto rezultatai skirti ne tik 1 teritorijos, kurioje įgyvendinamas projektas, gyventojų poreikiams tenkinti
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	2
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	50000

Paramos lyginamoji dalis, proc.	iki 40 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	100 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	2
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Pagal maksimalią paramos sumą.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
<i>Subregioninės vietovės principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Nėra galimybės to padaryti, nes suplanuoti 2 VP, o seniūnijų yra - 11.
<i>Partnerystės principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Taip, pasirinktinai
Pasirinkimo pagrindimas	Pareiškėjai turės galimybę pasirinkti ar projektą įgyvendinti su partneriais ir ne, numatyti papildomi atrankos balai
<i>Inovacijų principas:</i>	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Netaikoma
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
<i>Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:</i>	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
<i>Jaunimas:</i>	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma

E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
<i>SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:</i>	
R.3	Ne
R.37	Ne
R.39	Ne
R.41	Taip
R.42	Taip
<i>VPS rodiklių taikymas priemonei:</i>	
RASE-P.1	Ne
RASE-P.2	Ne
RASE-P.3	Ne
RASE-P.4	Ne
RASE-P.5	Ne
RASE-P.6	Ne
RASE-P.7	Ne
RASE-P.8	Ne
RASE-P.9	Ne
RASE-P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne

Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Ne
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Taip
	7 priemonė
Priemonės pavadinimas	NVO iniciatyvų skatinimas, kultūros tradicijų, amatų saugojimas ir sklaida
Priemonės rūšis	Veiklos projektai
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	1
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	1
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne

Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	<p>Priemonės tikslas – skatinti vietos gyventojų užimtumą, išsaugoti ir puoselėti krašto kultūrą, tradicijas, didinti socialinį, kultūrinį ir visuomeninį rajono gyventojų potencialą.</p> <p>Priemonė siejasi su BŽŪP tikslu SO8, kadangi bus skatinamas užimtumas, prisidedama prie socialinės įtraukties ir vietos plėtros kaimo vietovėse. Šia priemone siekiama sudaryti palankesnes sąlygas vietos gyventojams naudotis įvairiomis paslaugomis (R.41) ir skatinti socialinę įtrauktį (R.42) rajone. Atliktos apklausos metu 46,6 proc. respondentų nurodė, kad labai svarbu remti bendruomeniškumą skatinančias iniciatyvas, prisidėti prie sbeikatinimo priemonių aktyvinimo krypties (35 proc.), todėl VVG teritorija turi potencialo šiai priemonei įgyvendinti.</p>
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Ši priemonė prisideda prie VPS poreikio – skatinti NVO verslumo iniciatyvas ir kitas veiklas, kurios didintų gyventojų užimtumą, stiprintų materialinę bazę, skatintų socialinę įtraukti – tenkinimo, kadangi kuriant organizuojant įvairias kultūrinės, sportinės ir kitas veiklas, būtų prisidedam prie rajono gyventojų užimtumo, padidintas teikiamų paslaugų spektras, kuriamas teikiamas pokytis rajono kultūriniam, socialiam ir visuomeniniam gyvenimui.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma

B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Remiami projektai, kurie skirti tradicinių VVG teritorijos švenčių organizavimui, kultūros ir meno, sporto kolektyvų veiklos skatinimui, vietos krašto amatų veiklos skatinimui, kultūrinės materialinės bazės stiprinimas ir kt.
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Juridiniai asmenys - NVO, VŠĮ
Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	VVG teritorijos gyventojai
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	1. Pareiškėjas registruotas ir veiklą vykdo VVG teritorijoje; 2. Naudos gavėjai – VVG teritorijos gyventojai
Projektų atrankos principai	1. Didesnis potencialių naudos gavėjų skaičius 2. Projektas įgyvendinamas partnerystėje su kitomis organizacijomis 3. Projekto rezultatai skirti ne tik 1 teritorijos, kurioje įgyvendinamas projektas, gyventojų poreikiams tenkinti
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	7
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	10000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	iki 90 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	200 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	20
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Pagal maksimalią paramos sumą.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Taip
Pasirinkimo pagrindimas	Suplanuota 20 VP, o seniūnijų yra - 11.
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Taip, pasirinktinai

Pasirinkimo pagrindimas	Pareiškėjai turės galimybę pasirinkti ar projektą įgyvendinti su partneriais ir ne, numatyti papildomi atrankos balai
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Netaikoma
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Ne
R.37	Ne
R.39	Ne
R.41	Taip
R.42	Taip
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
RASE-P.1	Ne
RASE-P.2	Ne
RASE-P.3	Ne
RASE-P.4	Ne
RASE-P.5	Ne
RASE-P.6	Ne

RASE-P.7	Ne
RASE-P.8	Ne
RASE-P.9	Ne
RASE-P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Ne
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip

Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Taip
	8 priemonė
Priemonės pavadinimas	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas
Priemonės rūšis	Mokymų projektai
VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	1
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	1
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	SO8. Skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	

Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	Priemonės tikslas – lavinti potencialių vietos projektų pareiškėjų ir projektų vykdytojų įgūdžius, ugdyti kompetencijas. Priemonė siejasi su BŽŪP tikslu SO8, kadangi bus skatinamas užimtumas, prisidedama prie socialinės įtraukties ir vietos plėtros kaimo vietovėse. Šia priemone siekiama sudaryti palankesnes sąlygas vietos gyventojams naudotis įvairiomis paslaugomis (R.41) ir suteikti žinių apie jų teikimo galimybes, pasisemiant gerosios patirties, bei skatinti socialinę įtrauktį (R.42) rajone, sudarant sąlygas ugdyti kompetencijas mažiau galimybių turintiems. VVG teritorija turi potencialo šiai priemonei įgyvendinti, nes apklausos metu vietos gyventojai nurodė, kad svarbu remti projektus, kurie prisideda prie mokymosi visą gyvenimą priemonių skatinimo, bendruomeniškumą skatinančių iniciatyvų ir savanorystę skatinančių veiklų.
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	Ši priemonė prisideda prie VPS poreikio – skatinti NVO verslumo iniciatyvas ir kitas veiklas, kurios didintų gyventojų užimtumą, stiprintų materialinę bazę, skatintų socialinę įtraukti – tenkinimo, kadangi organizuojant mokymus ir gerosios patirties išvykas, būtų prisidedam prie rajono gyventojų užimtumo, įgyta žinių, kaip padidinti teikiamų paslaugų spektrą, kuriamas teikiamas pokyti rajono kultūriniame, socialiniame ir visuomeniniame gyvenime.
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	Netaikoma
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	Remiama: mokymų (verslumo, inovacijų taikymo, lyderystės, kooperacijos, paslaugų teikimo ir t.t.) organizavimas; gerosios patirties veiklų, kuriomis siekiama susipažinti su kitų rajonų gerąją patirtimi, organizavimas
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	Juridiniai asmenys - NVO, VŠĮ

Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	VVG teritorijos vietos gyventojai - potencialūs vietos projektų pareiškėjai ir vykdytojai
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	1. Pareiškėjas registruotas ir veiklą vykdo VVG teritorijoje; 2. Naudos gavėjai – VVG teritorijos gyventojai
Projektų atrankos principai	1. Didesnis projekto dalyvių, t.y. dalyvavusių mokymuose asmenų skaičius; 2. Didesnis projekto įgyvendinimo metu suorganizuotų mokymo renginių skirtinga tematika skaičius
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	6
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	15900
Paramos lyginamoji dalis, proc.	iki 90 proc.
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	95 400,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	6
Paaiškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	Pagal maksimalią paramos sumą.
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Nėra galimybės to padaryti, nes suplanuoti 6 VP, o seniūnijų yra - 11.
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Netaikoma
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	Netaikoma
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0

Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	Netaikoma
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Ne
R.37	Ne
R.39	Ne
R.41	Taip
R.42	Taip
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
RASE-P.1	Ne
RASE-P.2	Ne
RASE-P.3	Ne
RASE-P.4	Ne
RASE-P.5	Ne
RASE-P.6	Ne
RASE-P.7	Ne
RASE-P.8	Ne
RASE-P.9	Ne
RASE-P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne

Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne
Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Ne
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Taip
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Taip
	9 priemonė
Priemonės pavadinimas	Teritorinio VVG bendradarbiavimo skatinimas
Priemonės rūšis	Teritorinis VVG bendradarbiavimas

VVG teritorijos poreikių, kuriuos tenkina priemonė, skaičius	1
BŽŪP tikslų, kuriuos įgyvendina priemonė, skaičius	1
Pagrindinis BŽŪP tikslas, kurį įgyvendina VPS priemonė	Pasirinkite
Ar priemonė prisideda prie 4 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 5 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 6 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
Ar priemonė prisideda prie 9 konkretaus BŽŪP tikslo? (tikslas nurodytas 5 lape)	Ne
A dalis. Priemonės intervencijos logika:	
Priemonės tikslas, ryšys su pagrindiniu BŽŪP tikslu ir VVG teritorijos poreikiais (problemomis ir (arba) potencialu), ryšys su VPS tema (jei taikoma)	0
Pokytis, kurio siekiama VPS priemone	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo d įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo e įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo f įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
Kaip priemonė prisidės prie horizontalaus tikslo i įgyvendinimo? (pildoma, jei taikoma)	0
B dalis. Pareiškėjų ir projektų tinkamumo sąlygos, projektų atrankos principai:	
Pagal priemonę remiamos veiklos	0
Tinkami pareiškėjai ir partneriai (jei taikomas reikalavimas projektus įgyvendinti su partneriais)	0

Priemonės tikslinė grupė (pildoma, jei nesutampa su tinkamais pareiškėjais ir (arba) partneriais)	0
Tinkamumo sąlygos pareiškėjams ir projektams	0
Projektų atrankos principai	0
Planuojamų kvietimų teikti paraiškas skaičius	0
C dalis. Paramos dydžiai:	
Didžiausia paramos suma vietos projektui, Eur	20000
Paramos lyginamoji dalis, proc.	0
Planuojama paramos suma priemonei, Eur	20 000,00
Planuojama paremti projektų (rodiklis L700)	1
Paaikškinimas, kaip nustatyta rodiklio L700 reikšmė	0
D dalis. Priemonės indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimą:	
Subregioninės vietovės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai apimtų visas VVG teritorijos seniūnijas?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	0
Partnerystės principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų vykdomi su partneriais?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	0
Inovacijų principas:	
Ar siekiama, kad pagal priemonę finansuojami projektai būtų skirti inovacijoms vietos lygiu diegti?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas	0
Planuojama paremti projektų, skirtų inovacijoms vietos lygiu diegti (rodiklis L710)	0
Lyčių lygybė ir nediskriminavimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti lyčių lygybei ir nediskriminavimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	0

Jaunimas:	
Ar pagal priemonę finansuojami projektai, skirti jaunimui?	Ne
Pasirinkimo pagrindimas (jei taip, kaip bus užtikrinta)	0
E dalis. Priemonės rezultato rodikliai:	
SP rezultato rodiklių taikymas priemonei:	
R.3	Ne
R.37	Ne
R.39	Ne
R.41	Ne
R.42	Ne
VPS rodiklių taikymas priemonei:	
RASE-P.1	Ne
RASE-P.2	Ne
RASE-P.3	Ne
RASE-P.4	Ne
RASE-P.5	Ne
RASE-P.6	Ne
RASE-P.7	Ne
RASE-P.8	Ne
RASE-P.9	Ne
RASE-P.10	Ne
F dalis. Pagal priemonę remiamų projektų pobūdis:	
Remiami pelno projektai	Ne
Remiami projektai, susiję su žinių perdavimu, įskaitant konsultacijas, mokymą ir keitimąsi žiniomis apie tvarią, ekonominę, socialinę, aplinką ir klimatą tausojančią veiklą (aktualu rodikliui L801)	Ne

Remiami projektai, susiję su gamintojų organizacijomis, vietinėmis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir kokybės schemomis, įskaitant paramą investicijoms, rinkodaros veiklą ir kt. (aktualu rodikliui L802)	Ne
Remiami projektai, susiję su atsinaujinančios energijos gamybos pajėgumais, įskaitant biologinę (aktualu rodikliui L803)	Ne
Remiami projektai, prisidedantys prie aplinkos tvarumo, klimato kaitos švelninimo bei prisitaikymo prie jos tikslų įgyvendinimo kaimo vietovėse (aktualu rodikliui L804)	Ne
Remiami projektai, kurie kuria darbo vietas (aktualu rodikliui L805)	Ne
Remiami kaimo verslų, įskaitant bioekonomiką, projektai (aktualu rodikliui L806)	Ne
Remiami projektai, susiję su sumanių kaimų strategijomis (aktualu rodikliui L807)	Ne
Remiami projektai, gerinantys paslaugų prieinamumą ir infrastruktūrą (aktualu rodikliui L808)	Ne
Remiami socialinės įtraukties projektai (aktualu rodikliui L809)	Ne

10.5. VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)

VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS) aprašyta **5 priede**.

10.6. VPS priemonių rezultato rodikliai

VPS priemonių rezultato rodikliai, jų reikšmių pagrindimas ir planuojamų sukurti darbo vietų paskirstymas pagal amžių ir lytį pateikti **4 priede**.

11. Preliminarus VPS įgyvendinimo planas

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Planuojama paramos suma priemonei, Eur	Planuojamas kvietimų skaičius	Kvietimų suma, Eur	2024 m.				2025 m.			
					I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.
1 priemonė	Ekonominės rajono plėtros skatinimas, kuriant naujus verslus rajone	200 000,00	4	200 000,00		50 000,00			50 000,00			
2 priemonė	Ekonominės rajono plėtros skatinimas, plėtojant esamus rajono verslus	250 000,00	4	250 000,00		62 500,00			62 500,00			
3 priemonė	Skaitmeninimo skaitinimas žemės ūkio sektoriuje	80 000,00	1	80 000,00				80 000,00				
4 priemonė	NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra	50 058,40	1	50 058,40						50 058,40		
5 priemonė	Bendruomeninių verslumo iniciatyvų kūrimas ir plėtra	300 000,00	4	300 000,00			50 000,00				100 000,00	
6 priemonė	Viešųjų paslaugų ir infrastruktūros prieinamumas vietos bendruomenei didinimas	100 000,00	2	100 000,00	50 000,00				50 000,00			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Planuojama paramos suma priemonei, Eur	Planuojamas kvietimų skaičius	Kvietimų suma, Eur	2024 m.				2025 m.			
					I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.
7 priemonė	NVO iniciatyvų skatinimas, kultūros tradicijų, amatų saugojimas ir sklaida	200 000,00	7	200 000,00	20 000,00			30 000,00		20 000,00		30 000,00
8 priemonė	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas	95 400,00	6	95 400,00	15 900,00		15 900,00		15 900,00		15 900,00	
9 priemonė	Teritorinio VVG bendradarbiavimo skatinimas	20 000,00	0	0,00								
	Iš viso	1 295 458,40	29	1 275 458,40	85 900,00	112 500,00	65 900,00	110 000,00	178 400,00	70 058,40	115 900,00	30 000,00

Pastaba:

Faktinis kvietimų skaičius konkrečiais metais gali nesutapti su lentelėje nurodytu. Konkrečių metų kvietimai suplanuojami rengiant metinį kvietimų grafiką, kuris skelbiamas VVG svetainėje.

14	15	16	17	18	19	20	21
2026 m.				2027 m.			
I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.

		50 000,00		50 000,00			
		62 500,00		62 500,00			
	100 000,00			50 000,00			
	30 000,00		20 000,00		50 000,00		
		15 900,00		15 900,00			
0,00	130 000,00	128 400,00	20 000,00	178 400,00	50 000,00	0,00	0,00

12.VPS finansinis planas

12.1. VPS išlaidos pagal išlaidų kategorijas ir priemonių rūšis

1	2	3	4	5	6	7
Išlaidų kategorija	Priemonės kodas (bendras)	Priemonės rūšis	VPS priemonių skaičius	Planuojama paramos suma, Eur	Išlaidų dalis, nuo atitinkamos kategorijos išlaidų, proc.	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-01	Ne žemės ūkio verslo pradžia	1	200 000,00	15,7	100
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-02	Ne žemės ūkio verslo plėtra	1	250 000,00	19,6	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-03	Ne žemės ūkio verslo kūrimas ir plėtra	0	0,00	0,0	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-04	Ūkio subjektų (fizinių ir (arba) juridinių asmenų) bendradarbiavimas	0	0,00	0,0	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-05	Žemės ūkio verslas	1	80 000,00	6,3	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-06	Socialinis verslas	1	50 058,40	3,9	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-07	Bendruomeninis verslas	1	300 000,00	23,5	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-08	Viešųjų paslaugų prieinamumo didinimas (ne pelno)	1	100 000,00	7,8	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-09	Veiklos projektai	1	200 000,00	15,7	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	LEADER-20VVG-10	Mokymų projektai	1	95 400,00	7,5	
VPS administravimo išlaidos	LEADER-20VVG-11	Teritorinis VVG bendradarbiavimas	1	20 000,00	6,3	100
VPS administravimo išlaidos	LEADER-20VVG-12	Tarptautinis VVG bendradarbiavimas	0	0,00	0,0	
VPS administravimo išlaidos	-	VVG veiklos išlaidos	0	298 864,60	93,7	
VPS administravimo išlaidos	-	VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo išlaidos	0		0,0	
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos, iš viso				1 275 458,40	80,0	100
VPS administravimo išlaidos, iš viso				318 864,60	20,0	
Iš viso				1 594 323,00	100	100

12.2. Metinis VPS išlaidų planas

1	2	3	4	5	6	7	8
Išlaidų kategorija	Planuojama išlaidų suma, iš viso, Eur	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
Planuojama metinė išlaidų suma, Eur							
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	1 275 458,40	264 300,00	474 358,40	288 400,00	248 400,00	0,00	0,00
VPS administravimo išlaidos (be VVG bendradarbiavimo projektų išlaidų)	298 864,60	61 924,75	111 147,74	67 573,29	58 218,82	0,00	0,00
VVG bendradarbiavimo projektų išlaidos	20 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Iš viso	1 594 323,00	326 224,75	585 506,14	355 973,29	306 618,82	0,00	0,00
Planuojama metinė išlaidų dalis, proc.							
Vietos projektų įgyvendinimo išlaidos	100,00	20,72	37,19	22,61	19,48	0,00	0,00
VPS administravimo išlaidos (be VVG bendradarbiavimo projektų išlaidų)	100,00	20,72	37,19	22,61	19,48		
VVG bendradarbiavimo projektų išlaidos	0,00						
Iš viso	98,75	20,46	36,72	22,33	19,23	0,00	0,00

13. ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimas

VPS priemonių indėlis į ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimą aprašytas VPS priemonių aprašymo D dalyje (VPS 9 dalis). Duomenys apie VPS priemonių, prisidedančių prie konkrečių horizontaliųjų principų, skaičių apibendrinti lentelėje.

13.1. Subregioninės vietovės principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Integruotas vietovės augimas užtikrina įvairiapusę ekonomikos plėtrą, stiprina socialinę ir teritorinę sanglaudą. Integruotos teritorinės investicijos – tai investicijos pagal daugiau nei vieną prioritetinę kryptį vienoje ar keliose veiksmų programose. Jos tikslas yra užtikrinti tolygią ir subalansuotą visų rajono kaimiškųjų seniūnijų raidą. VVG teritorija apima didžiąją savivaldybės teritorijos dalį, todėl ji nuosekliai įsijungia į integruotos plėtros įgyvendinimo procesą.

Siekiant atskleisti rajono kraštovaizdžio, gamtos ir kultūros paveldo bei turizmo sektoriaus, taip pat rajono kaimiškųjų teritorijų socialinės, ekonominės, kultūrinės bei švietimo padėties ypatumus rajono seniūnijų buvo paprašyta pateikti informaciją apie rajono išskirtinius bruožus, identitetą, saugomas teritorijas, kultūros paveldo objektus bei socialinę, ekonominę, kultūros ir švietimo situaciją, tai padėjo rengiant VPS geriau atlikti VVG teritorijos situacijos ir poreikių analizę, nes dažnu atveju duomenis iš seniūnijų yra tikslesni, nei randami oficialios statistikos portaluose.

Rajono gyventojai dažnai pasigenda vietos veikėjų tarpusavio dialogo ir sistemingo nuoseklaus planavimo. Dėl to rengiant VPS buvo laikomasi integruoto požiūrio principo ir mokymų, susitikimų su gyventojais metu buvo siekiama įtraukti pagrindinius veikėjus iš skirtingų sektorių į kaimo vietovių situacijos analizavimą, poreikių indentifikavimą ir plėtros galimybių suvokimą. Taip buvo siekiama daugiau dėmesio skirti tiems dalykams, kurių VVG teritorijos gyventojai iš tiesų nori ir gali pakeisti vietos lygmeniu.

Rengiant VPS buvo derinami visų sektorių poreikiai ir interesai, todėl strategijoje numatytas platus įgyvendinamų priemonių ratas, t. y. įtraukti įvairių sektorių poreikius tenkinančios priemonės, kurios padės spręsti rajono problemas, bei išnaudoti turimą potencialią.

VVG teritorijos vietos bendruomenės yra susitelkusios ir pasiruošusios įgyvendinti įvairius vietos projektus, naujame periode, taip spręsdamos vietos problemas ir išpildydamos išsikeltus vietos gyventojų lūkesčius.

Šia vietos plėtros strategija siekiama, kad planuojami vietos prisidėtų prie atskirų socialinio, ekonominio ir aplinkosauginio sektorių identifikuotų problemų sprendimo, projektų veiklos papildytų viena kita, o sukurta infrastruktūra ir paslaugos leistų plėsti ir vykdyti veiklas, kurios padės spręsti tam tikros vietovės socialines ir ekonomines problemas.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

VVG vykdoma ir planuojama vykdyti veikla šiuo požiūriu yra siekis sustiprinti teritorijos konkurencingumą, užtikrinti vietos aplinkosauginę, ekonominę, socialinę tvarią plėtrą. Parengta VPS yra integruota ir siekia integruotos kaimo plėtros, joje numatyti projektai nėra izoliuoti, o turi sąlyčio su kaimo vietovėmis, kurios siekia integruotai eiti pirmyn. Dalis strategijos paramos lėšų dalis yra skirta smulkiems, vidutiniams ir socialiniams verslams kaime vystyti, bendruomenių verslumo iniciatyvoms skatinti. Naujuoju finansinės paramos laikotarpiu yra svarbus pridėtinės vertės kūrimas – smulkaus ir vidutinio verslo kaime skatinimas, darbo vietų kūrimas, socialiniai verslai, kurie prisidėtų prie ekonominių, socialinių, aplinkosauginių bei kitų problemų sprendimo, didintų socialinę įtrauktį. Įgyvendinant VPS bus siekiama, kad VVG, Raseinių rajono savivaldybės, seniūnijų, NVO ir verslo planai projektų įgyvendinimo srityje būtų koordinuojami, nuolat bus tariamasi, kaip įgyvendinant projektus pasiekti kuo geresnių rezultatų. Palaikant ryšius tarp skirtingų institucijų, planuojama, kad sprendimų priėmimai būtų vieši bei žinomi kaimo gyventojams, kad vietovėse nesidubliuoti vykdomi projektai, o vienas kitą papildytų.

13.2. „Iš apačios į viršų“ principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Rengiant vietos plėtros strategiją buvo atliekamos VVG teritorijos socialinės, ekonominės bei aplinkos situacijos ir stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (SSGG) analizės, nustatyti teritorijos gyventojų poreikiai ir prioritetai, taip pat parinktos priemonės, bei suplanuoti įgyvendinimo etapai ir finansiniai ištekliai. Šiam tikslui pasiekti buvo naudojami įvairūs darbo metodai, kurie detaliam aprašyti šios vietos plėtros strategijos 1.4. dalyje.

Buvo organizuojami įvairūs renginiai, susitikimai, siekiama įtraukti visas rajono seniūnijas ir jų gyventojus, verslo bei NVO atstovus, kad būtų gauti patikimi, įvairiapusiški ir pačių bendruomenių ir verslo išgryninti poreikiai bei idėjos. Renginių, susitikimų metu taip pat buvo informuojama apie naujojo strateginio laikotarpio kryptis ir prioritetus Europos Sąjungos, Nacionaliniu ir vietos lygmenimis. Vietos gyventojai buvo kviečiami aktyviai išsakyti savo lūkesčius, identifikuoti viso rajono ir atstovaujamos teritorijos poreikius bei atlikti savo krašto SSGG. Renginiuose dalyvavo ir vietos valdžios atstovai: seniūnai, seniūnaičiai, savivaldybės administracijos darbuotojai, kadangi svarbu išgirsti ir jų nuomonę, taip pat, kad jie išgirstų ir žmonių poreikius, nes ne visus juos įmanoma patenkinti VPS lėšomis. Informacija apie rengiamą VPS buvo skelbiama interneto svetainėse www.raseiniuvvg.lt, www.raseiniai.lt, seniūnijų ir kaimo bendruomenių, kaime veikiančių įstaigų skelbimų lentose, buvo siunčiama elektroniniu paštu seniūnijoms, mokykloms, kaime veikiančioms NVO ir kt.

Siekiant į vietos plėtros strategijos rengimą įtraukti kuo daugiau rajono gyventojų, buvo parengta situacijos ir poreikių analizės anketą. Atliekant gyventojų anketinę apklausą buvo siekiama išsiaiškinti rajono gyventojų poreikius ir opiausias problemas, rajono socialinę-ekonominę situaciją. Šiomis dienomis beveik visuose namuose yra kompiuteris ir interneto ryšys arba bent jau išmanus telefonas, todėl anketa buvo sukurta internetinėje platformoje www.apklausa.lt, kad būtų sudaryta galimybė ją užpildyti kuo daugiau rajono žmonių. Susistemintus ir apibendrintus renginiuose surinktą informaciją ir gautų anketų duomenis buvo identifikuotos pagrindinės rajono problemos ir poreikiai, kurie buvo pristatyti VVG valdybos narių susirinkime.

Tolimesni VPS rengimo darbai vyko valdybos lygmenyje, kadangi VVG valdyba – tai žmonių atstovai išrinkti visuotiniame susirinkime ir atstovauja visų trijų sektorių interesus, su jais buvo derinami teritorijai aktualūs BŽŪP tikslai ir ES bendrieji rezultato rodikliai, bei suplanuotos priemonės ir finansiniai ištekliai VPS įgyvendinti, kurie atliepia rajono gyventojų poreikius.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

VPS įgyvendinimas kiekvienai kaimo vietai yra svarbus procesas, siekiant maksimalios VPS įgyvendinimo naudos, į visą įgyvendinimo eigą bus įtraukiamos bendruomeninės organizacijos, kitos NVO, taip pat kiti pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovai. Rengiant kvietimų teikti vietos projektus dokumentaciją, bus atsižvelgiama į vietos projektų paraiškų rinkimo, atrankos ir tvirtinimo taisyklių reikalavimus. Rengiant VPS vietos projektų įgyvendinimo tvarkos aprašą ir su juo susijusias dokumentų formas, informacija su šių dokumentų projektais bus derinama ir svarstoma valdybos posėdžiuose. Informacija apie kvietimus teikti vietos projektų paraiškas bus paskelbta viešai interneto svetainėje www.raseiniuvvg.lt, bus išsiųsta elektroniniu paštu visiems VVG nariams, seniūnijoms, kitiems potencialiems pareiškėjams.

Vykdamas VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo veiklas, bus užtikrinamas VVG veiklos viešumas, formuojamas teigiamas VVG įvaizdis, palaikoma komunikacija su VVG teritorijos bendruomeninėmis organizacijomis, kitomis NVO, taip pat kitais pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovais, žiniasklaida. Aktyvinant VVG teritorijos gyventojus, skatinant juos aktyviai dalyvauti įgyvendinant vietos plėtros strategiją, teikiant vietos projektus, visose seniūnijose, kaimo bendruomenių namuose bus organizuojami įvairaus pobūdžio renginiai, kuriuose galės dalyvauti visi gyventojai.

VVG valdymo organas sprendimus dėl projektų atrankos priims posėdžiuose. VVG užtikrins, kad priimant sprendimus dėl vietos projektų, nebus teikiamos nepagrįstos privilegijos tam

tikrai interesų grupei. Atrankos procedūros bus skaidrios, nešališkos ir atliktos laikantis viešumo principų, kartu atsižvelgiant konfidencialumo reikalavimus, sprendimai dėl vietos projektų atrankos bus nuoseklūs, argumentuoti, pagrįsti vietos projektų paraiškų vertinimo ataskaitose išdėstytais vertinimo išvadomis.

Pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus ir vykdant stebėseną nuolat bus skelbiama VVG internetiniame puslapyje www.raseiniuvvg.lt. Stebėsenos vykdymui bus sudaryta darbo grupė, į kurios sudėtį įeis ne tik VVG valdybos nariai, bet ir bendruomeninių organizacijų, kitų NVO, taip pat kiti pilietinės visuomenės atstovai.

13.3. Partnerystės principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Raseinių VVG veikia partnerystės, grindžiamos trijų sektorių – pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios, principu, todėl ji atitinka visus partnerystės principo ypatumus. VVG užtikrina lanksčia, atvira ir nediskriminuojančią naujų narių priėmimo tvarką – atvira naujiems nariams.

Raseinių VVG šiuo metu priklauso 72 nariai, kurie atstovauja tris skirtingus sektorius. 7 priklauso verslo sektoriui, 1 – vietos valdžios ir 64 – pilietinės visuomenės. VVG nariai atstovauja visų 11 rajono seniūnijų interesus. Raseinių VVG valdybą sudaro 11 narių, iš jų: 3 nariai atstovauja verslo (27,27 proc.), 3 nariai – vietos valdžios (27,27 proc.) ir 5 nariai – pilietinės visuomenės interesus (45,46 proc.). VVG valdyboje taip pat išlaikyta lyčių proporcija: 5 vyrai (45,46 proc.) ir 6 – moterys (54,54 proc.). VVG valdyba renkama visuotiniame narių susirinkime pagal skaidrią ir demokratinę rinkimų procedūrą, nepažeidžiant partnerystės principo.

Rengiant VPS VVG siekė nuolatinio bendradarbiavimo su pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios sektoriais. Glaudūs bendradarbiavimo ryšiai nuolat palaikomi su Raseinių rajono savivaldybe, meru, Savivaldybės tarybos Kaimo reikalų, ekologijos ir teritorijų planavimo komiteto nariais, administracijos direktoriumi, savivaldybės specialistais, seniūnais, vietos žiniasklaida, verslininkais, ūkininkais, kaimo bendruomenėmis bei kitomis organizacijomis, įstaigomis.

Didelė dalis VVG VPS rengimo veiksmų buvo pristatyta ir aptarta su Raseinių rajono kaimų bendruomenių sąjunga. Šios asociacijos nariais yra 57 Raseinių rajono kaimo bendruomenės. VVG pirmininkas arba atstovai visada dalyvauja Raseinių rajono kaimų bendruomenių sąjungos visuotiniuose susirinkimuose, tarybos posėdžiuose.

Siekiant užtikrinti partnerystės principo laikymąsi, rengiant VPS, aprašant jos priemones, bei sudarant finansinį planą reguliariai buvo organizuojami susitikimai su VVG valdyba, informacija apie VPS rengimą ir parengta VPS buvo pristatyta ir visuotiniame susirinkime.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Įgyvendindama VPS VVG stiprins bendradarbiavimą tarp pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios. VVG laikysis partnerystės principo, įstatuose nustatyta tvarka sudarant VVG valdybą iš ne mažiau kaip 11 asmenų ir jungiant pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovus, abiejų lyčių santykiu 40:60 tarp moterų ir vyrų.

Tam, kad būtų pasiekti geri VPS rezultatai, bus vykdoma VVG teritorijos aktyvinimo programa. Bus kviečiami vietos valdžios atstovai, verslininkai, kaimo bendruomenių atstovai, seniūnijų atstovai, jaunimas ir kitų organizacijų nariai į informacinius renginius, kuriuose bus pristatoma VPS. VVG organizuos konsultacinius renginius, kuriuose taip pat bus įtrauktos rajono kaimo bendruomenės ir kitos organizacijos, ypač dirbančios su jaunimu. Konsultacijas bendraisiais vietos projektų rengimo klausimais nemokamai teiks VVG darbuotojai.

VPS įgyvendinimo metu, siekiant stiprinti partnerystę tarp pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios, VVG organizuos išvykas ne tik į Lietuvos rajonų VVG, bet ir užsienio valstybių VVG. Bus siekiama užmegzti naujų ryšių ir pasikeisti bendradarbiavimo patirtimi su esamomis VVG.

Visa informacija, susijusi su VPS įgyvendinimu, bus skelbiama internetiniame puslapyje www.raseiniuvvg.lt, rajoninėje spaudoje, siunčiame elektroniniu paštu, skelbiama Facebook profilyje bei organizuojamuose įvairiuose susirinkimuose, renginiuose. VVG ir toliau bendradarbiaus su

Raseinių rajono kaimų bendruomenių sąjunga, kartu organizuos įvairius renginius, susirinkimus, diskusijas.

13.4. Bendradarbiavimo principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

VVG nuo pat įsikūrimo pradžios yra atvira organizacija, siekianti visapusiško bendradarbiavimo, keitimosi patirtimi, žiniomis ir naujomis idėjomis.

VVG nuo 2008 m. vasario 22 d. yra VVG tinklo narė, nuo 2009 m. kovo 19 d. VVG yra priimta į Lietuvos kaimo tinklo narius ir priklauso 6 LEADER ir bendruomeniškumo skatinimo komitetui. Nuolat dalyvauja jų organizuojamuose renginiuose, posėdžiuose, susirinkimuose, konferencijose ir kt.

Nuo 2011 m. gegužės 6 d. į neformalią grupę susibūrė Šiaulių apskrities (Radviliškio, Šiaulių, Pakruojo, Joniškio, Akmenės, Kelmės) ir Raseinių rajono vietos veiklos grupės, kurios pastoviai rengia įvairaus pobūdžio susitikimus 1 kartą į ketvirtį vis kitame rajone.

Būdama kitų organizacijų nare ir aktyviai dalyvaudama jų veikloje, Raseinių VVG jaučiasi stipresnė, nuolat dalyvauja idėjų, informacijos, žinių, patirties sklaidoje. VVG siekia nuolat užmegzti naujus ryšius, susipažinti su gerąja LEADER įgyvendinimo patirtimi.

2014-2020 m. laikotarpyje VVG dalyvavo įgyvendinant 3 teritorinio bendradarbiavimo projektus:

Projektas „Šildanti šviesa“, kartu su Kaišiadorių rajono VVG. Raseinių VVG – projekto koordinatorius.

Projektas „Tobulėjanti bendruomenė“, kartu su Kaišiadorių, Kelmės ir Akmenės VVG. Raseinių VVG – projekto koordinatorė.

Projektas „Tobulėjanti bendruomenė“, kartu su Kaišiadorių, Kėdainių, Alytaus, Prienų, Kauno, Jonavos, Širvintų ir Elektrėnų VVG. Raseinių VVG – partneris.

Raseinių VVG taip pat mezgė bendradarbiavimo ryšius su užsienio šalių organizacijomis, dalyvaudama šiuose renginiuose:

2022-03-19 Susitikimas Lenkijoje su Liubartovo miesto burmistru Krzysztofu Pasniku ir Kultūros, sporto ir socialinės komunikacijos departamento vedėju Arturu Kusmierzaku. Buvo aptarti vietos savivaldos, miesto tvarkymo, NVO veiklos, galimų projektų klausimai (VVG – dalyvis).

2023-03-01 Susitikimas Kekavoje (Latvijos respublika) su Kekavos sporto agentūros direktore Dace Cirule ir agentūros darbuotojais. Susipažinimas su įgyvendintu projektu „Sporto įrangos tiekimas Kėkavos krašto viešai prieinamos infrastruktūros kokybei gerinti“ (projekto Nr. 22-04-AL09-A019.2201-000001)“ pagal asociacijos „Partnerība Daugavkrasts“ LEADER vietos plėtros 2014-2020 metų strategiją (VVG – dalyvis).

2023-03-02 Susitikimas Raploje (Estijos respublika) su Raplos apskrities administracijos atstovais, Raplos Rotary klubo prezidentu Kalle Toomet ir atstovais. Susipažinimas su nevyriausybinė organizacijų veikla, rėmimu, buvo aptartos bendradarbiavimo galimybės. Lankymasis įmonėje „Tohi Distillery“ ir susipažinimas ES lėšomis įgyvendintu projektu, skirtu džino gamybos įrangos atnaujinimu (VVG – dalyvis).

Tarptautinių projektų VVG neturėjo.

Įgyvendindama šias bendradarbiavimo veiklas VVG siekė įgyti žinių, užmegzti glaudesnius ryšius su Lietuvos ir užsienio organizacijos, bei pasisemti gerosios patirties bei idėjų naujos 2023-2029 m. VPS įgyvendinimui.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

VPS įgyvendinimo metu VVG planuoja ir toliau dalyvauti VVG tinklo posėdžiuose, susirinkimuose, kitose organizuojamose veiklose, aktyviai išsakyti savo nuomonę VPS įgyvendinimo klausimais, teikti įvairius pasiūlymus organizacijos veiklos efektyvumui gerinti.

Bendradarbiaujant su kitomis Lietuvos VVG, VVG planuoja ir toliau dalyvauti Šiaulių bei Kauno apskrities vietos veiklos grupių susitikimuose, inicijuoti diskusijas 2023-2029 m. VPS įgyvendinimo aktualiais klausimais.

VVG yra atvira organizacija, todėl sieks bendradarbiauti ir su visomis Lietuvos vietos veiklos grupėmis, inicijuos bendrus projektus, patirties pasidalijimo, gyventojų aktyvinimo ir kitus ir sklaidos renginius. Įgyvendinant bendrus projektus, yra jaučiama konkreti nauda, stiprinamas vietos žmonių sutelkimas ir identitetas, socialinė sanglauda ir kaimiškųjų vietovių įvaizdžio gerinimas, skatinamas vietovių konkurencingumas. Bendri projektai duoda naudą gyventojų sąmoningumo stiprinimui, formuojasi ilgalaikiai ir platesni tarpusavio ryšiai.

Bendradarbiaujant su kitomis užsienio VVG, VVG planuoja tęsti bendradarbiavimą su Latvijos Respublikos Talsu partnerystės grupe, inicijuoti bendrus projektus. Taip pat planuojama užmegzti platesnius ryšius su užsienio šalių, kurios bendradarbiauja su Raseinių rajono savivaldybe, VVG grupėmis, t. y. su Kekavos rajonu Latvijoje bei Mlavos ir Liubartovo rajonais Lenkijos Respublikoje.

13.5. Inovacijų principas

Principo laikymasis rengiant VPS:

VPS buvo rengiama, naudojant novatoriškas bendradarbiavimo formas, sudarant prielaidas inovatyviems sprendimams. Siekiant informuoti bei pasidalinti informacija su kuo platesniu asmenų ratu, strategijos rengimo metu buvo naudojamos šiuolaikinės informacinės erdvės: Raseinių VVG internetinė svetainė (<http://www.raseiniuvvg.lt/>), Raseinių rajono savivaldybės internetinė svetainė (<http://www.raseiniai.lt/>), įvairūs socialiniai tinklai. Naudojant informacines priemones, vyko sklaida, buvo keičiamasi informacija, derinami poreikiai, aptariamose galimos įgyvendinti priemonės, diskutuota apie kaimo žmonių verslumo skatinimą, siūlyta naudojantis inovatyviais verslo sprendimais, ieškant naujų, modernių reklamos ir realizacijos šaltinių vietos produkcijai, kurie leistų padidinti kaime gaminamų produktų pridėtinę vertę.

Raseinių VVG valdymo struktūrą – inovatyvi, pagrįstą trijų sektorių partneryste: vietos valdžios, vietos verslo ir pilietinės visuomenės, VVG į vietos plėtros strategijos rengimą įtraukė įvairių socialinių grupių partnerius, kartu įgyvendindama principą „iš apačios į viršų“. Naujovėms kaimo vietovėse diegti gali prireikti perkelti ir pritaikyti kitur sukurtas inovacijas, modernizuoti tradicinių formų žinias arba rasti naujus ilgalaikių kaimo problemų sprendimus, kai tinkamo ar ilgalaikio tų problemų sprendimo nebuvo rasta kitokiomis strateginio poveikio priemonėmis.

Renginių metu gyventojai buvo supažindinami su inovatyvių projektų pavyzdžiais Lietuvoje ir užsienyje, pasiūlant labai įvairių inovatyvių verslo idėjų, kurios iki šiol nebuvo vystytos kaimiškose vietovėse. Įgyvendinant 2014-2020 m. VPS Raseiniuose buvo įgyvendinta 19 projektų (iš 70, t.y. apie 27 proc.), kurie diegė inovacijas savo veikloje. Pagrindė diegtos technologinio proceso, paslaugų inovacijos.

Nors inovacijų procesai yra sudėtingi, kartais jų bijoma, trūksta ryžto, tačiau tikimės, kad sistemingai vykdant mokymosi procesą, nuolat skleidžiant gerą inovacijų srities patirtį, skatinant naujus veikimo būdus, inovacijų principas bus įgyvendintas ir suteiks naujų užimtumo galimybių, naujų, geresnių ir kokybiškesnių paslaugų, pritaikytų prie kaimo gyventojų poreikio.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Siekiant paskatinti inovacijų kūrimą, diegimą ir sklaidą prieš skelbiant kvietimus teikti vietos projektų paraiškas bus organizuojami mokymai šia tema. Mokymu metu bus teikiama informacija apie inovacijų svarbą, diegimą, jų formas ir kt. Inovacijų diegimas – vis spartėjantis procesas ir gali ne tik suteikti konkurencinį pranašumą, bet ir pagerinti darbo sąlygas darbuotojams, padidinti jų darbo našumą ir efektyvumą, stiprinti organizacijos įvaizdį. Nauji produktai, paslaugos, procesai ir verslai reikalauja gebėjimo priimti ir taikyti naujas idėjas ir technologijas.

Taip pat apie inovatyvių vietos projektų įgyvendinimo eigą bei pasiektus rezultatus visuomenė bus nuolat informuojama Raseinių rajono savivaldybės ir VVG internetinėse svetainėse, organizuojamos gerosios patirties išvykos į įgyvendinamus projektus, kad reali geroji patirtis suteiktų daugiau drąsos ir motyvacijos jas diegti ir savo veikloje.

Tam tikrose VPS priemonėse yra numatyta, jog atrankos balai bus suteikiami tiems projektams, kurie įgyvendins inovacijas šalies ir (arba) teritorijos lygiu, taip siekiant paskatinti aktyvesnį inovacijų diegimą rajone.

13.6. Jaunimas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Raseinių rajone prie kai kurių kaimo bendruomenių veikia neformalios jaunimo grupės. VVG visiems savo nariams, atstovaujantiems pilietinį sektorių yra teikusi rekomendaciją į savo organizacijų valdymo organus įtraukti jaunus žmones. Dauguma organizacijų į tai atsižvelgė ir savo tarybose/valdybose turi bent po 1 jauną žmogų, kuris aktyviai dalyvauja savanoriškoje veikloje. Jaunimas nuo 14 m. iki 29 m. ir nuo 30 m. iki 40 m. yra viena svarbiausių VVG strategijos tikslinių grupių, todėl jaunimas buvo įtrauktas į visus strategijos rengimo etapus ir šio principo buvo laikomasi visą vietos plėtros strategijos rengimo laikotarpį.

Į Raseinių VVG valdymo organą – valdybą, kurią sudaro 11 asmenų, yra išrinkti 4 jaunimo žmonės, iš jų: 2 yra iki 29 metų amžiaus, 2 – iki 40 metų.

Atliekant VVG teritorijos socialinės, ekonominės, aplinkos ir kitų sričių situacijos analizę, visose seniūnijose buvo prašoma, kad jaunimas pateiktų savo siūlymus, kurie pasitarnautų, numatant strategijos prioritetus ir priemones.

Jauni žmonės taip pat buvo įtraukti į vykdytą vietos gyventojų anketinę apklausą. Iš 163 apklausoje dalyvavusių 17 priklauso amžiaus grupei nuo 18 iki 29 metų ir 27 – amžiaus grupei nuo 30 iki 45 metų. Iš viso jauni žmonės tarp apklaustųjų sudarė 33,1 proc. visų apklausoje dalyvavusių. Apklausa buvo atskiras klausimas skirtas išsiaiškinti kokios konkrečios priemonės pagerintų kaimo jaunimo situaciją. Didžioji dalis atsakiusių rinkosi atsakymą „Turi būti finansuojamos jaunimo verslo iniciatyvos“, o pagrindinė sritis kuriai turėtų būti skirta parama – naujų darbo vietų kūrimui. Atsižvelgiant į iškeltus poreikius formuojant VPS poreikius, priemones ir biudžetą didesnis dėmesys bus skiriamas jaunimo verslo iniciatyvos, tam tikslui vienas iš atrankos kriterijų numatytas naujų darbo vietų kūrimas jauniems asmenims ir paraišką teikiančio asmens amžius.

Jaunimas ir jauni žmonės problemas spręsti ir poreikius tenkinti turės galimybę ir vienodomis sąlygomis su kitais kaimo plėtros dalyviais dalyvaudamas kitose VPS suplanuotose priemonėse.

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Įgyvendinant VPS ir toliau bus išlaikoma esama valdybos sudėtis pagal amžių. Šis principas bus išlaikomas ir vykdant valdybos narių rotaciją – pasikeisti ne mažiau 1/3 narių, ne mažiau kaip po 1 narį iš kiekvienos interesų grupės. Bus siekiama, kad į valdybą būtų išrinkti bent 2 asmenys nuo 14 m. iki 29 m. ir bent 2 asmys nuo 30 m. iki 40 m.

Rengiant VPS vietos projektų įgyvendinimo tvarkos aprašą ir su juo susijusias dokumentų formas, informacija su šių dokumentų projektais bus derinama ir svarstoma valdybos posėdžiuose, kurioje 36,36 proc. atstovų yra jaunimas ir jauni žmonės. Informacija apie kvietimus teikti vietos projektų paraiškas bus paskelbta viešai interneto svetainėje www.raseiniuvvg.lt, bus išsiųsta elektroniniu paštu visiems VVG nariams, seniūnijoms, kitiems potencialiems pareiškėjams. Taip pat visa informacija bus talpinama ir socialinio tinklo „Facebook“ paskyroje, nes galbūt šis informacijos kanalas jauniems žmonėms yra labai prieinamas, nei rajoninė spauda ar interneto svetainė.

Vykdant vietos projektų atranką bus numatyti specialūs atrankos kriterijai, kurie suteiktų pirmumo balus jaunimui ir taip sudarytų galimybes skatinti jaunimo verslo iniciatyvas, kam buvo išreikštas poreikis iš vietos gyventojų.

Pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus, bus naudojamos įvairios jauniems asmenims ir jaunimui patrauklios sklaidos priemonės. Abiejų jaunimo amžiaus grupių asmenys bus nuolat kviečiami susipažinti su informacija VVG Facebook profilyje, jie bus kviečiami dalyvauti VPS rezultatų pristatymo renginiuose, esant poreikiui VVG galės atvykti į jų organizuojamus renginius pristatyti VPS ir jos įgyvendinimo eigos.

Vykdamas veiklas, susijusias su vietos gyventojų aktyvinimu, didelis dėmesys bus skiriamas jaunimui ir jauniems asmenims, planuojama organizuoti informacinius-konsultacinius renginius, teminius susitikimus. Atlikus jų apklausą, bus organizuojami ir įvairūs mokymai, jaunimui aktualiomis temomis.

Įgyvendinant vietos plėtros strategiją, bus vykdomas reguliarus stebėsenos procesas, bus kaupiami kiekybiniai strategijos įgyvendinimo duomenys apie strategijos įgyvendinimo išteklius, pasiektus rezultatus. Vykdomos stebėsenos tikslas – parodyti VPS įgyvendinimo pasiekimus, įvertinti įgyvendintų projektų poveikį ir veiksmingumą. VPS yra pateikti aiškūs ir sistemingi VPS lėšų panaudojimo rodikliai, tai leidžia sudaryti konkrečius VPS įgyvendinimo stebėsenos pagrindus.

13.7. Lyčių lygybė ir nediskriminavimas

Principo laikymasis rengiant VPS:

Aktyvi Raseinių VVG veikla, projektinės veiklos, įvairūs mokymai, gerosios patirties išvykos, bendradarbiavimas su kitų rajonų ir šalių VVG savo ruožtu suteikia integracijos galimybes ne tik moterų, bet ir jaunimo, neįgalųjų, pagyvenusio amžiaus žmonių tikslinėms grupėms, nes suteikia progą realizuoti save visuomeninėje veikloje, leidžia tobulinti ar įgyti socialinius, komunikacinius, organizacinius ir kt. įgūdžius visuomeninėje veikloje, o tai ne tik neprieštaruoja lygių galimybių principams, bet stiprina bei spartina jų užtikrinimą kaimo vietovėje.

Visuose VPS rengimo etapuose buvo siekiama surinkti visų Raseinių VVG teritorijoje gyvenančių žmonių poreikius, atsižvelgiant į moterų ir vyrų lyges galimybes ir nediskriminavimo skatinimą dėl tautinės kilmės, religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus, šeimyninės padėties, lytinės orientacijos. Tokiu būdu buvo prisidėta prie įvairių, dažnai labiausiai pažeidžiamų socialinių grupių lygių galimybių plėtros. VPS rengimo metu buvo įgyvendinami lyčių lygybės ir nediskriminavimo principai: priimant visus sprendimus dėl VPS pagrindinių poreikių, prioritetų, priemonių nustatyto neatsižvelgiama į sprendimuose dalyvaujančių asmenų lytį, rasę, religiją, amžių ir pan., tokiu būdu užtikrinant lygias galimybes asmenims dalyvauti ir pasireikšti sprendimų priėmimo procese. Į VVG organizuojamus mokymus, informacinius renginius, susitikimus, diskusijas buvo kviečiami visi asmenys, neatsižvelgiant į jų lytį ir kitus diskriminuoti galinčius veiksnius.

VVG planuodama priemonės atsižvelgė į VVG teritorijos situaciją ir numatė atrankos kriterijus, kurie suteikia pirmumą kai kurių grupių atstovams (moters, jaunimas, socialinę atskirtį patiriantys ir pan.).

Principo laikymasis įgyvendinant VPS:

Organizuojant vietos veiklos grupės valdymo organo darbą bus užtikrinamas lyčių lygybės principas bei valdymo organo narių nediskriminavimas dėl rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos per visą VPS įgyvendinimo laikotarpį bus laikomasi reikalavimo: abiejų lyčių santykis valdyboje 40:60. VVG valdyboje bus išlaikyta lyčių proporcija: 5 vyrai (45,46 proc.) ir 6 – moterys (54,54 proc.).

Kiekvienam valdybos nariui užtikrintos vienodos sąlygos gauti visą reikalingą informaciją valdybos nario funkcijoms atlikti, remiantis demokratijos principais, kiekvienas valdybos narys turės vienodas galimybes pareikšti savo nuomonę ir dalyvauti priimant sprendimus, jokių apribojimų dėl lyties, tautinės kilmės, religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus, šeimyninės padėties, lytinės orientacijos nebus taikoma.

VPS įgyvendinimo metu, kviečiant teikti vietos projektų paraiškas, visiems potencialiems pareiškėjams bus sudarytos vienodos dalyvavimo galybės tiek vyrams, tiek moterims, o taip pat bet kokios rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, amžiaus, negalios, seksualinės orientacijos atstovams. Tokiu būdu bus prisidedama prie įvairių, dažnai labiausiai pažeidžiamų socialinių grupių lygių galimybių plėtros. Dalyvaujantys kvietime privalės atitikti pareiškėjams keliamus tinkamumo reikalavimus, bet jokie apribojimai dėl tautinės kilmės, religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus (išskyrus jaunų žmonių pozityvąją diskriminaciją, kuri yra leidžiama įgyvendinant VPS), šeimyninės padėties, lytinės orientacijos nebus taikomi. Visiems bus užtikrinamas vienodas viešos informacijos prieinamumas, vienodos sąlygos konsultuotis paraiškos pildymo ir pateikimo

klausimais. Tvirtinant vietos projektus bus užtikrinamas pareiškėjų nediskriminavimas dėl lyties, rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos – atsižvelgta tik į kvietimo dokumentacijoje numatytų reikalavimų atitiktumą, jokie diskriminaciniai apribojimai nebus taikomi.

Pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus bus užtikrinamas nediskriminavimas dėl lyties, rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, visi suinteresuoti asmenys turės galimybę dalyvauti pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus bus užtikrintas viešos informacijos prieinamumas bei sudarytos vienodos galimybės dalyvauti viešiniame, informaciniuose ir kt. renginiuose, pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus.

Vykdamas VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiklas bus užtikrinamas nediskriminavimas dėl lyties, rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, visi suinteresuoti asmenys turės galimybę jose dalyvauti, vykdamas VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiklas bus užtikrinta galimybė vienodomis sąlygomis gauti visą su aktyvumo skatinimu susijusią informaciją apie renginius, mokymus ir juose dalyvauti, galimybė gauti konsultacijas, susijusias su vietos projektų rengimu ir administravimu netaikant jokių apribojimų. Neįgaliesiems, vyresnio amžiaus ir kitiems, skirtingas funkcinės galimybes turintiems žmonėms, bus užtikrinta galimybė, naudotis fizine infrastruktūra ir kitomis priemonėmis bei paslaugomis.

14. VPS viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiksmai

14.1. Informacija apie VPS viešinimą ir derinimą su visuomene VPS rengimo metu

VPS rengimo metu gautos pastabų ir veiksnių, kurių buvo imtasi reaguojant į pastabas, suvestinė pateikta **6 priede**.

14.2. VPS viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo strategija VPS įgyvendinimo metu

Įgyvendinant 2023-2029 m. vietos plėtros strategiją yra suplanuoti šie VPS viešinimo ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo reguliarūs vienkartiniai veiksmai:

Veiksmas	Aprašymas	Reguliarumas
Reguliarūs		
Aiškinamojo stendo įrengimas	VVG būstinėje bus įrengtas viešinimo taisyklių reikalavimus atitinkantis aiškinamasis stendas – 1 vnt.	Nuolat
Informacijos viešinimas interneto svetainėje www.raseiniuvvg.lt	Interneto svetainėje bus skelbiama su VPS įgyvendinimu susijusi informacija: kvietimai teikti vietos projektus ir su kvietimais susiję dokumentai, vietos projektų vertinimo rezultatai, vietos projektų tvirtinimo rezultatai, informacija apie įgyvendinamus vietos projektus ir įgyvendintus vietos projektus, metinės VPS įgyvendinimo ataskaitos ir pan. Taip pat ir informacija, susijusi su VVG veikla, jos nariais, jų priėmimo tvarka, valdyba ir pan.	Nuolat
Informacijos viešinimas socialiniame tinkle „Facebook“	Socialinio tinklo „Facebook“ paskyroje bus pateikiama visa aktuali informacija apie VVG veiklą ir VPS įgyvendinimą, pateikiant nuorodas į VVG interneto svetainę.	Nuolat, bet ne rečiau kaip 1 kartą per savaitę

	Taip pat dalijamasi kita aktualia informacija, kuria paskelbs ŽUM, NMA ir kt., viešinama informacija apie būsimus renginius, atliekamos apklausos, kad kuo daugiau žmonių pasiektų ši informacija.	
Informaciniai (gyventojų aktyvinimo) renginiai	Šie renginiai bus skirti pristatyti parengtą VPS, kvietimus, jų reikalavimus, būtinus paruošti dokumentus, VPS įgyvendinimo eiga ir rezultatus vietos gyventojams, apimant skirtingas rajono seniūnijas. Renginiai bus vykdomi vietoje arba elektroninių ryšių priemonėmis (pvz. platforma zoom), juose bus kviečiami dalyvauti visi suinteresuoti asmenys, esami ir būsimi pareiškėjai, vietos projektų vykdytojai.	Ne mažiau kaip 3 renginiai per metus
Mokymai	Planuojama organizuoti mokymus būsimiems, esamiems pareiškėjams, bei projektų vykdytojams ir kitiems suinteresuotiems asmenimis jiems aktualiomis temomis. Temos bus parenkamos pagal vietos gyventojų poreikį, atlikus jų apklausą.	Ne mažiau kaip 1 mokymai per metus
Informacinių skelbimų, pranešimų rengimas, siuntimas turimais kontaktais (el. paštu)	VVG nuolat ruošia ir dalinasi aktualia informacija apie VPS įgyvendinimą, būsimus ir esamus kvietimus, VPS įgyvendinimo rezultatus. Ir šia informacija dalinasi su vietos bendruomenėmis, kitomis NVO, verslo ir vietos valdžios atstovais, informuodama juos turimais kontaktais, elektroniniu paštu.	Nuolat
Vienkartiniai		
Konferencija	VPS įgyvendinimo pradžioje bus organizuojama konferencija, kurio suinteresuotoms asmenų grupėms bus pristatoma VPS, jos įgyvendinimo planas, būsimi kvietimai. Taip pat gerieji įgyvendintų projektų pavyzdžiai, ypatingai inovacijų srityje ir jaunimo įgyvendinti, siekiant užmotyvuoti būsimus pareiškėjus teikti vietos projektus ir kurti geresnį rytojų savo rajonui.	1 kartą per VPS įgyvendinimą
Dalyvavimas renginiuose	VPS eigos viešinimo pristatymas dalyvaujant NVO, VVG narių susirinkimuose ir kt. renginiuose. VVG nuolat gauna kvietimus į įvairius bendruomenių, savivaldybės ar kitų organizacijų organizuojamus renginius ir aktyviai juose dalyvauja pristatydama VVG veiklą, VPS įgyvendinimo eigą.	Pagal gautus kvietimus dalyvauti

Informacija apie kvietimus teikti vietos projektų paraiškas, vietos projektų atrankos ir įgyvendinimo rezultatai nuolat bus viešinami interneto svetainėje www.raseiniuvg.lt, bei socialinio tinklo „Facebook“ paskyroje, taip pat organizuojant informacinius renginius ir teikiant informaciją suinteresuotiems asmenims, siunčiant pranešimus elektroniniu paštu. Atliekant kitus aukščiau aprašytus reguliarius ir vienkartinus viešinimo veiksmus.

VVG administracija teiks pagalbą potencialiems pareiškėjams paraiškų rengimo metu juos konsultuodama bendraisiais ir techniniais vietos projektų paraiškų rengimo klausimais, taip pat teiks metodinę pagalbą. Įgyvendinant vietos projektus pareiškėjai bus konsultuojami jų įgyvendinimo klausimais ir mokėjimo prašymų rengimo klausimais, taip pat jiems bus teikiama reikalinga metodinė pagalba. VVG taip pat, jeigu bus reikalinga, padės Pareiškėjams bendrauti ir tarpinkaus tarp jų ir savivaldybės.

Lyginant su 2014-2020 m. VPS įgyvendinimo viešinimo veiksmis, jokių naujų viešinimo veiksmų šiame periode nėra planuojama, kadangi visi veiksmai yra patikrinti, jie puikiai padeda pasiekti tikslinę auditoriją, suteikti vietos gyventojams reikiamą informaciją, todėl pokyčiai nėra planuojami.

15. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistema

15.1. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo sistemos apibūdinimas

VPS administravimo vadovas bus atsakingas už visą VVG administracijos darbą ir pasiektus darbo rezultatus, įgyvendinant VPS. Jam pavaldūs: VPS finansininkas, VPS administratorius, VPS viešųjų ryšių specialistas. VPS finansininkas tvarkys buhalterinę apskaitą ir administruos viešąsias lėšas, teiks finansines ataskaitas apie VPS įgyvendinimą. VPS administratorius administruos vietos projektus, rengs kvietimų dokumentaciją, paramos sutartis, vertins viešųjų pirkimų dokumentus, mokėjimo prašymus ir kt., teiks tarpines ir metines ataskaitas VPS vadovui apie įgyvendinamus vietos projektus, apie VPS įgyvendinimo eigą ir rezultatus. VPS administravimo vadovas teiks tarpines ir metines VPS įgyvendinimo ataskaitas VVG valdybos pirmininkui ir nariams. Valdyba minėtas ataskaitas svarstys, teiks siūlymus dėl nustatytų VPS įgyvendinimo valdymo, kontrolės ir patikrinimo sistemos trūkumų bei jų šalinimo tvarką. Nustačius VPS įgyvendinimo trūkumų, juos šalins VPS administracija – VPS administravimo vadovas ir kiti darbuotojai, kurie yra atsakingi už VPS įgyvendinimą, pasiektus rezultatus.

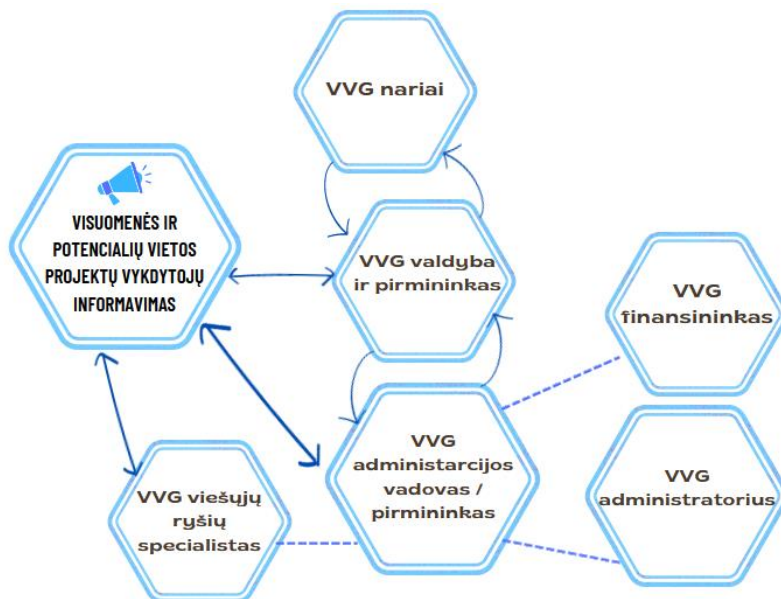
VVG administracija atsako už VPS administravimą, metodinius ir finansinius valdymo gebėjimus įgyvendinti VPS ir administruoti viešąsias lėšas, tinkamą valdybos informavimą. Įgyvendina VPS ir stebi VPS įgyvendinimo eigą, nformuoja VVG valdybą ir valdybos pirmininką apie VPS įgyvendinimo eigą, lėšų naudojimą; vykdo vertinimo rezultatų sklaidą (duomenys pateikiami viešai VVG interneto puslapyje); vykdo VPS rodiklių įgyvendinimo stebėseną ir apibendrinimą; renka kiekybinę informaciją iš vietos veiklos projektų įgyvendinimo ataskaitų ir MP, ją apibendrina ir vykdo projektų įgyvendinimo priežiūrą; teikia kasmetinę ataskaitą NMA apie VPS įgyvendinimą; kaupia stebėsenos duomenis.

VVG valdyba ir valdybos pirmininkas atsako už sprendimų priėmimą, skirstant lėšas vietos projektų įgyvendinimui ir tinkamą viešųjų ir privačių interesų derinimą. Taip pat stebi ir vertina administracijos darbą, visuotinio narių susirinkimo ir VVG valdybos sprendimų vykdymą numatytu laiku, informacijos sklaidą.

VVG nariai atsako už už tinkamą kolegialaus valdymo organo suformavimą. Taip pat stebi administracijos ir valdybos darbą, VVG įvaizdžio formavimą, įstatų laikymasi, demokratinių procedūrų laikymasi, renkant VVG valdybą, VVG pirmininką, stebi VPS įgyvendinimo eigą, VVG įsipareigojimų vykdymą.

VVG administracijos darbuotojai betarpiškai informuoja vienas kitą apie VPS įgyvendinimo eigą, kylančias problemas, vietos projektų vykdytojų pageidavimus ir pasiūlymus, VVG valdybos įpareigojimus. VVG viešųjų ryšių specialistas ir administracijos vadovas informuoja visuomenę ir potencialius vietos projektų vykdytojus ir VVG narius. VVG pirmininkas informuoja VVG valdybą

apie VPS įgyvendinimo eigą, įgyvendinimo pažangą, kylančias problemas, siūlo jų sprendimo būdus. VVG valdyba teikia informaciją VVG administracijai, VVG nariams ir narių visuotiniam susirinkimui. VVG narių visuotinis susirinkimas informuoja VVG valdybą ir VVG pirmininką (žr. X pav.).

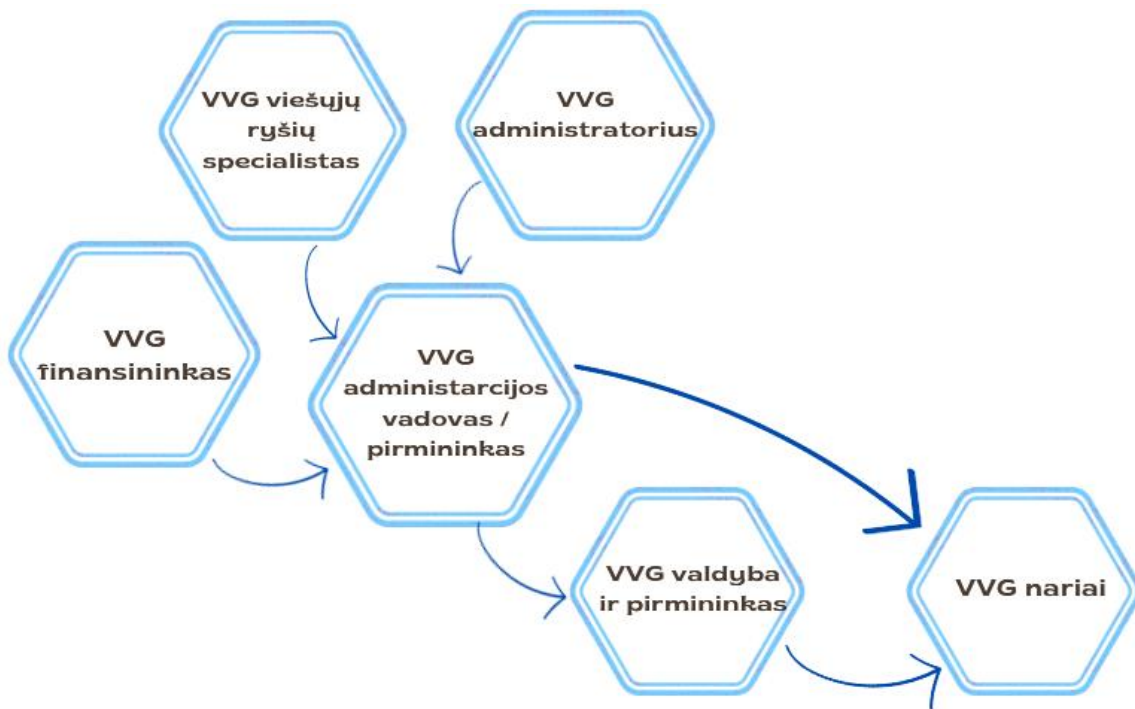
19 pav. Informacijos teikimo VVG veikloje schema

VPS administravimo vadovas bus atsakingas už visą VVG administracijos darbą ir pasiektus darbo rezultatus, įgyvendinant VPS. Jam pavaldūs: VPS finansininkas, VPS administratorius, VPS viešųjų ryšių specialistas. VPS finansininkas tvarkys buhalterinę apskaitą ir administruos viešąsias lėšas, teiks finansines ataskaitas apie VPS įgyvendinimą. VPS administratorius administruos vietos projektus, rengs kvietimų dokumentaciją, paramos sutartis, vertins viešųjų pirkimų dokumentus, mokėjimo prašymus ir kt., teiks tarpines ir metines ataskaitas VPS vadovui apie įgyvendinamus vietos projektus, apie VPS įgyvendinimo eigą ir rezultatus. VPS administravimo vadovas teiks tarpines ir metines VPS įgyvendinimo ataskaitas VVG valdybos pirmininkui ir nariams. Valdyba minėtas ataskaitas svarstys, teiks siūlymus dėl nustatytų VPS įgyvendinimo valdymo, kontrolės ir patikrinimo sistemos trūkumų bei jų šalinimo tvarkos. Nustačius VPS įgyvendinimo trūkumų, juos šalins VPS administracija – VPS administravimo vadovas ir kiti darbuotojai, kurie yra atsakingi už VPS įgyvendinimą, pasiektus rezultatus.

VVG valdybos pirmininkas teiks VVG valdybai VPS įgyvendinimo rezultatus, teikdamas metines VPS įgyvendinimo ataskaitas. Valdyba tvirtins minėtas ataskaitas. Patvirtintos metinės VPS ataskaitos apie VPS įgyvendinimo rezultatus bus teikiamos NMA nustatyta tvarka. VPS viešųjų ryšių specialistas, kuris bus pavaldus VPS administravimo vadovui, viešins VPS įgyvendinimo ataskaitas.

Už bendrą VPS įgyvendinimo eigą ir pasiektus rezultatus atsakingas VPS administravimo vadovas. Už atskirus pažeidimus, kurie nustatyti dėl konkretaus administracijos darbuotojo kaltės, atsakomybę neš atsakingas darbuotojas.

VVG administracijos darbuotojai atsiskaito VVG pirmininkui. VVG pirmininkas atsiskaito VVG valdybai ir VVG narių visuotiniam susirinkimui už administracijos darbą įgyvendinant VPS ir valdybos įpareigojimų vykdymą. VVG valdyba atsiskaito VVG narių visuotiniam susirinkimui už suteiktų įgaliojimų įvykdymą (žr. 20 pav.).

20 pav. VVG atsakomybės schema

15.2. VPS įgyvendinimo vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo funkcijos pagal subjektus

15.2.1.	VVG nariai	<ul style="list-style-type: none"> - VVG nariai, vadovaudamiesi įstatais ir jų pagrindu, priima sprendimus, susijusius su VPS įgyvendinimu; - vykdo asociacijos visuotinio narių susirinkimo ir valdybos sprendimus; - aktyviai dalyvauja asociacijos veikloje ir VPS įgyvendinime; - tvirtina valdybos pirmininko metinę ataskaitą bei finansinę atskaitomybę
15.2.2.	VVG kolegialaus valdymo organo nariai	<p>Pagal įstatus valdyba vykdo šias funkcijas įgyvendinant VPS:</p> <ul style="list-style-type: none"> - atleidžia ir priima į darbą VPS įgyvendinančius administracijos darbuotojus, nustato jiems atlyginimus; - tvirtina vietos projektų atrankos darbo reglamentą; - tvirtina vietos projektų kvietimų dokumentaciją; - priima sprendimus dėl vietos projektų finansavimo ir lėšų paskyrimo; - tvirtina VPS įgyvendinimo tarpines ir metines ataskaitas
15.2.3.	VPS administravimo vadovas	Atsakingas už vadovavimą įgyvendinant VPS, vykdo kontrolę, parengia ir teikia valdybai tvirtinti VPS įgyvendinimo tarpines ir metines ataskaitas
15.2.4.	VPS finansininkas ir (arba) buhalteris	Atsakingas už buhalterinės apskaitos vedimą ir viešųjų lėšų administravimą, VPS administravimo vadovui teikia finansines ataskaitas apie VPS įgyvendinimo rezultatus
15.2.5.	VPS administratorius (-iai)	Atsakingas ir rengia kvietimų dokumentus, paramos sutartis, administruoja vietos projektus, vertina viešųjų pirkimų dokumentus, mokėjimo prašymus ir kt., teikia tarpines ir metines ataskaitas VPS administravimo vadovui apie įgyvendinamus vietos projektus, apie VPS įgyvendinimo eigą ir pasiektus rezultatus.
15.2.6.	VPS viešųjų ryšių specialistas (-ai)	Atsakingas už VVG veiklos ir VPS įgyvendinimo veiklos viešinimą

IV dalis: VPS priedai

Priedas	Priedo pavadinimas
1 priedas	VVG narių sąrašas
2 priedas	VVG kolegialaus valdymo organo narių sąrašas
3 priedas	VVG administracijos darbuotojų pareigybės ir funkcijos
4 priedas	VPS priemonių rezultato rodikliai ir jų reikšmių pagrindimas
5 priedas	VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)
6 priedas	VPS rengimo metu gautų pastabų suvestinė
7 priedas	Apklauso rezultatų suvestinė
8 priedas	VVG valdybos susirinkimų protokolai
9 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
10 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
11 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
12 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
13 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
14 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.
15 priedas	Norėdami įvesti tekstą, spustelėkite arba bakstelėkite čia.

1 priedas. VVG narių sąrašas

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
1	2	3	4	5	6
1.	VO „Ariogalos santara“	Marytė Kvietkuvienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Ariogalos miesto seniūnija	
2.	Asociacija „Ariogalos bendruomenė“	Petrona Stankienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Ariogalos miesto seniūnija	
3.	Visuomeninė organizacija kaimo bendruomenė „Gynėvė“	Laimutė Berštautienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Ariogalos seniūnija	
4.	Visuomeninė organizacija kaimų bendruomenė „Butkiškės“	Linas Bielskis	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Ariogalos seniūnija	
5.	Visuomeninė organizacija kaimo bendruomenė „Paliepiei“	Benediktas Siliūnas	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Ariogalos seniūnija	
6.	Gėlupos kaimo bendruomenė	Jonas Vazgys	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Ariogalos seniūnija	
7.	Didžiulių kaimo bendruomenė	Diana Kaupaitienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Ariogalos seniūnija	
8.	Milašaičių kaimo bendruomenė	Loreta Vaičiulienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Ariogalos seniūnija	
9.	Verėduvos kaimo bendruomenė	Nijolė Aleknavičienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Ariogalos seniūnija	

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
10.	Visuomeninė organizacija Kaimų bendruomenė „Pagraja“	Vidas Lukošius	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Ariogalos seniūnija	
11.	Kaimo bendruomenė „Palukštys“	Romas Rudžinskas	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Ariogalos seniūnija	
12.	Kilupių kaimo bendruomenė	Vilma Vaitekūnienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Ariogalos seniūnija	
13.	R. Daujoto paminklų dirbtuvė	Romanas Daujotas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Ariogalos seniūnija	
14.	UAB „Biosorbentas“	Rokas Rudžinskas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Ariogalos seniūnija	
15.	Kaimų bendruomenė „Steponkaimis“	Audronė Stankevičienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Betygalos seniūnija	
16.	Visuomeninė organizacija Ilgižių krašto kaimų bendruomenė „Santaka“	Ana Šablauskienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Betygalos seniūnija	
17.	Kaimų bendruomenė „Betygala“	Gema Račienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Betygalos seniūnija	
18.	Kaimų bendruomenė „Berteškiai“	Ginta Balsienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Betygalos seniūnija	
19.	Požečių kaimų bendruomenė	Albina Kaupienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Betygalos seniūnija	

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
20.	Kaimų bendruomenė „Saugailiai“	Gitana Lušienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Betygalos seniūnija	
21.	Ūkininkas	Valentas Balsys	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Betygalos seniūnija	
22.	Pramedžiavos kaimų bendruomenė	Lina Jašauskienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Girkalnio seniūnija	
23.	Kaimų bendruomenė „Biliūnai“	Vilma Račkauskienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Girkalnio seniūnija	
24.	Kaimų bendruomenė „Girkalnis“	Klemensas Šaulys	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Girkalnio seniūnija	
25.	Kaimo bendruomenė „Bliūdžiai“	Laima Kauneckienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Kalnujų seniūnija	
26.	Kaimo bendruomenė „Kalnujai“	Andrius Žemkauskas	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Kalnujų seniūnija	
27.	Palendrių kaimo bendruomenė	Linas Girdžius	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Kalnujų seniūnija	
28.	Visuomeninės organizacijos Pašaltuonio bendruomenės „Šaltuona“	Edita Dubinskienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Kalnujų seniūnija	
29.	Kaimo bendruomenė „Vengerskai“	Jolita Špiegienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Kalnujų seniūnija	

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
30.	Palendrių slidinėjimo klubas	Audronė Girdžienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Kalnujų seniūnija	
31.	Balčių kaimo bendruomenė	Angelė Zubrickienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Nemakščių seniūnija	
32.	Visuomeninė organizacija Pašėšuvio kaimo bendruomenė	Lina Andriulienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Nemakščių seniūnija	
33.	Užkalnių kaimo bendruomenė	Gitanas Kybartas	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Nemakščių seniūnija	
34.	Nemakščių bendruomenės santalka	Regina Pratašienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Nemakščių seniūnija	
35.	Mažosios Viduklės kaimų bendruomenė	Inesa Petrauskienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Nemakščių seniūnija	
36.	Viešoji įstaiga „Aštuonračio muziejukas“	Irena Bertašienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Nemakščių seniūnija	
37.	Visuomeninė organizacija „Vosiliškio kaimo bendruomenė“	Raimundas Dairutis	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Pagojukų seniūnija	
38.	Visuomeninė organizacija „Kaulakių kaimo bendruomenė“	Elena Pocienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Pagojukų seniūnija	
39.	Akstinų kaimo bendruomenė	Zita Baltrušaitienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai)	Pagojukų seniūnija	

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
40.	Sargelių bendruomenės centras	Daiva Šeškauskaitė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai) sektorius	Pagojukų seniūnija	
41.	Skirmantiškės kaimo bendruomenė	Birutė Krištopavičienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai) sektorius	Pagojukų seniūnija	
42.	Dubysos regioninio parko direkcija	Vaidas Greičius	Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	Pagojukų seniūnija	
43.	Kaimų bendruomenė „Sujainiai“	Rita Visockienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai) sektorius	Paliepių seniūnija	
44.	Kaimų bendruomenė „Anžiliai“	Angelės Hilbrechtienės	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai) sektorius	Paliepių seniūnija	
45.	Visuomeninė organizacija „Slabada“	Lina Kuzmarskienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai) sektorius	Paliepių seniūnija	
46.	Gervinės kaimo bendruomenė	Jūratė Garliauskienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai) sektorius	Paliepių seniūnija	
47.	Kaimų bendruomenė „Dumšiškiei“	Regina Lukošienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai) sektorius	Paliepių seniūnija	
48.	Lakštučių kaimų bendruomenė	Loreta Navickaitė-Laurinaitienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai) sektorius	Paliepių seniūnija	
49.	Visuomeninė organizacija Blinstrubiškių kaimo bendruomenė	Vaida Vaičekauskienė	Pilietinės visuomenės (socialiniai interesai) sektorius	Paliepių seniūnija	

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
50.	V. Šadauskienės individuali įmonė	Virginija Šadauskienė	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Paliepių seniūnija	
51.	Ramonų kaimo bendruomenė	Dalytė Raudonienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Raseinių seniūnija	
52.	Alėjų kaimo bendruomenė	Artūras Milašauskas	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Raseinių seniūnija	
53.	Gintaro kaimų bendruomenė	Greta Duduravičienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Raseinių seniūnija	
54.	Lenkelių kaimo bendruomenė	Asta Gargasienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Raseinių seniūnija	
55.	Raseinių rajono Mirklių kaimo bendruomenė	Gražina Andraitienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Raseinių seniūnija	
56.	Visuomeninė organizacija „Norgėlių kaimo bendruomenė“	Antanas Kilčauskas	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Raseinių seniūnija	
57.	Visuomeninė organizacija „Gabšių kaimo bendruomenė“	Laima Šidlauskienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Raseinių seniūnija	
58.	Kaimų bendruomenė „Gruzdiškė“	Genovaitė Kveselienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Raseinių seniūnija	
59.	Asociacija „Kaimo svetainė“	Irena Dapkuvienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Raseinių seniūnija	

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
60.	Vinco Blinstrubo individuali įmonė „Vigruva“	Vincas Blinstrubas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Raseinių seniūnija	
61.	Sodininkų bendrija „PRABAUDA“	Irmantas Žilys	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Raseinių seniūnija	
62.	UAB „Danspin“	Rosvaldas Kunickas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Raseinių seniūnija	
63.	Žaiginio bendruomenė „Bitupis“	Arūnas Birvinskas	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Šiluvos seniūnija	
64.	Katauskių kaimo bendruomenė	Jonas Galinaitis	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Šiluvos seniūnija	
65.	Kaimų bendruomenė „Lyduvėnai“	Janina Vileikienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Šiluvos seniūnija	
66.	Kaimų bendruomenės „Savi namai“	Jolanta Aukštakienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Šiluvos seniūnija	
67.	Šiluvos bendruomenė „Aušrinė“	Judita Stoškienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Šiluvos seniūnija	
68.	UAB „Dumbulė“	Kęstutis Skamarakas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Šiluvos seniūnija	
69.	Kaimų bendruomenė „Viduklė“	Regina Morkuvienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Viduklės seniūnija	
70.	Gylių kaimo bendruomenė	Irena Petraitienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Viduklės seniūnija	

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	Papildoma informacija
71.	Paupio kaimų bendruomenė	Vytautas Dargvainis	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Viduklės seniūnija	
72.	Raseinių rajono savivaldybės taryba	Andrius Bautronis	Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	-	

2 priedas. VVG kolegialaus valdymo organo (KVO) narių sąrašas

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	KVO narys nuo	Papildoma informacija
1	2	3	4	5	6	7
1.	Kaimų bendruomenė „Lyduvėnai“	Janina Vileikienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Šiluvos seniūnija	Norėdami įvesti duomenis, spustelėkite arba bakstelėkite čia.	
2.	Lenkelių kaimo bendruomenė	Asta Gargasienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Raseinių seniūnija	Norėdami įvesti duomenis, spustelėkite arba bakstelėkite čia.	
3.	Kaimų bendruomenė „Dumšiškiai“	Regina Lukošienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Paliepių seniūnija	Norėdami įvesti duomenis, spustelėkite arba bakstelėkite čia.	
4.	Žaiginio bendruomenė „Bitupis“	Arūnas Birvinskas	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Šiluvos seniūnija	Norėdami įvesti duomenis, spustelėkite arba bakstelėkite čia.	
5.	Gintaro kaimų bendruomenė	Greta Dududravičienė	Pilietinės visuomenės sektorius (socialiniai interesai)	Raseinių seniūnija	Norėdami įvesti duomenis, spustelėkite	

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	KVO narys nuo	Papildoma informacija
					arba bakstelėkite čia.	
6.	IĮ R. Daujoto paminklų dirbtuvės	Romanas Daujotas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Ariogalos seniūnija	Norėdami įvesti duomenis, spustelėkite arba bakstelėkite čia.	
7.	V. Šadauskienės individualios įmonė	Virginija Šadauskienė	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Paliepių seniūnija	Norėdami įvesti duomenis, spustelėkite arba bakstelėkite čia.	
8.	UAB „Biosorbentas“	Rokas Rudžinskas	Verslo sektorius (privatūs ekonominiai interesai)	Ariogalos seniūnija	Norėdami įvesti duomenis, spustelėkite arba bakstelėkite čia.	
9.	Raseinių rajono savivaldybės administracijos Architektūros ir teritorijų planavimo skyrius	Gintas Brazas	Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	-	Norėdami įvesti duomenis, spustelėkite arba bakstelėkite čia.	
10.	Raseinių rajono savivaldybės administracijos Strateginio	Imantas Piekus	Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	-	Norėdami įvesti duomenis, spustelėkite	

Eil. Nr.	Organizacijos pavadinimas	Atstovo vardas ir pavardė	Atstovaujamas sektorius	Atstovaujama VVG teritorijos savivaldybė (jei aktualu) ir seniūnija	KVO narys nuo	Papildoma informacija
	planavimo ir projektų valdymo skyrius				arba bakstelėkite čia.	
11.	Raseinių rajono savivaldybės administracijos Žemės ūkio ir kaimo plėtros skyrius	Loreta Sirvidienė	Viešojo administravimo (valdžios) sektorius	-	Norėdami įvesti duomenis, spustelėkite arba bakstelėkite čia.	

3 priedas. VVG administracijos darbuotojai

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
1.	VPS administravimo vadovas	turėti aukštąjį išsilavinimą ir ne mažesnę nei 3 m. darbo patirtį projektų valdymo srityje; arba turėti ne mažesnę negu 5 m. darbo patirtį VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ atlieka vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėseną ir teikia kasmetines ataskaitas visuotiniam narių susirinkimui; ▪ rengia ir VVG valdymo organui tvirtinti teikia kvietimų teikti vietos projektus dokumentus; ▪ vykdo pateiktų vietos projektų registravimą ir vertinimą; ▪ administruoja vietos plėtros strategiją: pildo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo ataskaitas ir kartu su papildomais dokumentais pateikia juos Nacionalinei mokėjimo agentūrai; ▪ administruoja vietos projektus: vertina vietos projektų vykdytojų viešuosius pirkimus; ▪ organizuoja vietos projektų atrankos posėdžius; ▪ atstovauja VVG interesus nacionalinių ir tarptautinių tinklų veikloje. 	Irena Dapkuvienė
2.	VPS finansininkas ir (arba) buhalteris	turėti aukštąjį išsilavinimą buhalterinės apskaitos tvarkymo srityje ir ne mažesnę nei 2 m. darbo patirtį buhalterinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje arba turėti ne mažesnę negu 5 m. darbo patirtį buhalterinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje (šis reikalavimas taikomas, jeigu VPS finansų valdymui pasitelkiama buhalterinės apskaitos paslaugas teikianti įmonė).	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vykdo VVG apskaitos politiką; ▪ organizuoja finansinę ir buhalterinę apskaitą ir kontroliuoja, kad ataskaitinių metų duomenys būtų teisingai ir savalaikiai pateikti finansų bei statistikos organams; ▪ vykdo VVG finansinių dokumentų registrą; ▪ vykdo pateiktų vietos projektų vertinimą; ▪ administruoja vietos plėtros strategiją: pildo vietos plėtros strategijos mokėjimo prašymus ir kartu su papildomais dokumentais pateikia juos Nacionalinei mokėjimo agentūrai; 	Ginta Balsienė

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ administruoja vietos projektus: priima ir tikrina vietos projektų vykdytojų mokėjimo prašymus; rengia vietos projektų vykdymo sutartis ir atlieka jų pakeitimus. 	
3.	VPS administratorius	turėti aukštąjį išsilavinimą arba ne mažesnę negu 2 m. darbo ir (arba) savanoriško darbo patirtį projektų valdymo arba VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje	<ul style="list-style-type: none"> ▪ administruoja vietos projektus: atlieka projektų vykdytojų pateiktų veiklų grafiko priežiūrą bei pakeitimų derinimą; vertina savanoriškų darbų apskaitos lenteles ir jose pateiktą informaciją; atlieka nemokamų savanoriškų darbų patikras vietoje; priima ir tikrina vietos projektų ataskaitas ir papildomus dokumentus, atlieka vietos projektų patikras vietoje; ▪ vykdo VVG veiklos dokumentų (siunčiamų ir gaunamų raštų, įsakymų, sutarčių) registrą; ▪ rengia VVG viešųjų pirkimų dokumentus ir atlieka pirkimus; ▪ atlieka vietos projektų bylų formavimą (vedimą). 	-
4.	VPS viešųjų ryšių specialistas	turėti aukštąjį išsilavinimą, taip pat turėti žinių LEADER metodo įgyvendinimo ir kitose kaimo plėtros politikos srityse arba turėti ne mažesnę negu 1 m. darbo patirtį VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vykdo nuolatinį VVG teritorijos gyventojų, organizacijų, verslo subjektų informavimą apie parengtą vietos plėtros strategiją, jos tikslus, prioritetus bei priemones; ▪ vykdo VVG teritorijos gyventojų, organizacijų, verslo subjektų konsultavimą projektinių idėjų atitikimo vietos plėtros strategijos klausimais; ▪ vykdo potencialių vietos projektų vykdytojų mokymą paraiškų pildymo, mokėjimo prašymų ir ataskaitų pildymo ir su jais susijusių papildomų dokumentų rengimo klausimais; 	Irena Dapkuvienė Ginta Balsienė

Eil. Nr.	Pareigybė	Reikalavimai išsilavinimui ir kvalifikacijai	Funkcijos	Darbuotojo vardas ir pavardė
1	2	3	4	5
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ vykdo viešųjų ryšių kampanijas, vykdo bendravimą su vietos žiniasklaida, rengia straipsnius, organizuoja mokymus VVG nariams ir potencialiems projektų vykdytojams; ▪ kviečia VVG narius į visuotinius ir valdybos posėdžius, rengia posėdžių protokolus; ▪ organizuoja susitikimus su potencialiais projektų vykdytojais ir vykdo reguliarius vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pristatymus, užtikrina, kad įgyvendinant vietos plėtros strategiją būtų laikomasi visų LEADER metodo bei horizontaliųjų principų. 	

4 priedas. VPS priemonių rezultato rodikliai ir jų reikšmių pagrindimas

1. VPS priemonių rezultato rodikliai (ES bendrieji):

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
			1 priemonė	2 priemonė	3 priemonė	4 priemonė	5 priemonė	6 priemonė	7 priemonė	8 priemonė
Rodiklio kodas	Rodiklis	Iš viso	Ekonominės rajono plėtros skatinimas, kuriant naujus verslus rajone	Ekonominės rajono plėtros skatinimas, plėtojant esamus rajono verslus	Skaitmeninimo skaitinimas žemės ūkio sektoriuje	NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra	Bendruomeninių verslumo iniciatyvų kūrimas ir plėtra	Viešųjų paslaugų ir infrastruktūros prieinamumas vietos bendruomenei didinimas	NVO iniciatyvų skatinimas, kultūros tradicijų, amatų saugojimas ir sklaida	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas
A	ES bendrieji rezultato rodikliai:									
R.3	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius	1	0	0	1	0	0	0	0	0
R.37	Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas	12,00	4,00	6,00	1,00	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00
R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kuriamų naudojantis pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius	9	4	4	0	1	0	0	0	0
R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos	862	20	20	0	50	60	500	200	12

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
			1 priemonė	2 priemonė	3 priemonė	4 priemonė	5 priemonė	6 priemonė	7 priemonė	8 priemonė
Rodiklio kodas	Rodiklis	Iš viso	Ekonominės rajono plėtros skatinimas, kuriant naujus verslus rajone	Ekonominės rajono plėtros skatinimas, plėtojant esamus rajono verslus	Skaitmeninio skaitinimas žemės ūkio sektoriuje	NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra	Bendruomeninių verslumo iniciatyvų kūrimas ir plėtra	Viešųjų paslaugų ir infrastruktūros prieinamumas vietos bendruomenei didinimas	NVO iniciatyvų skatinimas, kultūros tradicijų, amatų saugojimas ir sklaida	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas
	palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius									
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius	159	0	0	0	25	18	50	60	6

2. VPS rodikliai (produkto, rezultato) VPS priemonių lygiu:

Netaikoma

Taikoma

3. VPS priemonių rezultato rodiklių reikšmių pagrindimas:

1	2	3	4
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Kiekybinis tikslas iki 2029 m.	Kiekybinio tikslo pagrindimas
R.3	Žemės ūkio sektoriaus skaitmeninimas. Ūkių, pagal BŽŪP gaunančių paramą skaitmeninėms ūkininkavimo technologijoms plėtoti, skaičius		
1 priemonė	Ekonominės rajono plėtros skatinimas, kuriant naujus verslus rajone	0	
2 priemonė	Ekonominės rajono plėtros skatinimas, plėtojant esamus rajono verslus	0	

1	2	3	4
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Kiekybinis tikslas iki 2029 m.	Kiekybinio tikslo pagrindimas
3 priemonė	Skaitmeninimo skaitinimas žemės ūkio sektoriuje	1	Pagal priemonę planuojama paremti 1 vietos projektą. Planuojama, kad vieną projektą įgyvendins vienas ūkis. Skaitmeninių ūkininkavimo technologijų diegimas yra privalomas visuose, pagal šią priemonę, finansuojamuose vietos projektuose, todėl 1 projektas yra 1 ūkis
4 priemonė	NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra	0	
5 priemonė	Bendruomeninių verslumo iniciatyvų kūrimas ir plėtra	0	
6 priemonė	Viešųjų paslaugų ir infrastruktūros prieinamumas vietos bendruomenei didinimas	0	
7 priemonė	NVO iniciatyvų skatinimas, kultūros tradicijų, amatų saugojimas ir sklaida	0	
8 priemonė	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas	0	
9 priemonė	Teritorinio VVG bendradarbiavimo skatinimas	0	
R.37	Ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas		
1 priemonė	Ekonominės rajono plėtros skatinimas, kuriant naujus verslus rajone	4	Pagal šią priemonę bus įgyvendinama 4 VP, skaičiuojama, kad vienas projektas turės sukurti ne mažiau kaip 1 darbo vietą, viso 4 darbo vietos
2 priemonė	Ekonominės rajono plėtros skatinimas, plėtojant esamus rajono verslus	6	Pagal šią priemonę bus įgyvendinama 4 VP, skaičiuojama, kad vienas projektas turės sukurti ne mažiau kaip 1,5 darbo vietos, viso 6 darbo vietos
3 priemonė	Skaitmeninimo skaitinimas žemės ūkio sektoriuje	1	Pagal šią priemonę bus įgyvendinamas 1 VP, skaičiuojama, kad vienas projektas turės sukurti ne mažiau kaip 1 darbo vietą, viso 1 darbo vieta
4 priemonė	NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra	1	Pagal šią priemonę bus įgyvendinamas 1 VP, skaičiuojama, kad vienas projektas turės sukurti ne mažiau kaip 1 darbo vietą, viso 1 darbo vieta

1	2	3	4
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Kiekybinis tikslas iki 2029 m.	Kiekybinio tikslo pagrindimas
5 priemonė	Bendruomeninių verslumo iniciatyvų kūrimas ir plėtra	0	
6 priemonė	Viešųjų paslaugų ir infrastruktūros prieinamumas vietos bendruomenei didinimas	0	
7 priemonė	NVO iniciatyvų skatinimas, kultūros tradicijų, amatų saugojimas ir sklaida	0	
8 priemonė	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas	0	
9 priemonė	Teritorinio VVG bendradarbiavimo skatinimas	0	
R.39	Kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kurių naudojamasis pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius		
1 priemonė	Ekonominės rajono plėtros skatinimas, kuriant naujus verslus rajone	4	Pagal šią priemonę bus įgyvendinami 4 VP, rodiklis skaičiuojamas pagal galimus pareiškėjus, planuojama, kad 1 pareiškėjas pateiks 1 projektą, todėl 4 projektai yra 4 verslo subjektai
2 priemonė	Ekonominės rajono plėtros skatinimas, plėtojant esamus rajono verslus	4	Pagal šią priemonę bus įgyvendinami 4 VP, rodiklis skaičiuojamas pagal galimus pareiškėjus, planuojama, kad 1 pareiškėjas pateiks 1 projektą, todėl 4 projektai yra 4 verslo subjektai
3 priemonė	Skaitmeninimo skaitinimas žemės ūkio sektoriuje	0	
4 priemonė	NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra	1	Pagal šią priemonę bus įgyvendinamas 1 VP, rodiklis skaičiuojamas pagal galimus pareiškėjus, planuojama, kad 1 pareiškėjas pateiks 1 projektą
5 priemonė	Bendruomeninių verslumo iniciatyvų kūrimas ir plėtra	0	
6 priemonė	Viešųjų paslaugų ir infrastruktūros prieinamumas vietos bendruomenei didinimas	0	
7 priemonė	NVO iniciatyvų skatinimas, kultūros tradicijų, amatų saugojimas ir sklaida	0	
8 priemonė	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas	0	
9 priemonė	Teritorinio VVG bendradarbiavimo skatinimas	0	

1	2	3	4
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Kiekybinis tikslas iki 2029 m.	Kiekybinio tikslo pagrindimas
R.41	Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, skaičius		
1 priemonė	Ekonominės rajono plėtros skatinimas, kuriant naujus verslus rajone	20	Pagal priemonę planuojama paremti 4 VP. Vieną projektą įgyvendins vienas juridinis asmuo, tikėtina, kad iš skirtingų seniūnijų. Skaičiuojama, kad potencialiai galintys gauti naudą asmenys po vieno projekto įgyvendinimo bus apie 5 žm., viso 20.
2 priemonė	Ekonominės rajono plėtros skatinimas, plėtojant esamus rajono verslus	20	Pagal priemonę planuojama paremti 4 VP. Vieną projektą įgyvendins vienas juridinis asmuo, tikėtina, kad iš skirtingų seniūnijų. Skaičiuojama, kad potencialiai galintys gauti naudą asmenys po vieno projekto įgyvendinimo bus apie 5 žm., viso 20.
3 priemonė	Skaitmeninimo skaitinimas žemės ūkio sektoriuje	0	
4 priemonė	NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra	50	Pagal priemonę planuojama paremti 1 VP. Skaičiuojama, kad potencialiai galintys gauti naudą asmenys po vieno projekto įgyvendinimo bus apie 50 žm.
5 priemonė	Bendruomeninių verslumo iniciatyvų kūrimas ir plėtra	60	Pagal priemonę planuojama paremti 6 VP. Vieną projektą įgyvendins vienas juridinis asmuo, tikėtina, kad iš skirtingų seniūnijų. Skaičiuojama, kad potencialiai galintys gauti naudą asmenys po vieno projekto įgyvendinimo bus apie 10 žm., viso 60.

1	2	3	4
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Kiekybinis tikslas iki 2029 m.	Kiekybinio tikslo pagrindimas
6 priemonė	Viešųjų paslaugų ir infrastruktūros prieinamumas vietos bendruomenei didinimas	500	Pagal priemonę planuojama paremti 2 VP. Vieną projektą įgyvendins vienas juridinis asmuo, tikėtina, kad iš skirtingų seniūnijų. Skaičiuojama, kad potencialiai galintys gauti naudą asmenys po vieno projekto įgyvendinimo bus apie 250 žm., viso 500.
7 priemonė	NVO iniciatyvų skatinimas, kultūros tradicijų, amatų saugojimas ir sklaida	200	Pagal priemonę planuojama paremti 20 VP. Vieną projektą įgyvendins vienas juridinis asmuo, tikėtina, kad iš skirtingų seniūnijų. Skaičiuojama, kad potencialiai galintys gauti naudą asmenys po vieno projekto įgyvendinimo bus apie 10 žm., viso 200.
8 priemonė	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas	12	Pagal priemonę planuojama paremti 6 VP. Vieną projektą įgyvendins vienas juridinis asmuo, tikėtina, kad iš skirtingų seniūnijų. Skaičiuojama, kad potencialiai galintys gauti naudą asmenys po vieno projekto įgyvendinimo bus apie 2 žm., viso 12.
9 priemonė	Teritorinio VVG bendradarbiavimo skatinimas	0	
R.42	Socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius		
1 priemonė	Ekonominės rajono plėtros skatinimas, kuriant naujus verslus rajone	0	
2 priemonė	Ekonominės rajono plėtros skatinimas, plėtojant esamus rajono verslus	0	
3 priemonė	Skaitmeninimo skaitinimas žemės ūkio sektoriuje	0	
4 priemonė	NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra	25	Pagal priemonę planuojama paremtas 1 VP. Skaičiuojama, kad potencialiai galintys gauti naudą asmenys po vieno projekto įgyvendinimo bus apie 25 žm.

1	2	3	4
VPS priemonės numeris	VPS priemonė	Kiekybinis tikslas iki 2029 m.	Kiekybinio tikslo pagrindimas
5 priemonė	Bendruomeninių verslumo iniciatyvų kūrimas ir plėtra	18	Pagal priemonę planuojama paremti 6 VP. Skaičiuojama, kad potencialiai galintys gauti naudą asmenys po vieno projekto įgyvendinimo bus apie 3 žm., viso 18.
6 priemonė	Viešųjų paslaugų ir infrastruktūros prieinamumas vietos bendruomenei didinimas	50	Pagal priemonę planuojama paremti 2 VP. Skaičiuojama, kad potencialiai galintys gauti naudą asmenys po vieno projekto įgyvendinimo bus apie 25 žm., viso 50.
7 priemonė	NVO iniciatyvų skatinimas, kultūros tradicijų, amatų saugojimas ir sklaida	60	Pagal priemonę planuojama paremti 20 VP. Skaičiuojama, kad potencialiai galintys gauti naudą asmenys po vieno projekto įgyvendinimo bus apie 3 žm., viso 60.
8 priemonė	Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas	6	Pagal priemonę planuojama paremti 6 VP. Skaičiuojama, kad potencialiai galintys gauti naudą asmenys po vieno projekto įgyvendinimo bus apie 1 žm., viso 6.

4. Įgyvendinant VPS planuojamų sukurti darbo vietų paskirstymas pagal amžių ir lytį:

Netaikoma

Taikoma

5 priedas. VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)

Eil. Nr.	Strateginis dokumentas	VPS sąsajos pagrindimas														
1.	VVG teritorijos savivaldybės plėtros strateginis planas	<p>Raseinių rajono savivaldybės 2021-2030 m. strateginis plėtros planas patvirtintas 2020 m. spalio 28 d. Raseinių rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. TS-306, jame pateikiama rajono plėtros sritys (prioritetai), strateginiai tikslai, uždaviniai ir priemonės. Pateikiame Raseinių VVG vietos plėtros strategijos sąsajas su Raseinių rajono savivaldybės 2021-2030 m. strateginio plano prioritetu ir tikslu, uždavinių lygmeniu:</p> <table border="1" data-bbox="824 488 2112 1339"> <thead> <tr> <th data-bbox="824 488 1469 600">Raseinių rajono savivaldybės 2021-2030 m. strateginis plėtros planas</th> <th data-bbox="1469 488 2112 600">Raseinių vietos veiklos grupės „Raseinių krašto bendrija“ vietos plėtros 2023-2029 metų strategija</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="824 600 1469 639">1 PRIORITETAS. DARNI APLINKA GYVENTI</td> <td data-bbox="1469 600 2112 639" rowspan="10">Poreikis Nr. 2 Skatinti NVO verslumo iniciatyvas ir kitas veiklas, kurios didintų gyventojų užimtumą, stiprintų materialinę bazę, skatintų socialinę įtraukti</td> </tr> <tr> <td data-bbox="824 639 1469 708"><i>Tikslas 1.2. Ugdyti sveiką visuomenę ir užtikrinti efektyvią sveikatos priežiūros sistemą</i></td> </tr> <tr> <td data-bbox="824 708 1469 810">Uždavinys 1.2.1. Didinti sporto ir sveikatinimo veiklų įvairovę, sudaryti sąlygas gyventojams užsiimti aktyvia veikla</td> </tr> <tr> <td data-bbox="824 810 1469 879">Uždavinys 1.2.4. Gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą</td> </tr> <tr> <td data-bbox="824 879 1469 948">Uždavinys 1.2.5. Formuoti sveiką gyvenimą ir jos kultūrą</td> </tr> <tr> <td data-bbox="824 948 1469 1016"><i>Tikslas 1.3. Mažinti socialinę atskirtį ir plėsti socialinę pagalbą</i></td> </tr> <tr> <td data-bbox="824 1016 1469 1085">Uždavinys 1.3.2. Plėsti socialinių paslaugų rūšis ir didinti prieinamumą</td> </tr> <tr> <td data-bbox="824 1085 1469 1153"><i>Tikslas 1.4. Kurti palankią aplinką pilietinės visuomenės vystymuisi</i></td> </tr> <tr> <td data-bbox="824 1153 1469 1222">Uždavinys 1.4.1. Aktyvinti vietos bendruomenių, jaunimo ir kitų NVO veiklą, bendradarbiavimą ir viešųjų paslaugų teikimą</td> </tr> <tr> <td data-bbox="824 1222 1469 1339">Uždavinys 1.4.2. Plėsti ir atnaujinti bendruomeninę infrastruktūrą, pritaikant gyventojų poreikiams</td> </tr> </tbody> </table>		Raseinių rajono savivaldybės 2021-2030 m. strateginis plėtros planas	Raseinių vietos veiklos grupės „Raseinių krašto bendrija“ vietos plėtros 2023-2029 metų strategija	1 PRIORITETAS. DARNI APLINKA GYVENTI	Poreikis Nr. 2 Skatinti NVO verslumo iniciatyvas ir kitas veiklas, kurios didintų gyventojų užimtumą, stiprintų materialinę bazę, skatintų socialinę įtraukti	<i>Tikslas 1.2. Ugdyti sveiką visuomenę ir užtikrinti efektyvią sveikatos priežiūros sistemą</i>	Uždavinys 1.2.1. Didinti sporto ir sveikatinimo veiklų įvairovę, sudaryti sąlygas gyventojams užsiimti aktyvia veikla	Uždavinys 1.2.4. Gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą	Uždavinys 1.2.5. Formuoti sveiką gyvenimą ir jos kultūrą	<i>Tikslas 1.3. Mažinti socialinę atskirtį ir plėsti socialinę pagalbą</i>	Uždavinys 1.3.2. Plėsti socialinių paslaugų rūšis ir didinti prieinamumą	<i>Tikslas 1.4. Kurti palankią aplinką pilietinės visuomenės vystymuisi</i>	Uždavinys 1.4.1. Aktyvinti vietos bendruomenių, jaunimo ir kitų NVO veiklą, bendradarbiavimą ir viešųjų paslaugų teikimą	Uždavinys 1.4.2. Plėsti ir atnaujinti bendruomeninę infrastruktūrą, pritaikant gyventojų poreikiams
Raseinių rajono savivaldybės 2021-2030 m. strateginis plėtros planas	Raseinių vietos veiklos grupės „Raseinių krašto bendrija“ vietos plėtros 2023-2029 metų strategija															
1 PRIORITETAS. DARNI APLINKA GYVENTI	Poreikis Nr. 2 Skatinti NVO verslumo iniciatyvas ir kitas veiklas, kurios didintų gyventojų užimtumą, stiprintų materialinę bazę, skatintų socialinę įtraukti															
<i>Tikslas 1.2. Ugdyti sveiką visuomenę ir užtikrinti efektyvią sveikatos priežiūros sistemą</i>																
Uždavinys 1.2.1. Didinti sporto ir sveikatinimo veiklų įvairovę, sudaryti sąlygas gyventojams užsiimti aktyvia veikla																
Uždavinys 1.2.4. Gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę ir prieinamumą																
Uždavinys 1.2.5. Formuoti sveiką gyvenimą ir jos kultūrą																
<i>Tikslas 1.3. Mažinti socialinę atskirtį ir plėsti socialinę pagalbą</i>																
Uždavinys 1.3.2. Plėsti socialinių paslaugų rūšis ir didinti prieinamumą																
<i>Tikslas 1.4. Kurti palankią aplinką pilietinės visuomenės vystymuisi</i>																
Uždavinys 1.4.1. Aktyvinti vietos bendruomenių, jaunimo ir kitų NVO veiklą, bendradarbiavimą ir viešųjų paslaugų teikimą																
Uždavinys 1.4.2. Plėsti ir atnaujinti bendruomeninę infrastruktūrą, pritaikant gyventojų poreikiams																

		<p><i>Tikslas 1.5. Formuoti aktyvią jaunimo politiką, įgalinančią jaunimo saviraiškos ir savirealizacijos galimybes</i></p> <p>Uždavinys 1.5.1. Skatinti jaunimo savanorystę ir užimtumą</p> <p>Uždavinys 1.5.2. Didinti jaunimui teikiamų paslaugų prieinamumą</p> <p>II PRIORITETAS. GYVA PILIGRIMYSTĖ</p> <p><i>Tikslas 2.2. Plėtoti piligrimystę ir turizmą</i></p> <p>Uždavinys 2.2.1. Padidinti Šiluvos, kaip piligrimystės centro lankomumą ir konkurencingumą</p> <p>Uždavinys 2.2.2. Didinti turizmo paslaugų kokybę, vystyti turizmo rinkodarą ir informacinių išteklių visuomenei prieinamumą</p> <p>Uždavinys 2.2.3. Plėtoti turizmo infrastruktūrą, taikant universalus dizaino principus</p> <p>Uždavinys 2.2.4. Išsaugoti ir pritaikyti visuomenės poreikiams kultūros paveldo objektus</p> <p>III PRIORITETAS. SUMANUS ŪKIS IR VERSLAS</p> <p><i>Tikslas 3.1. Gerinti sąlygas verslui</i></p> <p>Uždavinys 3.1.1. Sudaryti sąlygas vietos ir užsienio investuotojų, kuriančių darbo vietas ir inovacijas, pritraukimui</p> <p>Uždavinys 3.1.2. Skatinti verslininkus susivienyti dėl verslo vystymo ir žiedinės ekonomikos taikymo savivaldybėje, bendrai atstovauti interesus</p> <p><i>Tikslas 3.2. Gerinti sąlygas žemės ir miškų ūkio vystymui</i></p> <p>Uždavinys 3.2.2. Skatinti pažangų ūkininkavimą ir ekologiškai subalansuotą ūkinę veiklą kaime</p>	
2.	VVG teritorijoje patvirtintas regiono plėtros planas	Raseinių rajonas priklauso Kauno regionui, todėl aprašomos Raseinių VVG vietos plėtros strategijos sąsajos su Kauno regiono 2022-2030 metų plėtros planu, patvirtintu 2023 m. vasario 23 d. sprendimas Nr. 6KS-8 „Dėl 2022–2030 m. Kauno regiono plėtros plano patvirtinimo“. Sąsajos pateikiamos tikslų	<p>Poreikis Nr. 1 Skatinti ekonominę plėtrą, kuriant darbo vietas, plečiant paslaugų spektrą, diegiant inovacijas, skaitmeninimą; turizmui palankios aplinkos plėtojimas</p> <p>Priemonės:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ekonominės rajono plėtros skatinimas, kuriant naujus verslus rajone; 2. Ekonominės rajono plėtros skatinimas, plėtojant esamus rajono verslus; 3. Skaitmeninimo skaitinimas žemės ūkio sektoriuje.

		ir uždavinių lygiu, nurodant kurios VPS priemonės ir poreikiai siejasi su plėtros plano tikslais ir uždaviniais:
2022-2030 m. Kauno regiono plėtros planas	Raseinių vietos veiklos grupės „Raseinių krašto bendrija“ vietos plėtros 2023-2029 metų strategija	<p>Tikslai ir uždaviniai:</p> <p>2. Didinti socialinę įtrauktį ir mažinti užimtumo netolygumus</p> <p>2.2. Padidinti socialinių paslaugų prieinamumą pažeidžiamiesiems asmenims</p> <p>2.3. Gerinti visuomenės sveikatą, asmenų psichologinę gerovę ir ilgalaikę priežiūrą</p> <p>2.6. Didinti turizmo paslaugų prieinamumą</p> <p>2.8. Didinti darbo vietų ir paslaugų pasiekiamumą</p>
		Raseinių VVG vietos plėtros strategija Regionų tarybai buvo pateikta derinti el. paštu (raštu).

3.	Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJRS)	VPS nėra susijusi su ESBJRS.
4.	Viensektorės žuvininkystės VVG VPS (taikoma, kai tokia VPS yra patvirtinta VVG teritorijoje)	VVG teritorijoje viensektorės žuvininkystės VVG VPS nėra

6 priedas. VPS rengimo metu gautų pastabų suvestinė

Eil. Nr.	Pastabos autorius (vardas, pavardė, organizacija), gavimo būdas (žodžiu, raštu, VPS pristatymo, susitikimo metu ar pan.)	Pastabos gavimo data	Pastaba	VVG atsakymas ir veiksmai reaguojant į pastabą
1	2	3	4	5
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				

7 priedas.

8 priedas.

9 priedas.

10 priedas.

11 priedas.

12 priedas.

13 priedas.

14 priedas.

15 priedas.
